

КОДЭКС ГАНДЛЁВАГА МАРАПЛАЎСТВА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
15 лістапада 1999 г. № 321-3

*Прыняты Палатай прадстаўнікоў 13 кастрычніка 1999 года
Адобраны Саветам Рэспублікі 28 кастрычніка 1999 года*

Змяненні і дапаўненні:

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 снежня 2005 г. № 76-3](#) (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 6, 2/1173) <Н10500076>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 29 чэрвеня 2006 г. № 134-3](#) (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 106, 2/1233) <Н10600134>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 29 чэрвеня 2006 г. № 137-3](#) (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 107, 2/1235) <Н10600137>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 20 ліпеня 2006 г. № 162-3](#) (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 122, 2/1259) <Н10600162>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 26 снежня 2007 г. № 300-3](#) (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 305, 2/1397) <Н10700300>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 26 снежня 2007 г. № 301-3](#) (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2007 г., № 305, 2/1398) <Н10700301>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 15 ліпеня 2008 г. № 397-3](#) (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2008 г., № 175, 2/1494) <Н10800397>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 4 студзеня 2010 г. № 109-3](#) (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2010 г., № 17, 2/1661) <Н11000109>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 22 снежня 2011 г. № 326-3](#) (Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2012 г., № 1, 2/1878) <Н11100326>;

[Закон Рэспублікі Беларусь ад 10 студзеня 2015 г. № 242-3](#) (Нацыянальны правы Інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь, 22.01.2015, 2/2240) <Н11500242>

ЗМЕСТ

РАЗДЗЕЛ I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

ГЛАВА 1. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Сфера дзеяння гэтага Кодэкса

Артыкул 2. Асноўныя тэрміны і іх азначэнні, якія выкарыстоўваюцца ў гэтым Кодэксе

Артыкул 3. Суб'екты гандлёвага мараплаўства

Артыкул 4. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь у галіне гандлёвага мараплаўства

Артыкул 5. Міжнародныя дагаворы Рэспублікі Беларусь

Артыкул 6. Дзяржаўнае рэгуляванне ў галіне гандлёвага мараплаўства

Артыкул 7. Дзяржаўны кантроль у галіне гандлёвага мараплаўства

Артыкул 8. Тэхнічны нагляд за суднамі

Артыкул 9. Тарыфы

Артыкул 10. Разліковая адзінка

РАЗДЗЕЛ II. СУДНА

ГЛАВА 2. УЛАСНАСЦЬ НА СУДНА

Артыкул 11. Формы ўласнасці на судна

Артыкул 12. Момант узнікнення права ўласнасці на судна і судна, якое будзеца

Артыкул 13. Права ўласніка судна

Артыкул 14. Права ўласнасці і іншыя рэчавыя правы на судна, якое будзеца

Артыкул 15. Перадача судна ў давернае кіраванне

ГЛАВА 3. НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЬ І СЦЯГ СУДНА

Артыкул 16. Права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь

Артыкул 17. Узнікненне права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь

Артыкул 18. Адказнасць за незаконнае падняцце на судне Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь

Артыкул 19. Нацыянальнасць судна

Артыкул 20. Страта суднам права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь

Артыкул 21. Часовая страта суднам права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь

ГЛАВА 4. ДЗЯРЖАЎНАЯ РЭГІСТРАЦЫЯ СУДНАЎ

Артыкул 22. Рэестры суднаў

Артыкул 23. Орган, які ажыццяўляе дзяржаўную рэгістрацыю суднаў

Артыкул 24. Умовы дзяржаўнай рэгістрацыі суднаў

Артыкул 25. Звесткі, якія падлягаюць унясенню ў Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу

Артыкул 26. Заява аб дзяржаўнай рэгістрацыі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе

Артыкул 27. Дзяржаўная рэгістрацыя судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе

Артыкул 28. Асаблівасці дзяржаўнай рэгістрацыі замежнага судна, якое эксплуатаецца на падставе дагавора арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу

Артыкул 29. Дзяржаўная рэгістрацыя права ўласнасці на судна, якое будзеца, або на долю ў ёй

Артыкул 30. Дзяржаўная рэгістрацыя змяненняў звестак, якія ўносяцца ў рэестры суднаў

Артыкул 31. Страта дакументаў, якія пацвярджаюць факт дзяржаўнай рэгістрацыі судна

Артыкул 32. Выключаны

Артыкул 33. Адмова ў дзяржаўнай рэгістрацыі судна

Артыкул 34. Адказнасць за парушэнне правіл дзяржаўнай рэгістрацыі судна

Артыкул 35. Выключэнне судна з Дзяржаўнага рээстра марскіх суднаў
Рэспублікі Беларусь і суднавай кнігі

Артыкул 36. Судна, якое прапала без вестак

Артыкул 37. Судна, канструктыўна загінулае

Артыкул 38. Права на атрыманне інфармацыі з рээстраў суднаў

ГЛАВА 5. ІДЭНТЫФІКАЦЫЯ СУДНА

Артыкул 39. Назва судна

Артыкул 40. Міжнародны пазыўны сігнал

Артыкул 41. Порт прыпіскі судна

ГЛАВА 6. СУДНАВЫЯ ДАКУМЕНТЫ

Артыкул 42. Суднавыя дакументы, якія знаходзяцца на судне

Артыкул 43. Суднавыя дакументы для некаторых катэгорый суднаў

Артыкул 44. Органы, якія выдаюць суднавыя дакументы

Артыкул 45. Прызнанне дакументаў, выдадзеных замежным класіфікацыйным
таварыствам

Артыкул 46. Патрабаванні, якія прад'яўляюцца да суднавых дакументаў

Артыкул 47. Правілы афармлення суднавых дакументаў і захоўвання суднавага
журнала

РАЗДЗЕЛ III. ЭКІПАЖ СУДНА. КАПІТАН СУДНА

ГЛАВА 7. ЭКІПАЖ СУДНА

Артыкул 48. Састаў экіпажа судна

Артыкул 49. Мінімальны састаў экіпажа судна

Артыкул 50. Прававое становішча членаў экіпажа судна

Артыкул 51. Грамадзянства членаў экіпажа судна

Артыкул 52. Нацыянальнае пасведчанне асобы марака

Артыкул 53. Патрабаванні да кваліфікацыі членаў экіпажа судна

Артыкул 54. Патрабаванні да стану здароўя членаў экіпажа судна

Артыкул 55. Працоўныя адносіны на судне

Артыкул 56. Абавязкі суднаўладальніка

Артыкул 57. Рэпатрыяцыя членаў экіпажа судна

Артыкул 58. Асабістая маёмасць члена экіпажа судна

Артыкул 59. Узаемаадносіны членаў экіпажа судна з консуламі Рэспублікі
Беларусь (дыпламатычнымі прадстаўнікамі)

ГЛАВА 8. ПРАВЫ, АБАВЯЗКІ І АДКАЗНАСЦЬ КАПІТАНА СУДНА

Артыкул 60. Кіраванне суднам і іншыя абавязкі капітана судна

Артыкул 61. Абавязак капітана судна аказваць дапамогу людзям, якія церпяць
бедства на моры

Артыкул 62. Абавязак капітана судна аказваць дапамогу пасля сутыкнення
суднаў

Артыкул 63. Абавязак капітана судна заходзіць у порт для аказання неадкладнай
медыцынскай дапамогі

Артыкул 64. Абавязак капітана судна ў выпадку ўзнікнення ваенных дзеянняў
або ў іншых выпадках ваеннай небяспекі

Артыкул 65. Права капітана судна рэквізаваць харчаванне ў выпадку
спушчэння жыццёвых прыпасаў

Артыкул 66. Правы капітана судна ў выпадку неадкладнай патрэбы ў грашах для працягу плавання

Артыкул 67. Дзеянні капітана судна ў выпадку небяспекі гібелі судна

Артыкул 68. Правы капітана судна на падтрыманне парадку на судне

Артыкул 69. Згода капітана судна на прыём на работу членаў экіпажа судна

Артыкул 70. Капітан судна як орган дазнання

Артыкул 71. Абавязкі капітана судна ў выпадку нараджэння дзіцяці або смерці на судне

Артыкул 72. Права капітана судна на засведчанне завяшчанняў

Артыкул 73. Права капітана судна на валоданне агнястрэльнай зброяй і яе прымяненне

Артыкул 74. Капітан судна як прадстаўнік суднаўладальніка і грузаўладальнікаў

Артыкул 75. Ускладанне абавязкаў капітана судна на старшага памочніка капітана судна

Артыкул 76. Адказнасць капітана судна

РАЗДЗЕЛ IV. МАРСКАЯ ПЕРАВОЗКА ГРУЗАЎ

ГЛАВА 9. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ АЖЫЦЦЯЎЛЕННЯ МАРСКОЙ ПЕРАВОЗКІ ГРУЗАЎ

Артыкул 77. Падставы ажыццяўлення марской перавозкі грузаў

Артыкул 78. Часовыя спыненне або абмежаванне прыёму грузаў для марской перавозкі

Артыкул 79. Перавозка грузаў марскім транспартам агульнага карыстання

Артыкул 80. Дагавор марской перавозкі грузу

Артыкул 81. Дагавор фрахтавання (чартар)

Артыкул 82. Дагавор аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў

Артыкул 83. Суадносіны дагавора аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў і дагавора марской перавозкі грузу

Артыкул 84. Змешаная перавозка грузаў

Артыкул 85. Праваадносіны перавозчыка і атрымальніка грузу

Артыкул 86. Доказы прыёму грузу да марской перавозкі

Артыкул 87. Звесткі канасамента

Артыкул 88. Агаворкі ў канасаменце

Артыкул 89. Доказная сіла канасамента

Артыкул 90. Віды канасамента

Артыкул 91. Множнасць экзэмпляраў канасамента

Артыкул 92. Перадача праў па канасаменце

ГЛАВА 10. АЖЫЦЦЯЎЛЕННЕ МАРСКОЙ ПЕРАВОЗКІ ГРУЗАЎ

Артыкул 93. Мараходнасць судна

Артыкул 94. Замена судна

Артыкул 95. Порт пагрузкі

Артыкул 96. Месца пагрузкі

Артыкул 97. Тэрмін падачы судна да месца пагрузкі

Артыкул 98. Паведамленне аб гатоўнасці судна да пагрузкі

Артыкул 99. Сталійны час

Артыкул 100. Контрсталійны час

Артыкул 101. Дэмерэдж

- Артыкул 102. Дыспач
- Артыкул 103. Права перавозчыка адправіць судна ў рэйс пасля сканчэння контрсталійнага часу
- Артыкул 104. Пакрыццё страт за затрымку судна
- Артыкул 105. Адпраўленне судна ў рэйс да сканчэння сталійнага або контрсталійнага часу
- Артыкул 106. Выгрузка старонняга грузу
- Артыкул 107. Размяшчэнне грузу на судне. Перавозка грузу на палубе
- Артыкул 108. Расходы па пагрузцы
- Артыкул 109. Упакоўка і маркіроўка грузу
- Артыкул 110. Замена грузу
- Артыкул 111. Дакументы на груз
- Артыкул 112. Права распараджэння грузам
- Артыкул 113. Абавязкі перавозчыка ў дачыненні да грузу
- Артыкул 114. Небяспечны груз
- Артыкул 115. Груз, пагужаны не пад сваім найменнем
- Артыкул 116. Тэрмін і маршрут перавозкі. Дывіяцыя
- Артыкул 117. Перашкоды для заходу судна ў порт прызначэння
- Артыкул 118. Выгрузка грузу
- Артыкул 119. Асоба, якая мае права на атрыманне грузу
- Артыкул 120. Здача грузу на захоўванне. Продаж незапатрабаванага грузу
- Артыкул 121. Агляд і праверка грузу да яго выдачы
- Артыкул 122. Заява аб страце, недастачы або пашкоджанні (псаванні) грузу
- Артыкул 123. Плацяжы пры перавозцы грузаў
- Артыкул 124. Памер фрахту
- Артыкул 125. Фрахт за груз, страчаны пры перавозцы
- Артыкул 126. Вылічэнне фрахту за фактычна пройдзеную суднам адлегласць
- Артыкул 127. Адмова перавозчыка ад выканання дагавора
- Артыкул 128. Адмова фрахтавальніка або адпраўшчыка ад выканання дагавора
- Артыкул 129. Адмова бакоў ад выканання дагавора
- Артыкул 130. Спыненне дагавора немагчымасцю выканання

ГЛАВА 11. АДКАЗНАСЦЬ ПЕРАВОЗЧЫКА, АДПРАЎШЧЫКА І ФРАХТАВАЛЬНІКА

- Артыкул 131. Адказнасць перавозчыка
- Артыкул 132. Падставы вызвалення перавозчыка ад адказнасці
- Артыкул 133. Навігацыйная памылка
- Артыкул 134. Вызваленне перавозчыка ад адказнасці за недастачу грузу, дастаўленага ў апламбаваных памяшканнях, непашкоджанай упакоўцы або з суправаджэннем
- Артыкул 135. Адказнасць перавозчыка за страту або пашкоджанне кантэйнера
- Артыкул 136. Памер урону, які падлягае пакрыццю за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) грузу
- Артыкул 137. Абмежаванне адказнасці перавозчыка за пратэрміноўку дастаўкі грузу
- Артыкул 138. Адказнасць фактычнага перавозчыка

- Артыкул 139. Несапраўднасць пагаднення аб абмежаванні або вызваленні ад адказнасці
- Артыкул 140. Выпадкі заключэння пагадненняў аб абмежаванні або вызваленні ад адказнасці
- Артыкул 141. Адказнасць адпраўшчыка і фрахтавальніка
- Артыкул 142. Адказнасць за прастой судна па віне адпраўшчыка, фрахтавальніка або атрымальніка

РАЗДЗЕЛ V. МАРСКАЯ ПЕРАВОЗКА ПАСАЖЫРАЎ

ГЛАВА 12. МАРСКАЯ ПЕРАВОЗКА ПАСАЖЫРАЎ

- Артыкул 143. Дагавор марской перавозкі пасажыра
- Артыкул 144. Перыяд марской перавозкі
- Артыкул 145. Перавозачныя дакументы
- Артыкул 146. Агульныя ўмовы марской перавозкі пасажыраў
- Артыкул 147. Адмова пасажыра ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра
- Артыкул 148. Адмова перавозчыка ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра
- Артыкул 149. Спыненне дагавора марской перавозкі пасажыра пры немагчымасці яго выканання
- Артыкул 150. Вяртанне пасажыру платы за праезд
- Артыкул 151. Змяненне дагавора марской перавозкі пасажыра
- Артыкул 152. Адказнасць перавозчыка за прычыненне шкоды жыццю і здароўю пасажыра
- Артыкул 153. Адказнасць перавозчыка за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) багажу
- Артыкул 154. Адказнасць перавозчыка за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) каютнага багажу
- Артыкул 155. Адказнасць фактычнага перавозчыка
- Артыкул 156. Страта або пашкоджанне каштоўнасцей
- Артыкул 157. Прымяненне межаў адказнасці
- Артыкул 158. Заява аб страце, недастачы або пашкоджанні (псаванні) багажу
- Артыкул 159. Незапатрабаваны багаж
- Артыкул 160. Бясплатная перавозка ў адпаведнасці з дагаворам марской перавозкі пасажыра

РАЗДЗЕЛ VI. ФРАХТАВАННЕ СУДНА НА ЧАС

ГЛАВА 13. ДАГАВОР АРЭНДЫ (ФРАХТАВАННЯ НА ЧАС) СУДНА З ЭКІПАЖАМ (ТАЙМ-ЧАРТАР)

- Артыкул 161. Паняцце дагавора
- Артыкул 162. Форма і істотныя ўмовы дагавора
- Артыкул 163. Субарэнда судна з экіпажам
- Артыкул 164. Абавязак суднаўладальніка (арэндадаўца) па ўтрыманні судна
- Артыкул 165. Абавязкі суднаўладальніка (арэндадаўца) па кіраванні і тэхнічнай эксплуатацыі судна
- Артыкул 166. Абавязкі фрахтавальніка (арандатара) па камерцыйнай эксплуатацыі і вяртанні судна
- Артыкул 167. Страхаванне судна

Артыкул 168. Падпарадкаванасць экіпажа судна

Артыкул 169. Выплата фрахту

Артыкул 170. Узнагароджанне за ажыццяўленне выратавальнай аперацыі

Артыкул 171. Адказнасць фрахтавальніка (арандатара) перад трэцімі асобамі

Артыкул 172. Адказнасць фрахтавальніка (арандатара) за страты, прычыненыя ратаваннем, гібеллю або пашкоджаннем судна

РАЗДЗЕЛ VII. АРЭНДА СУДНА БЕЗ ЭКІПАЖА (БЕРБОЎТ-ЧАРТАР)

ГЛАВА 14. ДАГАВОР АРЭНДЫ СУДНА БЕЗ ЭКІПАЖА (БЕРБОЎТ-ЧАРТАР)

Артыкул 173. Паняцце дагавора

Артыкул 174. Форма і істотныя ўмовы дагавора

Артыкул 175. Субарэнда судна без экіпажа

Артыкул 176. Абавязак арэндадаўца прывесці судна ў мараходны стан

Артыкул 177. Абавязак арандатара па ўтрыманні судна

Артыкул 178. Абавязак арандатара па кіраванні і тэхнічнай эксплуатацыі судна

Артыкул 179. Экіпаж судна

Артыкул 180. Плата за бербоўт-чартар

Артыкул 181. Права і абавязкі арандатара па эксплуатацыі і вяртанні судна

Артыкул 182. Адказнасць арандатара перад трэцімі асобамі

Артыкул 183. Адказнасць арандатара за страты, прычыненыя ратаваннем, гібеллю або пашкоджаннем судна

РАЗДЗЕЛ VIII. ДАГАВОР БУКСІРОЎКІ

ГЛАВА 15. ДАГАВОР БУКСІРОЎКІ

Артыкул 184. Паняцце дагавора буксіроўкі

Артыкул 185. Форма дагавора буксіроўкі

Артыкул 186. Абавязкі бакоў

Артыкул 187. Адказнасць пры марской буксіроўцы

Артыкул 188. Адказнасць пры партовай буксіроўцы

Артыкул 189. Перыяд буксіроўкі

Артыкул 190. Дапамога судну, якое буксіруецца, у выпадку марскога здарэння

РАЗДЗЕЛ IX. ПЛАТНАЕ АКАЗАННЕ ПАСЛУГ

ГЛАВА 16. ДАГАВОР АКАЗАННЯ ПАСЛУГ ПА АЖЫЦЦЯЎЛЕННІ МАРСКОГА КРУІЗУ (ДАГАВОР МАРСКОГА КРУІЗУ)

Артыкул 191. Паняцце дагавора марскога круізу

Артыкул 192. Аднабаковая адмова ад выканання дагавора марскога круізу

Артыкул 193. Павелічэнне тэрміну круізу

Артыкул 194. Адказнасць арганізатара круізу

Артыкул 195. Несапраўднасць пагаднення аб абмежаванні праў удзельніка круізу

ГЛАВА 17. ДАГАВОР АКАЗАННЯ ПАСЛУГ МАРСКОГА АГЕНТА

Артыкул 196. Паняцце дагавора аказання паслуг марскога агента

Артыкул 197. Дзеянні марскога агента ад імя абодвух бакоў

Артыкул 198. Абавязкі марскога агента

Артыкул 199. Абавязкі суднаўладальніка

Артыкул 200. Спыненне дагавора аказання паслуг марскога агента

ГЛАВА 18. ДАГАВОР АКАЗАННЯ МАРСКІХ ПАСРЭДНІЦКІХ ПАСЛУГ

Артыкул 201. Паняцце дагавора аказання марскіх пасрэдніцкіх паслуг

Артыкул 202. Ажыццяўленне марскім брокерам дзеянняў марскога агента

Артыкул 203. Узнагароджанне паслуг марскога брокера

РАЗДЗЕЛ X. МАРСКОЕ СТРАХАВАННЕ

ГЛАВА 19. МАРСКОЕ СТРАХАВАННЕ

Артыкул 204. Добраахвотнае страхаванне

Артыкул 205. Абавязковае страхаванне

Артыкул 206. Абандон

Артыкул 207. Заява аб абандоне

Артыкул 208. Асацыяцыі ўзаемнага страхавання

ГЛАВА 20. ВЫКЛЮЧАНА

Артыкул 239. Выключаны

Артыкул 240. Выключаны

РАЗДЗЕЛ XI. ІПАТЭКА СУДНА АБО СУДНА, ЯКОЕ БУДУЕЦЦА

ГЛАВА 21. ІПАТЭКА СУДНА АБО СУДНА, ЯКОЕ БУДУЕЦЦА

Артыкул 241. Права на іпатэку суднаў

Артыкул 242. Форма і істотныя ўмовы дагавора іпатэкі судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 243. Прадмет іпатэкі судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 244. Дзяржаўная рэгістрацыя іпатэкі судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 245. Чарговасць задавальнення патрабаванняў, якія ўзнікаюць з абавязацельстваў, забяспечаных іпатэкай судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 246. Наступная іпатэка

Артыкул 247. Уступка праў па дагаворы іпатэкі

Артыкул 248. Захаванасць прадмета іпатэкі

Артыкул 249. Іпатэка пры пераходзе права ўласнасці на судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 250. Падстава прымусовага продажу судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 251. Давядзенне да ўсеагульнага ведама рашэння суда аб прымусовым продажы судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 252. Паведамленне аб прымусовым продажы судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 253. Наступствы прымусовага продажу судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 254. Першачарговая аплата выдаткаў з выручкі ад прымусовага продажу судна або судна, якое будуюцца

Артыкул 255. Спыненне іпатэкі судна або судна, якое будуюцца

РАЗДЗЕЛ XII. АГУЛЬНАЯ І ПРЫВАТНАЯ АВАРЫІ. МАРСКІЯ ПРАТЭСТЫ

ГЛАВА 22. АГУЛЬНАЯ АВАРЫЯ

Артыкул 256. Паняцце агульнай аварыі

Артыкул 257. Прынцыпы размеркавання агульнай аварыі

Артыкул 258. Прымяненне правіл аб агульнай аварыі

Артыкул 259. Агульная аварыя, выкліканая заходам судна ў месца прыстанішча

Артыкул 260. Расходы, звязаныя з перамяшчэннем на борце судна, выгрузкай і адваротнай пагрузкай грузу, паліва і прадметаў забеспячэння

Артыкул 261. Расходы на часовы рамонт судна

Артыкул 262. Расходы, выкліканыя затрымкай судна дзеля агульнай бяспекі

- Артыкул 263. Наступствы прызнання судна непрыдатным да плавання і спынення рэйса
- Артыкул 264. Агульная аварыя, выкліканая расходамі на ратаванне
- Артыкул 265. Агульная аварыя, выкліканая ажыццяўленнем мер па ратаванні
- Артыкул 266. Страты ад пашкоджання або гібелі грузу, паліва і прадметаў забеспячэння
- Артыкул 267. Страты ад згубы фрахту
- Артыкул 268. Замяняльныя расходы
- Артыкул 269. Страты ад пашкоджання судна, яго машын або прылад
- Артыкул 270. Скідкі «за новае замест старога»
- Артыкул 271. Страты ад гібелі судна
- Артыкул 272. Страты ад гібелі або пашкоджання грузу
- Артыкул 273. Выдзяленне сродкаў на расходы, якія пакрываюцца ў якасці агульнай аварыі
- Артыкул 274. Працэнты на страты, якія пакрываюцца ў якасці агульнай аварыі
- Артыкул 275. Кантрыбуцыйны кошт
- Артыкул 276. Дыспаша і дыспашэры
- Артыкул 277. Доказы і матэрыялы, на падставе якіх складаецца дыспаша
- Артыкул 278. Плата за складанне дыспашы
- Артыкул 279. Выпраўленне і аспрэчванне дыспашы
- Артыкул 280. Выкананне дыспашы
- ГЛАВА 23. ПРЫВАТНАЯ АВАРЫЯ
- Артыкул 281. Паняцце прыватнай аварыі
- Артыкул 282. Адказнасць па прыватнай аварыі
- ГЛАВА 24. МАРСКІЯ ПРАТЭСЦЫ
- Артыкул 283. Заява аб марскім пратэсце
- Артыкул 284. Органы, якім робіцца заява аб марскім пратэсце
- Артыкул 285. Тэрмін для заявы аб марскім пратэсце
- Артыкул 286. Заява аб марскім пратэсце з затрымкай
- Артыкул 287. Асаблівасці заявы аб марскім пратэсце пры прычыненні шкоды грузу
- Артыкул 288. Доказы
- Артыкул 289. Складанне акта аб марскім пратэсце
- РАЗДЗЕЛ XIII. БЯСПЕКА ПЛАВАННЯ СУДНАЎ. РАТАВАННЕ НА МОРЫ
- ГЛАВА 25. БЯСПЕКА ПЛАВАННЯ СУДНАЎ
- Артыкул 290. Бяспека плавання суднаў
- ГЛАВА 26. РАТАВАННЕ СУДНАЎ І ІНШАЙ МАЁМАСЦІ
- Артыкул 291. Сфера прымянення правіл гэтай главы
- Артыкул 292. Дагаворы аб ратаванні
- Артыкул 293. Несапраўднасць і змяненне дагавораў аб ратаванні
- Артыкул 294. Абавязкі выратавальніка пры ажыццяўленні выратавальнай аперацыі
- Артыкул 295. Абавязкі суднаўладальніка, капітана судна або ўласніка іншай маёмасці, якая знаходзіцца ў небяспецы
- Артыкул 296. Умовы ўзнагароджання

- Артыкул 297. Крытэрыі ўстанаўлення ўзнагароджання
 Артыкул 298. Спецыяльная кампенсацыя
 Артыкул 299. Размеркаванне ўзнагароджання паміж выратавальнікамі
 Артыкул 300. Размеркаванне ўзнагароджання паміж суднаўладальнікамі і
 экіпажам судна
 Артыкул 301. Ратаванне людзей
 Артыкул 302. Наступствы няправільных паводзін выратавальніка
 Артыкул 303. Узнагароджанне за ажыццяўленне выратавальнай аперацыі ў
 выпадку прыналежнасці суднаў аднаму і таму ж уладальніку
 Артыкул 304. Абавязак даць забеспячэнне
 Артыкул 305. Выратавальныя аперацыі, якія кантралююцца дзяржаўнымі і
 партовымі ўладамі

РАЗДЗЕЛ XIV. ПРЭТЭНЗІІ І ІСКІ. ІСКАВАЯ ДАЎНАСЦЬ

ГЛАВА 27. ПРЭТЭНЗІІ І ІСКІ

- Артыкул 306. Камерцыйныя і іншыя акты
 Артыкул 307. Прэтэнзіі да перавозчыка
 Артыкул 308. Іскі аб перавозках грузаў
 Артыкул 309. Права на прад'яўленне прэтэнзій і іскаў
 Артыкул 310. Перадача трэцім асобам права на прад'яўленне прэтэнзій і іскаў
 Артыкул 311. Парадак прад'яўлення прэтэнзій

ГЛАВА 28. ІСКАВАЯ ДАЎНАСЦЬ. ТЭРМІНЫ ДЛЯ ПРАД'ЯЎЛЕННЯ І РАЗГЛЯДУ ПРЭТЭНЗІЙ

- Артыкул 312. Тэрміны іскавай даўнасці для патрабаванняў, якія вынікаюць з
 марской перавозкі грузаў
 Артыкул 313. Тэрміны іскавай даўнасці для іншых патрабаванняў
 Артыкул 314. Прымяненне агульных тэрмінаў іскавай даўнасці
 Артыкул 315. Прыпыненне цячэння тэрміну іскавай даўнасці пры наяўнасці
 агульнай аварыі
 Артыкул 316. Тэрмін для прад'яўлення прэтэнзій, якія вынікаюць з марской
 перавозкі грузаў, пасажыраў і багажу
 Артыкул 317. Тэрмін разгляду прэтэнзій, якія вынікаюць з марской перавозкі
 грузаў, пасажыраў і багажу

РАЗДЗЕЛ XV. ПРЫМЯНЯЛЬНАЕ ПРАВА

ГЛАВА 29. ПРЫМЯНЯЛЬНАЕ ПРАВА

- Артыкул 318. Выбар прымяняльнага права
 Артыкул 319. Права ўласнасці і іншыя рэчавыя правы на судна і судна, якое
 будуецца
 Артыкул 320. Права на затанулую маёмасць
 Артыкул 321. Адносіны, якія вынікаюць з дагавораў, заключаных у галіне
 гандлёвага мараплаўства
 Артыкул 322. Права, прымяняльнае пры агульнай аварыі
 Артыкул 323. Адносіны па пакрыцці страт ад сутыкнення суднаў
 Артыкул 324. Адносіны па ратаванні судна і іншай маёмасці
 Артыкул 325. Іпатэка

РАЗДЗЕЛ XVI. ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

- Артыкул 326. Уступленне ў сілу гэтага Кодэкса

Артыкул 327. Прывядзенне актаў заканадаўства ў адпаведнасць з гэтым
Кодэксам

Кодэкс гандлёвага мараплаўства Рэспублікі Беларусь вызначае прававыя, эканамічныя і арганізацыйныя асновы гандлёвага мараплаўства ў мэтах забеспячэння патрэбнасцей эканомікі і насельніцтва ў марскіх перавозках і звязаных з імі работах і паслугах.

РАЗДЕЛ I
АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

ГЛАВА I
АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 1. Сфера дзеяння гэтага Кодэкса

Гэты Кодэкс рэгулюе адносіны, якія ўзнікаюць у сувязі з перавозкай суднамі грузаў, пасажыраў і багажу, выкарыстаннем суднаў для буксіроўкі, ажыццяўленнем выратавальных аперацый, а таксама іншыя адносіны ў галіне гандлёвага мараплаўства.

Правілы, устаноўленыя гэтым Кодэксам, распаўсюджваюцца на:

марскія судны падчас іх плавання як па марскіх шляхах, так і па рэках, азёрах, вадасховішчах і іншых унутраных водных шляхах, калі заканадаўствам Рэспублікі Беларусь не прадугледжана іншае;

судны ўнутранага плавання, а таксама судны змешанага (рака-мора) плавання падчас іх руху па марскіх шляхах, а таксама па рэках, азёрах, вадасховішчах і іншых унутраных водных шляхах пры ажыццяўленні перавозак грузаў, пасажыраў і багажу з заходам у марскі порт, падчас ажыццяўлення выратавальных аперацый і пры сутыкненні з марскім суднам.

Дзеянне гэтага Кодэкса, за выключэннем прадугледжаных у ім або ў міжнародных дагаворах Рэспублікі Беларусь выпадкаў, не распаўсюджваецца на судны, якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці або эксплуатаюцца Рэспублікай Беларусь і выкарыстоўваюцца ёю на момант узнікнення патрабаванняў выключна для дзяржаўных некамерцыйных мэт, а таксама на некамерцыйныя грузы, якія знаходзяцца ва ўласнасці Рэспублікі Беларусь.

Калі гэтым Кодэксам прадугледжана, што яго правілы распаўсюджваюцца на судны і грузы, указаныя ў частцы трэцяй гэтага артыкула, то такія правілы не павінны выкарыстоўвацца ў якасці падстаў для канфіскацыі, арышту і затрымання такіх суднаў і грузаў.

Артыкул 2. Асноўныя тэрміны і іх азначэнні, якія выкарыстоўваюцца ў гэтым Кодэксе

У гэтым Кодэксе выкарыстоўваюцца наступныя асноўныя тэрміны і іх азначэнні:

багаж – рэчы і іншая маёмасць (уключаючы аўтамабіль), прынятыя перавозчыкам у пасажыра для дастаўкі ў пункт прызначэння і якія перавозыцца асобна ад пасажыра;

груз – матэрыяльныя каштоўнасці, прынятыя перавозчыкам у адпраўшчыка або фрахтавальніка для дастаўкі марскім транспартам у пункт прызначэння;

дэмерэдж – узнагароджанне, належнае да выплаты перавозчыку за прастой судна на працягу контрсталійнага часу;

дыспач – узнагароджанне, належнае да выплаты за завяршэнне пагрузкі або разгрузкі грузу да сканчэння сталійнага часу;

каютны багаж – рэчы і іншая маёмасць, якія знаходзяцца ў каюце пасажыра або іншым чынам знаходзяцца пад яго аховай або кантролем;

класіфікацыйнае таварыства – арганізацыя, якая прысвойвае клас суднам па адпаведных класіфікацыйных патрабаваннях і ажыццяўляе тэхнічны нагляд за суднамі падчас іх будаўніцтва і эксплуатацыі;

канасамент – таварараспарадчы дакумент (каштоўная папера), які сведчыць заключэнне дагавора марской перавозкі грузу і служыць доказам прыёму перавозчыкам указанага ў гэтым дакуменце грузу;

контрсталійны час – дадатковы пасля заканчэння сталійнага часу час чакання;

мараходнасць судна – здольнасць судна бяспечна плаваць у любое надвор'е ў вызначаных раёнах з мінімальнымі стратамі хуткасці, без рызыкі для жыцця і здароўя экіпажа судна і пасажыраў і для захаванасці грузу;

марская перавозка – сукупнасць арганізацыйна і тэхналагічна ўзаемазвязаных аперацый па перамяшчэнні пасажыраў, грузаў і багажу марскім транспартам;

марскі транспарт – сукупнасць камунікацый і суднаў, якія забяспечваюць дзейнасць па марской перавозцы пасажыраў, грузаў і багажу;

марскі транспарт агульнага карыстання – марскі транспарт, які ажыццяўляе транспартныя работы і паслугі, заснаваныя на абавязку іх выканання па звароце любога грамадзяніна або юрыдычнай асобы;

адпраўшчык – асоба, якая ад свайго імені або на падставе дагавора марской перавозкі грузу даручае перавозчыку груз для яго дастаўкі ў пункт прызначэння і выдачы ўпаўнаважанай на атрыманне грузу асобе (атрымальніку);

пасажыр – фізічная асоба, якая мае праязны дакумент (білет), які сведчыць заключэнне дагавора марской перавозкі пасажыраў;

перавозчык – асоба, якая самастойна або іншым чынам ажыццяўляе марскую перавозку пасажыраў, грузаў і багажу ў адпаведнасці з дагаворам марской перавозкі;

порт – комплекс збудаванняў, размешчаных на спецыяльна адведзенай тэрыторыі і акваторыі і прызначаных для абслугоўвання суднаў і пасажыраў, ажыццяўлення аперацый з грузамі і іншых паслуг, якія звычайна аказваюцца ў порце;

партовыя ўлады – адпаведныя адміністрацыі партоў, якія ажыццяўляюць адміністрацыйна-ўладныя і іншыя ўскладзеныя на іх паўнамоцтвы;

уласнік судна – суб'ект права ўласнасці або асоба, якая ажыццяўляе ў дачыненні да судна правы, да якіх прымяняюцца правілы аб праве ўласнасці;

выратавальнік – асоба, якая ажыццяўляе выратавальную аперацыю;

выратавальная аперацыя – дзеянне або дзейнасць, якія робяцца па ратаванні судна, грузу і іншай маёмасці, якія знаходзіцца на ім, а таксама па захаванні фрахту і платы за перавозку пасажыраў і багажу або іншай маёмасці, навакольнага асяроддзя, якія знаходзяцца ў небяспецы ў любых суднаходных або іншых водах;

сталійны час – перыяд часу, на працягу якога перавозчык дае і трымае судна пад пагрузкай або разгрузкай без дадатковых да фрахту плацяжоў;

судна – самаходнае або несамыходнае плавучае збудаванне, прызначанае для выкарыстання ў мэтах гандлёвага мараплаўства;

суднаўладальнік – асоба, якая эксплуатае судна ад свайго імені незалежна ад таго, з'яўляецца яна ўласнікам судна або асобай, якая выкарыстоўвае яго на іншай законнай падставе;

гандлёвае мараплаўства – дзейнасць, звязаная з выкарыстаннем суднаў у мэтах перавозкі грузаў, пасажыраў і багажу, рыбага і іншых марскіх промыслаў, разведкі і распрацоўкі мінеральных рэсурсаў, буксіроўкі, выратавальных аперацый, падняцця патанулай маёмасці, гідратэхнічных, падводна-тэхнічных і іншых падобных работ, а таксама для іншых гаспадарчых, навуковых і культурных мэт;

фактычны перавозчык – асоба, якой перавозчыкам даручана ажыццяўленне марской перавозкі або яе часткі, або іншая асоба, якой даручана ажыццяўленне марской перавозкі або яе часткі;

экіпаж судна – асобы, унесеныя ў спіс членаў экіпажа судна (суднавую роль), якім у вызначаным парадку даручана выкананне абавязкаў па кіраванні суднам і яго абслугоўванні, а таксама па забеспячэнні бяспекі плавання, прадухіленні прычынення шкоды судну і людзям, багажу, грузу, якія знаходзіцца на ім,

Артыкул 3. Суб'екты гандлёвага мараплаўства

Суб'ектамі гандлёвага мараплаўства з'яўляюцца Рэспубліка Беларусь у асобе ўпаўнаважаных дзяржаўных органаў, адміністрацыйна-тэрытарыяльныя адзінкі Рэспублікі Беларусь, іншыя дзяржавы, юрыдычныя і (або) фізічныя асобы, уключаючы замежныя, а таксама асобы без грамадзянства, якія ажыццяўляюць гандлёвае мараплаўства.

Артыкул 4. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь у галіне гандлёвага мараплаўства

Заканадаўства Рэспублікі Беларусь у галіне гандлёвага мараплаўства грунтуецца на [Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь](#) і складаецца з гэтага Кодэкса, дэкрэтаў і ўказаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, іншых актаў заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Маёмасныя адносіны, якія ўзнікаюць з гандлёвага мараплаўства і заснаваныя на роўнасці, аўтаноміі волі і маёмаснай самастойнасці іх удзельнікаў, рэгулююцца гэтым Кодэксам у адпаведнасці з [Грамадзянскім кодэксам Рэспублікі Беларусь](#). Да маёмасных адносін, якія не рэгулююцца або не поўнасцю рэгулююцца гэтым Кодэксам, прымяняюцца правілы грамадзянскага заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Да іншых адносін, якія ўзнікаюць з гандлёвага мараплаўства і не рэгулююцца гэтым Кодэксам, прымяняюцца адпаведныя нормы заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 5. Міжнародныя дагаворы Рэспублікі Беларусь

Калі міжнародным дагаворам Рэспублікі Беларусь вызначаны іншыя правілы, чым тыя, якія прадугледжаны гэтым Кодэксам, то прымяняюцца правілы міжнароднага дагавора.

Артыкул 6. Дзяржаўнае рэгуляванне ў галіне гандлёвага мараплаўства

Пад дзяржаўным рэгуляваннем у галіне гандлёвага мараплаўства разумеецца дзейнасць дзяржаўных органаў па стварэнні эканамічных, арганізацыйных і прававых умоў для ажыццяўлення і развіцця гандлёвага мараплаўства, якая ўключае:

- 1) вызначэнне і рэалізацыю дзяржаўнай палітыкі ў галіне гандлёвага мараплаўства;
- 2) заключэнне міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь у галіне гандлёвага мараплаўства;
- 3) распрацоўку праграм развіцця і функцыянавання марскога гандлёвага флоту Рэспублікі Беларусь;
- 4) выданне нарматыўных прававых актаў у галіне гандлёвага мараплаўства.

Артыкул 7. Дзяржаўны кантроль у галіне гандлёвага мараплаўства

Дзяржаўны кантроль у галіне гандлёвага мараплаўства ў Рэспубліцы Беларусь ускладаецца на рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту, які ажыццяўляе:

- 1) кантроль за выкананнем заканадаўства Рэспублікі Беларусь у галіне гандлёвага мараплаўства;
- 2) забеспячэнне бяспекі гандлёвага мараплаўства, аховы жыцця і здароўя людзей на моры, абароны і захоўвання марскога асяроддзя;
- 3) дзяржаўную рэгістрацыю суднаў, суднаў, якія будуцца, і праў на іх;
- 4) арганізацыю дыпламавання спецыялістаў гандлёвага мараплаўства;
- 5) выключаны;
- 6) выключаны;
- 7) іншыя функцыі, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 8. Тэхнічны нагляд за суднамі

Тэхнічны нагляд за суднамі і іх класіфікацыя ажыццяўляюцца класіфікацыйным таварыствам па выбары суднаўладальніка.

У Рэспубліцы Беларусь класіфікацыйныя таварыствы дзейнічаюць на падставе ўстаноўчых дакументаў, якія зацвярджаюцца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Класіфікацыйныя таварыствы выдаюць правілы аб класіфікацыі і пабудове суднаў, наглядзе за суднамі, якія знаходзяцца ў эксплуатацыі, аб вырабе матэрыялаў і вырабаў для суднаў.

Класіфікацыйнае таварыства мае права пры невыкананні яго правіл і патрабаванняў не выдаваць і забіраць раней выдадзеныя ім суднавыя дакументы.

Класіфікацыйнае таварыства ажыццяўляе тэхнічны нагляд за:

- 1) пасажырскімі і наліўнымі суднамі, суднамі, прызначанымі для перавозкі небяспечных грузаў, а таксама для буксіроўкі незалежна ад магутнасці галоўных рухавікоў і валавай умяшчальнасці;
- 2) самаходнымі суднамі, не ўказанымі ў пункце 1 гэтай часткі, магутнасцю галоўных рухавікоў 55 кВт і болей;
- 3) суднамі, не ўказанымі ў пунктах 1 і 2 гэтай часткі, валавай умяшчальнасцю 80 рэгістральных тон і болей.

Тэхнічны нагляд за суднамі, якія не падлягаюць нагляду класіфікацыйнага таварыства ў адпаведнасці з гэтым артыкулам, ажыццяўляецца дзяржаўным органам, які вызначаецца Урадам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 9. Тарыфы

Тарыфы на марскую перавозку грузаў, пасажыраў і багажу марскім транспартам агульнага карыстання, а таксама правілы прымянення гэтых тарыфаў устанаўліваюцца ў парадку, які вызначаецца заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 10. Разліковая адзінка

Разліковай адзінкай, якая прымяняецца гэтым Кодэксам, з'яўляецца адзінка спецыяльнага права запазычання, якая вызначаецца Міжнародным валютным фондам. У выпадку неабходнасці сумы, указаныя ў гэтым Кодэксе ў разліковых адзінках, пераводзяцца ў рублі па курсе Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь на дату вынясення судовага рашэння або на дату, устаноўленую пагадненнем бакоў.

РАЗДЗЕЛ II

СУДНА

ГЛАВА 2

УЛАСНАСЦЬ НА СУДНА

Артыкул 11. Формы ўласнасці на судна

Судны могуць знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці (уласнасці Рэспублікі Беларусь і яе адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак), у прыватнай уласнасці юрыдычных і (або) фізічных асоб, у тым ліку замежных, а таксама асоб без грамадзянства, якія пастаянна пражываюць у Рэспубліцы Беларусь.

Судны з ядзернай энергетычнай устаноўкай могуць знаходзіцца толькі ва ўласнасці Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 12. Момент узнікнення права ўласнасці на судна і судна, якое будзеца

Права ўласнасці на судна або на долю ў ёй узнікае з моманту рэгістрацыі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе.

Права ўласнасці на судна, якое будзеца, або на долю ў ёй узнікае з моманту рэгістрацыі такога права ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе.

Артыкул 13. Правы ўласніка судна

Уласнік судна мае права паводле свайго меркавання здзяйсняць у дачыненні свайго судна любыя дзеянні, якія не супярэчаць заканадаўству Рэспублікі Беларусь, грамадскай карысці і бяспецы, якія не наносзяць шкоды навакольнаму асяроддзю, гістарычна-культурным каштоўнасцям і якія не ўшчамляюць праў і інтарэсаў іншых асоб, якія абараняюцца законам, у тым ліку адчужаць судна ва ўласнасць іншым асобам, перадаваць ім, застаючыся ўласнікам, правы валодання, карыстання і распараджэння суднам, аддаваць судна ў іпатэку і абцяжарваць яго іншымі спосабамі, а таксама распараджацца ім іншым чынам.

Адчужэнне судна, якое знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці, ва ўласнасць замежнай дзяржаве, замежнай юрыдычнай і (або) фізічнай асобе дапускаецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 14. Права ўласнасці і іншыя рэчавыя правы на судна, якое будзеца

Права ўласнасці і іншыя рэчавыя правы на судна, якое будзеца, або на долю ў ёй вызначаюцца на падставе месца заключэння дагавора на будаўніцтва судна, калі іншае не вызначана пагадненнем бакоў.

Артыкул 15. Перадача судна ў давернае кіраванне

Уласнік судна мае права перадаць яго давернаму кіраўніку па дагаворы давернага кіравання суднам на тэрмін, які не перавышае пяці гадоў, для ажыццяўлення кіравання суднам за ўзнагароджанне ў інтарэсах уласніка.

Судна, якое знаходзіцца ў гаспадарчым судаводстве або аператыўным кіраванні, не можа быць перададзена ў давернае кіраванне.

Перадача судна ў давернае кіраванне не цягне за сабой перахода права ўласнасці на яго да давернага кіраўніка.

Перадача судна ў давернае кіраванне падлягае абавязковай рэгістрацыі ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе.

Даверным кіраўніком могуць быць кампетэнтны ў галіне кіравання суднамі і іх эксплуатацыі індывідуальны прадпрымальнік або камерцыйная арганізацыя, за выключэннем унітарнага прадпрыемства.

Дагавор давернага кіравання суднам павінен быць заключаны ў пісьмовай форме.

У дагаворы давернага кіравання суднам павінны быць указаны:

- 1) прадмет дагавора, у тым ліку характарыстыка судна, якое перадаецца ў давернае кіраванне, і яго кошт;
- 2) межы карыстання судна даверным кіраўніком;
- 3) найменне юрыдычнай асобы або імя грамадзяніна, у інтарэсах якіх ажыццяўляецца кіраванне суднам (даверніка або выгаданабытчыка);
- 4) памер і форма ўзнагароджання давернаму кіраўніку, калі выплата ўзнагароджання прадугледжана дагаворам;
- 5) тэрмін дзеяння дагавора.

ГЛАВА 3 НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЬ І СЦЯГ СУДНА

Артыкул 16. Права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь

Права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь даецца суднам:

- 1) якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці;
- 2) якія знаходзяцца ва ўласнасці юрыдычных і (або) фізічных асоб, у тым ліку замежных, а таксама асоб без грамадзянства, якія пастаянна пражываюць у Рэспубліцы Беларусь;
- 3) якія эксплуатаюцца юрыдычнымі і (або) фізічнымі асобамі Рэспублікі Беларусь на падставе дагавора арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу.

Права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь суднам, указаным у пункце 3 часткі першай гэтага артыкула, даецца на тэрмін дзеяння дагавора арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу.

Артыкул 17. Узнікненне права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь

Судна набывае права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь з моманту рэгістрацыі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе.

Судна, набытае за мяжой, карыстаецца правам плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь з моманту выдачы консулам Рэспублікі Беларусь (дыпламатычным прадстаўніком) часовага пасведчання, якое сведчыць гэта права і сапраўднае да ўнясення судна ў Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу, але на тэрмін, які не перавышае аднаго года.

Артыкул 18. Адказнасць за незаконнае падняцце на судне Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь

За падняцце на судне Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь без права плавання пад гэтым сцягам вінаватыя асобы нясуць адказнасць, устаноўленую заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 19. Нацыянальнасць судна

Судна, якое карыстаецца правам плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь, мае нацыянальнасць Рэспублікі Беларусь.

Судна, якое мае нацыянальнасць Рэспублікі Беларусь, абавязана несці Дзяржаўны сцяг Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 20. Страта суднам права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь

Судна страчвае права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь у выпадках неадпаведнасці ўмовам, прадугледжаным [артыкулам 16](#) гэтага Кодэкса.

Артыкул 21. Часовая страта суднам права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь

Калі ўласнік судна, якое мае нацыянальнасць Рэспублікі Беларусь, на падставе дагавора арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу перадаў судна ў эксплуатацыю замежнай юрыдычнай або фізічнай асобе, судна па рашэнні рэспубліканскага органа дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту часова страчвае права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь пры ўмове, калі:

- 1) заканадаўства дзяржавы, нацыянальнасць якой часова даецца судну, не забараняе змены сцяга;
- 2) уласнік судна выказаў сваю згоду на часовы перавод судна пад сцяг замежнай дзяржавы;
- 3) залогатрымальнікі зарэгістраваных іпатэк выказалі сваю пісьмовую згоду на часовы перавод судна пад сцяг замежнай дзяржавы.

ГЛАВА 4 ДЗЯРЖАЎНАЯ РЭГІСТРАЦЫЯ СУДНАЎ

Артыкул 22. Рэестры суднаў

У Рэспубліцы Беларусь судны рэгіструюцца ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе.

У Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь рэгіструюцца судны, тэхнічны нагляд за якімі ажыццяўляецца класіфікацыйным таварыствам.

Судны, якія не падлягаюць рэгістрацыі ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь, рэгіструюцца ў суднавай кнізе.

У Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь і суднавай кнізе не рэгіструюцца шлюпкі і іншыя плавучыя сродкі, якія з'яўляюцца прыналежнасцю якога-небудзь судна.

Судны, якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці або эксплуатаюцца Рэспублікай Беларусь і выкарыстоўваюцца ёю выключна для дзяржаўных некамерцыйных мэт, рэгіструюцца ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе ў адпаведнасці з правіламі, устаноўленымі гэтым Кодэксам.

Артыкул 23. Орган, які ажыццяўляе дзяржаўную рэгістрацыю суднаў

Дзяржаўная рэгістрацыя суднаў ажыццяўляецца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Парадак вядзення Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь і суднавай кнігі ўстанаўліваецца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Артыкул 24. Умовы дзяржаўнай рэгістрацыі суднаў

Судна можа быць зарэгістравана толькі ў адным з рэестраў суднаў.

Судна, зарэгістраванае ў рэестры суднаў замежнай дзяржавы, можа быць зарэгістравана ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе пры ўмове, калі яно выключана з рэестра суднаў замежнай дзяржавы з выдачай адпаведнага пасведчання або пасведчання, якое сведчыць, што гэта судна будзе неадкладна выключана з рэестра суднаў замежнай дзяржавы з моманту яго дзяржаўнай рэгістрацыі ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе.

Замежнае судна, якое эксплуатаецца юрыдычнымі і (або) фізічнымі асобамі Рэспублікі Беларусь на падставе дагавора арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу, можа быць зарэгістравана ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе пасля прыпынення яго рэгістрацыі ў рэестры суднаў дзяржавы асноўнай рэгістрацыі з выдачай адпаведнага пасведчання або калі на момант заключэння ўказаных дагавораў гэта судна не было ўнесена ў рэестр суднаў іншай дзяржавы.

Рэгістрацыя судна, якое мае нацыянальнасць Рэспублікі Беларусь, у рэестры суднаў замежнай дзяржавы не мае юрыдычнай сілы, калі судна не выключана ў вызначаным парадку з Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнігі.

Судна, якое мае нацыянальнасць Рэспублікі Беларусь і якое эксплуатаецца замежнымі фізічнымі і (або) юрыдычнымі асобамі на падставе дагавора арэнды

судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу, можа быць зарэгістравана ў рэестры суднаў замежнай дзяржавы пры ўмове прыпынення яго дзяржаўнай рэгістрацыі ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе і выдачы пісьмовай згоды ўсіх залогатрымальнікаў зарэгістраваных іпатэк судна.

Артыкул 25. Звесткі, якія падлягаюць унясенню ў Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу

У Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу ўносяцца наступныя звесткі:

- 1) парадкавы рэгістрацыйны нумар і дата дзяржаўнай рэгістрацыі судна;
- 2) назва судна (сучасная і ранейшая), порт (месца) папярэдняй рэгістрацыі судна;
- 3) найменне порта (месца) дзяржаўнай рэгістрацыі судна;
- 4) міжнародны пазыўны сігнал судна, калі ён ёсць;
- 5) тып і прызначэнне судна, раён яго плавання;
- 6) назва класіфікацыйнага таварыства, код судна, сімвал класа і тэрмін яго дзеяння;
- 7) асноўныя тэхнічныя характарыстыкі судна, у тым ліку ўмяшчальнасць (валавая і чыстая), поўная грузападмальнасць і галоўныя памеры судна;
- 8) прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку, месца жыхарства і грамадзянства або найменне і месца знаходжання ўласніка (уласнікаў) судна;
- 9) доля кожнага з уласнікаў у агульнай долевай уласнасці, калі ёсць некалькі ўласнікаў;
- 10) падстава ўзнікнення права ўласнасці на судна або частку судна (дагавор куплі-продажу, дагавор на будаўніцтва судна і г.д.);
- 11) прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку, месца жыхарства або найменне і месца знаходжання суднаўладальніка, калі ён не з'яўляецца ўласнікам судна;
- 12) прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку, месца жыхарства або найменне і месца знаходжання давернага кіраўніка пры перадачы судна яму ў кіраванне;
- 13) звесткі аб зарэгістраванай іпатэцы судна;
- 14) падстава і дата выключэння судна з Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнігі.

Пры часовым пераводзе судна пад сцяг замежнай дзяржавы ў Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу ўносяцца таксама наступныя асноўныя звесткі:

- 1) указанне аб рэспубліканскім органе дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту, які прыняў рашэнне аб пераводзе судна пад сцяг замежнай дзяржавы, і дата прыняцця такога рашэння;
- 2) тэрмін, на які дапускаецца перавод судна пад сцяг замежнай дзяржавы;
- 3) назва дзяржавы, пад сцягам якой судну дазволена плаваць;
- 4) прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку, месца жыхарства або найменне і месца знаходжання арандатара судна па бербоўт-чартары;
- 5) дата прыпынення дзяржаўнай рэгістрацыі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе.

Артыкул 26. Заява аб дзяржаўнай рэгістрацыі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе

Заява аб дзяржаўнай рэгістрацыі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе павінна адпавядаць тыповой форме, якая зацвярджаецца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту, і ўтрымліваць звесткі, прадугледжаныя часткай першай [артыкула 25](#) гэтага Кодэкса.

Да заявы аб дзяржаўнай рэгістрацыі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе прыкладаюцца дакументы ў адпаведнасці з пералікам, які вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 27. Дзяржаўная рэгістрацыя судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе

Дзяржаўная рэгістрацыя судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе ажыццяўляецца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту ў тэрмін да пятнаццаці дзён з дня рэгістрацыі заявы аб рэгістрацыі судна.

У Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе судны рэгіструюцца на імя ўласніка (уласнікаў).

Судна, якое эксплуатаецца юрыдычнымі і (або) фізічнымі асобамі Рэспублікі Беларусь на падставе дагавора арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу, рэгіструецца ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе на імя арандатара або лізінгаатрымальніка судна.

Пры дзяржаўнай рэгістрацыі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту выдаецца пасведчанне аб праве плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь і пасведчанне аб праве ўласнасці на судна. Судну, зарэгістраванаму ў суднавай кнізе, выдаецца суднавы білет.

Пасля дзяржаўнай рэгістрацыі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе судну прысвойваецца рэгістрацыйны нумар.

Артыкул 28. Асаблівасці дзяржаўнай рэгістрацыі замежнага судна, якое эксплуатаецца на падставе дагавора арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу

Для дзяржаўнай рэгістрацыі замежнага судна, якое эксплуатаецца на падставе дагавора арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу, падаюцца дакументы ў адпаведнасці з пералікам, які вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

Пры дзяржаўнай рэгістрацыі судна, якое эксплуатаецца на падставе дагавора арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартару) або дагавора лізінгу, выдаецца пасведчанне аб праве плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь на тэрмін, які не перавышае тэрмін дзеяння гэтых дагавораў.

Артыкул 29. Дзяржаўная рэгістрацыя права ўласнасці на судна, якое будзецца, або на долю ў ёй

Дзяржаўная рэгістрацыя права ўласнасці на судна, якое будзецца, або на долю ў ёй ажыццяўляецца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Дзяржаўная рэгістрацыя права ўласнасці на судна, якое будзеца, або на долю ў ёй можа быць ажыццёўлена з моманту закладкі кіля на падставе экспертнага заключэння, якое ўтрымлівае звесткі, якія датычацца даўжынні кіля і іншых асноўных размеранняў судна, будаўнічых матэрыялаў, якія выкарыстоўваюцца, машын, абсталявання, якія знаходзяцца ў межах суднабудаўнічай верфі і маркіраваны або ідэнтыфікаваны іншым спосабам як прыналежаўныя гэтаму судну, якое будзеца.

Для ажыццёўлення дзяржаўнай рэгістрацыі права ўласнасці на судна, якое будзеца, або на долю ў ёй у Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе падаюцца дакументы ў адпаведнасці з пералікам, які вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

Пры дзяржаўнай рэгістрацыі права ўласнасці на судна, якое будзеца, або на долю ў ёй выдаецца пасведчанне аб праве ўласнасці на судна, якое будзеца.

Артыкул 30. Дзяржаўная рэгістрацыя змяненняў звестак, якія ўносяцца ў рэестры суднаў

Аб любых змяненнях звестак, якія падлягаюць унясенню ў Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу, уласнік, арандатар або лізінгаатрымальнік судна абавязаны паведаміць органу, які рэгіструе, на працягу двух тыдняў з дня атрымання інфармацыі аб такіх змяненнях.

Для ажыццёўлення дзяржаўнай рэгістрацыі любых змяненняў звестак, у тым ліку іпатэкі, якія падлягаюць унясенню ў Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу, падаюцца дакументы ў адпаведнасці з пералікам, які вызначаецца Урадам Рэспублікі Беларусь.

Пры пераходзе права ўласнасці на судна або на долю ў ёй у Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу ўносяцца адпаведныя змяненні з указаннем даты рэгістрацыі права ўласнасці на судна або на долю ў ёй і выдаецца пасведчанне аб праве ўласнасці або суднавы білет на імя новага ўласніка.

У выпадку, калі судна ў выніку здарэння або па любой іншай прычыне змянілася настолькі, што перастала адпавядаць звесткам, раней унесеным у Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу, яно можа быць перарэгістравана ў адпаведнасці з правіламі, устаноўленымі [артыкулам 26](#) гэтага Кодэкса, пасля яго агляду і атрымання класіфікацыйнага пасведчання.

Артыкул 31. Страта дакументаў, якія пацвярджаюць факт дзяржаўнай рэгістрацыі судна

У выпадку страты пасведчання аб праве плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь, суднавага білета, пасведчання аб праве ўласнасці на судна або судна, якое будзеца, рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту выдаецца дублікат такога дакумента.

Для атрымання дублікатаў дакументаў, указаных у частцы першай гэтага артыкула, падаюцца дакументы ў адпаведнасці з пералікам, які вызначае Урад Рэспублікі Беларусь.

Калі судна ў момант страты дакументаў, указаных у частцы першай гэтага артыкула, знаходзіцца за мяжой, то консул Рэспублікі Беларусь (дыпламатычны прадстаўнік) па заяве капітана судна выдае часовае пасведчанне аб праве плавання

пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь або часовы суднавы білет, але на тэрмін, які не перавышае аднаго года.

Артыкул 32. Выключаны

Артыкул 33. Адмова ў дзяржаўнай рэгістрацыі судна

У дзяржаўнай рэгістрацыі судна можа быць адмоўлена ў выпадку незахавання заяўнікам патрабаванняў [артыкулаў 15, 24 і 26](#) гэтага Кодэкса, а таксама ў іншых выпадках у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Адмова ў дзяржаўнай рэгістрацыі судна, права ўласнасці на судна, якое будуецца, або на долю ў ёй можа быць абскарджана ў судовым парадку.

Артыкул 34. Адказнасць за парушэнне правіл дзяржаўнай рэгістрацыі судна

Асобы, якія зарэгістравалі судна ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе шляхам падману або парушылі патрабаванні часткі першай [артыкула 30](#) гэтага Кодэкса, нясуць адказнасць у адпаведнасці з заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 35. Выключэнне судна з Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь і суднавай кнігі

З Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь і суднавай кнігі выключаюцца судны:

- 1) затанулыя, поўнасьцю разбураныя або зніклыя без вестак;
- 2) канструктыўна загінулыя;
- 3) страціўшыя права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь;
- 4) страціўшыя якасці судна ў выніку перабудовы або іншых істотных змяненняў.

Судны, указаныя ў пункце 3 часткі першай гэтага артыкула, могуць быць выключаны з Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнігі толькі з пісьмовай згоды ўсіх залогатрымальнікаў зарэгістраваных іпатэк судна.

Рашэнне рэспубліканскага органа дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту аб выключэнні судна з Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнігі можа быць абскарджана ў парадку, устаноўленым заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 36. Судна, якое прапала без вестак

Судна лічыцца зніклым без вестак, калі на працягу тэрміну, які ў два разы перавышае тэрмін, неабходны ў нармальным умовах для перахода ад месца, з якога паступіла апошняе паведамленне аб судне, да порта прызначэння, аб судне не паступіла ніякіх паведамленняў.

Тэрмін, неабходны для прызнання судна зніклым без вестак, не можа быць меншы за адзін месяц і большы за тры месяцы, а ва ўмовах ваенных дзеянняў – меншы за шэсць месяцаў з дня апошняга паведамлення аб судне.

Артыкул 37. Судна, канструктыўна загінулае

Пашкоджанае судна лічыцца канструктыўна загінулым у выпадках: немагчымасці аднаўлення судна ні ў месцы яго знаходжання, ні ў любым іншым месцы, куды яно можа быць дастаўлена; эканамічнай немэтазгоднасці рамонту судна.

Артыкул 38. Права на атрыманне інфармацыі з рэестраў суднаў

Зацікаўленыя асобы маюць права на атрыманне інфармацыі, якая змешчана ў рэестрах суднаў, у выглядзе належна аформленай выпіскі з Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь і суднавай кнігі.

ГЛАВА 5 ІДЭНТЫФІКАЦЫЯ СУДНА

Артыкул 39. Назва судна

Судна, якое падлягае дзяржаўнай рэгістрацыі ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе, павінна мець назву. Назва судна прысвойваецца ўласнікам судна.

Назва судна павінна адрознівацца ад назваў іншых зарэгістраваных суднаў.

Назва судна наносіцца на насаваю частку на абодвух бартах і на карму судна. Новая назва можа быць нанесена на судна толькі пасля ўнясення адпаведнага змянення ў Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу.

Аб змяненні назвы судна ўласнік судна неадкладна апавяшчае залогатрымальнікаў зарэгістраваных іпатэк судна.

Артыкул 40. Міжнародны пазыўны сігнал

Судну, абсталяванаму сродкамі сувязі, прысвойваецца міжнародны пазыўны сігнал.

У залежнасці ад тэхнічнай аснашчанасці судна яму прысвойваюцца таксама ідэнтыфікацыйны нумар суднавай станцыі спадарожнікавай сувязі і нумар выбіральнага выкліку суднавай станцыі.

Парадак прысваення міжнароднага пазыўнога сігналу, ідэнтыфікацыйнага нумара суднавай станцыі спадарожнікавай сувязі і нумара выбіральнага выкліку суднавай станцыі вызначаецца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне сувязі.

Артыкул 41. Порт прыпіскі судна

Портам прыпіскі судна лічыцца месца яго дзяржаўнай рэгістрацыі. Порт прыпіскі судна ўказваецца на карме пад назвай судна.

ГЛАВА 6 СУДНАВЫЯ ДАКУМЕНТЫ

Артыкул 42. Суднавыя дакументы, якія знаходзяцца на судне

На судне павінны знаходзіцца наступныя суднавыя дакументы:

- 1) пасведчанне аб праве плавання судна пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь;
  - 2) пасведчанне аб праве ўласнасці на судна;
  - 3) пасведчанне аб бяспецы грузавага судна па канструкцыі;
  - 4) пасведчанне аб бяспецы пасажырскага судна (для пасажырскіх суднаў);
  - 5) пасведчанне аб бяспецы грузавага судна па забеспячэнні;
  - 6) пасведчанне аб бяспецы грузавага судна па радыёабсталяванні;
  - 7) класіфікацыйнае пасведчанне;
  - 8) міжнароднае вымяральнае пасведчанне (для суднаў, якія падлягаюць тэхнічнаму нагляду класіфікацыйнага таварыства);
  - 9) міжнароднае пасведчанне аб грузавай марцы судна (аб найменшай вышыні надводнага борта);
  - 10) дазвол на эксплуатацыю суднавай радыёстанцыі і радыёжурнал (пры наяўнасці радыёстанцыі);
  - 11) спіс членаў экіпажа судна (суднавая роль);
  - 12) спіс пасажыраў, якія знаходзяцца на судне;
  - 13) пасведчанне аб мінімальным саставе экіпажа судна;
  - 14) суднавы журнал;
  - 15) машынны журнал (для суднаў з механічным рухавіком);
  - 16) журнал аперацый па прадухіленні забруджвання мора;
  - 17) міжнароднае пасведчанне аб прадухіленні забруджвання мора нафтай;
  - 18) міжнароднае пасведчанне аб прадухіленні забруджвання мора сцёкавымі водамі;
  - 19) іншыя дакументы, прадугледжаныя рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.
- Судна, зарэгістраванае ў суднавай кнізе, замест дакументаў, указаных у пунктах 1 і 2 часткі першай гэтага артыкула, павінна мець суднавы білет.

Артыкул 43. Суднавыя дакументы для некаторых катэгорый суднаў

Судна, якое не падлягае тэхнічнаму нагляду класіфікацыйнага таварыства, павінна мець наступныя дакументы:

- 1) суднавы білет;
- 2) пасведчанне аб прыдатнасці да плавання;
- 3) спіс членаў экіпажа судна (суднавую роль).

Артыкул 44. Органы, якія выдаюць суднавыя дакументы

Класіфікацыйнае пасведчанне, міжнароднае вымяральнае пасведчанне і міжнароднае пасведчанне аб грузавай марцы судна выдаюцца класіфікацыйным таварыствам.

Суднавыя дакументы, прадугледжаныя міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь па пытаннях бяспекі мараплаўства і прадухілення забруджвання з суднаў, выдаюцца органам, прызнаным Урадам Рэспублікі Беларусь.

Дазвол на эксплуатацыю суднавай радыёстанцыі выдае рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў галіне сувязі.

Артыкул 45. Прызнанне дакументаў, выдадзеных замежным класіфікацыйным таварыствам

Пасведчанні, выдадзеныя судну, якое плавае пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь, замежным класіфікацыйным таварыствам, у выпадку, калі Рэспублікай Беларусь не заключана міжнароднае пагадненне аб узаемным прызнанні адпаведных дакументаў, прызнаюцца сапраўднымі пры ўмове, што такое замежнае класіфікацыйнае таварыства афіцыйна прызнана Урадам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 46. Патрабаванні, якія прад'яўляюцца да суднавых дакументаў

Дакументы, указаныя ў [артыкулах 42 і 43](#) гэтага Кодэкса, павінны знаходзіцца на судне ў арыгіналах, за выключэннем пасведчання аб праве ўласнасці на судна і суднавага білета, якія могуць знаходзіцца на судне ў натарыяльна засведчаных копіях.

Артыкул 47. Правілы афармлення суднавых дакументаў і захоўвання суднавага журнала

Спіс членаў экіпажа судна (суднавая роль), спіс пасажыраў, якія знаходзяцца на судне, суднавы, машынны і радыёжурналы вядуцца па форме і правілах, якія ўстанаўліваюцца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Суднавы журнал захоўваецца на судне на працягу пяці гадоў з моманту ўнясення ў яго апошняга запісу і выдаецца для кантролю і зняцця копій асобам, зацікаўленым у атрыманні адпаведнай інфармацыі. Пасля сканчэння ўказанага тэрміну суднавы журнал перадаецца ў рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

РАЗДЗЕЛ III ЭКІПАЖ СУДНА. КАПІТАН СУДНА

ГЛАВА 7 ЭКІПАЖ СУДНА

Артыкул 48. Састаў экіпажа судна

Экіпаж судна складаецца з капітана судна, іншых асоб каманднага саставу судна і суднавай каманды.

Да каманднага саставу судна, акрамя капітана судна, адносяцца памочнікі капітана судна, суднавыя механікі, электрамеханікі, радыёспецыялісты і ўрачы. Суднаўладальнікам да каманднага саставу могуць быць аднесены таксама іншыя суднавыя спецыялісты.

Суднавая каманда складаецца з членаў экіпажа судна, якія не адносяцца да каманднага саставу судна.

Артыкул 49. Мінімальны састаў экіпажа судна

Кожнае судна павінна мець на борце экіпаж, члены якога маюць належную кваліфікацыю і састаў якога дастатковы па колькасці для:

- 1) забеспячэння бяспекі плавання, абароны марскога асяроддзя;
- 2) выканання патрабаванняў да прытрымлівання рабочага часу на борце судна;
- 3) недапушчэння перагрузкі членаў экіпажа судна работай.

Мінімальна дапушчальны састаў экіпажа судна для выхада судна ў мора ўстанаўліваецца ў залежнасці ад тыпу, прызначэння і раёна плавання судна рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Артыкул 50. Прававое становішча членаў экіпажа судна

Прававое становішча членаў экіпажа судна і адносіны паміж членамі экіпажа судна, звязаныя з эксплуатацыяй судна, вызначаюцца правам дзяржавы сцяга судна.

Адносіны паміж членамі экіпажа судна і суднаўладальнікам вызначаюцца правам дзяржавы сцяга судна, калі іншае не прадугледжана дагаворам, які рэгулюе адносіны паміж суднаўладальнікам і членамі экіпажа судна, якія з'яўляюцца замежнымі грамадзянамі.

Артыкул 51. Грамадзянства членаў экіпажа судна

У састаў экіпажа судна нароўні з грамадзянамі Рэспублікі Беларусь могуць уваходзіць замежныя грамадзяне, а таксама асобы без грамадзянства.

Пасады капітана судна, старшага памочніка капітана судна, старшага механіка і радыёспецыяліста могуць займаць толькі грамадзяне Рэспублікі Беларусь, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 52. Нацыянальнае пасведчанне асобы марака

Да работы на судне дапускаюцца асобы, якія маюць дакумент – нацыянальнае пасведчанне асобы марака, выдадзены ў адпаведнасці з Канвенцыяй 1958 года аб пасведчаннях асобы маракоў.

У Рэспубліцы Беларусь нацыянальнае пасведчанне асобы марака Рэспублікі Беларусь выдае рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту ў парадку, устаноўленым Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 53. Патрабаванні да кваліфікацыі членаў экіпажа судна

Да заняцця пасады капітана судна і іншых асоб каманднага саставу дапускаюцца асобы, якія маюць адпаведныя званні, устаноўленыя Палажэннем аб званнях асоб каманднага саставу марскіх суднаў, якое зацвярджаецца Урадам Рэспублікі Беларусь. Прысваенне ўказаных званняў сведчыцца выдачай дыпламаў або кваліфікацыйных пасведчанняў.

Да заняцця пасады каманднага саставу, для якіх не прадугледжваецца прысваенне званняў, а таксама членаў суднавай каманды дапускаюцца асобы, якія маюць дыпламы або кваліфікацыйныя пасведчання, калі такія дыпламы або кваліфікацыйныя пасведчання патрабуюцца ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Пазбаўленне звання, адабранне дыплама або кваліфікацыйнага пасведчання дапускаюцца толькі паводле рашэння суда.

Артыкул 54. Патрабаванні да стану здароўя членаў экіпажа судна

Да работы на судне дапускаюцца асобы, якія маюць пасведчання, што сведчаць аб іх прыдатнасці да гэтай работы па стане здароўя.

Артыкул 55. Працоўныя адносіны на судне

Парадак прыёму на работу членаў экіпажа судна, іх правы і абавязкі, умовы і аплата працы на судне, а таксама парадак і падставы іх звальнення ўстанаўліваюцца гэтым Кодэксам, статутамі службы на суднах, іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, а таксама генеральнымі і галіновымі тарыфнымі пагадненнямі, калектыўнымі і індыўідуальнымі працоўнымі дагаворамі.

Статут службы на суднах, за выключэннем суднаў рыбапрамыслага флоту, зацвярджае рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Статут службы на суднах рыбапрамыслага флоту зацвярджае рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў галіне марскіх промыслаў.

Артыкул 56. Абавязкі суднаўладальніка

Бяспечныя ўмовы працы на судне, ахова жыцця і здароўя членаў экіпажа судна і аснашчэнне судна ўсімі неабходнымі для гэтага сродкамі і абсталяваннем, а таксама бесперабойнае забеспячэнне экіпажа судна харчаваннем і вадой, даванне належных суднавых памяшканняў забяспечвае суднаўладальнік у адпаведнасці з правіламі, якія зацвярджае рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту, а ў дачыненні рыбапрамыслага судна – у адпаведнасці з правіламі, якія зацвярджае рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў галіне марскіх промыслаў.

Артыкул 57. Рэпатрыяцыя членаў экіпажа судна

Суднаўладальнік абавязаны за свой кошт забяспечыць рэпатрыяцыю члена экіпажа судна ў выпадках:

- 1) сканчэння тэрміну дзеяння працоўнага дагавора, заключанага на вызначаны тэрмін або на адзін рэйс, у момант знаходжання члена экіпажа судна за граніцамі Рэспублікі Беларусь;
- 2) гібелі судна;
- 3) хваробы або атрымання траўмы членам экіпажа судна, якія патрабуюць лячэння па-за суднам;
- 4) немагчымасці выканання суднаўладальнікам сваіх абавязкаў у дачыненні членаў экіпажа судна, якія прадугледжваюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або калектыўным працоўным дагаворам, з прычыны банкруцтва, продажу судна або змянення дзяржавы рэгістрацыі судна;
- 5) спынення працоўнага дагавора па ініцыятыве суднаўладальніка.

Рэпатрыяцыя члена экіпажа судна ажыццяўляецца па яго выбары ў порт, у якім ён быў наняты, або ў порт, з якога пачаўся рэйс судна, або ў месца, указанае ў калектыўным або індыўідуальным працоўным дагаворы.

Суднаўладальнік абавязаны арганізаваць рэпатрыяцыю члена экіпажа судна і аплаціць расходы на яго праезд і правоз багажу ў колькасці, агаворанай у кантракце, харчаванне і пражыванне да прыбыцця ў месца, указанае ў частцы другой гэтага артыкула, а ў выпадку хваробы члена экіпажа судна – таксама на лячэнне да транспартабельнага стану.

Пры невыкананні суднаўладальнікам абавязкаў, прадугледжаных часткай трэцяй гэтага артыкула, гэтыя абавязкі прымае на сябе Урад Рэспублікі Беларусь з наступным спагнаннем з суднаўладальніка панесеных расходаў.

Артыкул 58. Асабістая маёмасць члена экіпажа судна

Член экіпажа судна мае права правозіць на судне маёмасць, прызначаную для асабістага карыстання.

У выпадку гібелі або пашкодвання асабістай маёмасці члена экіпажа судна ў выніку здарэння з суднам суднаўладальнік пакрывае прычыненыя страты. Кошт асабістай маёмасці членаў экіпажа судна, вінаватых у здарэнні з суднам, пакрыццю не падлягае.

Артыкул 59. Узаемаадносіны членаў экіпажа судна з консуламі Рэспублікі Беларусь (дыпламатычнымі прадстаўнікамі)

Узаемаадносіны капітана судна і іншых членаў экіпажа судна з консуламі Рэспублікі Беларусь (дыпламатычнымі прадстаўнікамі) вызначаюцца Консульскім статутам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 8 ПРАВЫ, АБАВЯЗКІ І АДКАЗНАСЦЬ КАПІТАНА СУДНА

Артыкул 60. Кіраванне суднам і іншыя абавязкі капітана судна

Капітан судна ажыццяўляе кіраванне суднам, у тым ліку суднаваджэнне, прымае меры, неабходныя для забеспячэння бяспекі плавання, абароны марскога асяроддзя, падтрымання парадку на судне, прадухілення прычынення шкоды судну, людзям і грузу, якія знаходзяцца на ім.

Артыкул 61. Абавязак капітана судна аказваць дапамогу людзям, якія церпяць бедства на моры

Капітан судна, калі ён можа гэта зрабіць без сур'ёзнай пагрозы свайму судну і людзям, якія знаходзяцца на ім, абавязаны:

аказаць дапамогу любой асобе, якой пагражае гібель у моры;

ісці з максімальна магчымай хуткасцю на дапамогу людзям, якія церпяць бедства на моры, калі яму паведамлена, што яны маюць патрэбу ў дапамозе, і калі на такое дзеянне з яго боку можна разумна разлічваць.

Дапамога асобе, якая церпіць бедства на моры, аказваецца незалежна ад яго нацыянальнай і расавай прыналежнасці, прававога статусу і абставін, у выніку якіх яна церпіць бедства або пры якіх была знойдзена.

Артыкул 62. Абавязак капітана судна аказваць дапамогу пасля сутыкнення суднаў

Капітан кожнага з суднаў, якія сутыкнуліся, абавязаны, калі ён можа гэта зрабіць без сур'ёзнай пагрозы свайму судну, пасажырам і членам экіпажа, якія знаходзяцца на ім, аказаць дапамогу іншаму судну, пасажырам і членам экіпажа, якія знаходзяцца на ім.

Капітаны суднаў, якія сутыкнуліся, па меры магчымасці абавязаны паведаміць адзін аднаму назвы сваіх суднаў, парты іх прыпіскі, а таксама парты адпраўлення і прызначэння або найбліжэйшы порт заходу суднаў.

Артыкул 63. Абавязак капітана судна заходзіць у порт для аказання неадкладнай медыцынскай дапамогі

Калі асоба, якая знаходзіцца на борце судна, мае патрэбу ў неадкладнай медыцынскай дапамозе, якая не можа быць аказана ў моры, капітан судна абавязаны зайсці ў найбліжэйшы порт, паведаміўшы аб гэтым суднаўладальніку і консулу Рэспублікі Беларусь (дыпламатычнаму прадстаўніку), або забяспечыць дастаўку гэтай асобы ў порт іншым спосабам.

Артыкул 64. Абавязак капітана судна ў выпадку ўзнікнення ваенных дзеянняў або ў іншых выпадках ваеннай небяспекі

У выпадку ўзнікнення ваенных дзеянняў у раёне порта адпраўлення або порта прызначэння судна або ў раёне, праз які судна павінна прайсці, а таксама ў іншых выпадках ваеннай небяспекі капітан судна абавязаны прыняць усе меры для ратавання людзей, якія знаходзяцца на судне, недапушчэнні захопу судна і наяўных на судне дакументаў, грузаў і іншай маёмасці.

Артыкул 65. Права капітана судна рэквізаваць харчаванне ў выпадку спушчэння жыццёвых прыпасаў

Калі ўсе жыццёвыя прыпасы, у тым ліку недатыкальны запас харчавання, вычарпаны, капітан судна з мэтай агульнага размеркавання мае права рэквізаваць неабходную колькасць харчавання, якое ёсць у распараджэнні асоб, што знаходзяцца на судне, а таксама груз, што знаходзіцца на судне, які можа быць выкарыстаны для харчавання. Аб рэквізіцыі складаецца акт.

Кошт рэквізаванага харчавання і грузаў пакрывае суднаўладальнік.

Артыкул 66. Права капітана судна ў выпадку неадкладнай патрэбы ў грашах для працягу плавання

Калі падчас рэйса судна ўзнікла неадкладная патрэба ў грашах для працягу плавання, у прыватнасці для рамонту судна або ўтрымання экіпажа судна, капітан судна пры адсутнасці часу або магчымасці для атрымання адпаведнага распараджэння суднаўладальніка мае права прадаць або залажыць частку даверанай яму маёмасці, якая не з'яўляецца неабходнай для працягу плавання.

Капітан судна абавязаны выбраць такі спосаб набыцця сродкаў для працягу плавання, які будзе найменш стратным для суднаўладальніка і (або) грузаўладальнікаў.

Суднаўладальнік пакрывае кошт прададзенага груза яго ўладальніку, за выключэннем выпадкаў, калі прычыненыя гэтым страты падпадаюць пад прыкметы агульнай аварыі або калі продаж быў праведзены толькі ў інтарэсах грузаў.

Артыкул 67. Дзеянні капітана судна ў выпадку небяспекі гібелі судна

Калі, па меркаванні капітана судна, судну пагражае немінучая гібель, капітан пасля прыняцця мер, неабходных для ратавання пасажыраў, дазваляе экіпажу судна пакінуць судна. Капітан пакідае судна апошнім, прыняўшы ўсе меры, якія залежаць ад яго, для ратавання суднавага, машыннага і радыёжурналаў, карт дадзенага рэйса, дакументаў і каштоўнасцей.

У выпадку гібелі судна капітан судна захоўвае свае правы і абавязкі ў дачыненні экіпажа судна.

Артыкул 68. Правы капітана судна на падтрыманне парадку на судне

Капітан судна мае права ў межах сваіх паўнамоцтваў аддаваць любой асобе, якая знаходзіцца на судне, распараджэнні і каманды, якія падлягаюць беспярэчнаму выкананню.

Капітан судна ў выпадку невыканання асобамі, якія знаходзяцца на судне, яго законных распараджэнняў і каманд прымае ў дачыненні гэтых асоб неабходныя меры, у тым ліку і прымусовыя.

Капітан судна мае права заахвочваць членаў экіпажа судна і накладаць на іх дысцыплінарныя спагнанні, а таксама адхіляць іх ад выканання службовых абавязкаў у выпадках і парадку, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 69. Згода капітана судна на прыём на работу членаў экіпажа судна

Прыём на работу членаў экіпажа судна ажыццяўляецца толькі са згоды капітана судна.

Адмова капітана судна прыняць у састаў экіпажа судна асобу, накіраваную на судна суднаўладальнікам, павінна быць абгрунтаванай. Такая адмова з адпаведнай матывіроўкай афармляецца ў пісьмовым выглядзе і перадаецца суднаўладальніку і асобе, якой адмоўлена капітанам судна ў прыёме на работу.

Артыкул 70. Капітан судна як орган дазнання

У выпадку здзяйснення на судне, якое знаходзіцца ў плаванні па-за граніцамі Рэспублікі Беларусь, дзеяння, якое ўтрымлівае прыкметы злачынства, капітан судна выконвае функцыі органа дазнання, кіруючыся пры гэтым крымінальна-працэсуальным заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Капітан судна мае права затрымаць асобу, якая падазраецца ў здзяйсненні злачынства, за якое можа быць назначана пакаранне ў выглядзе пазбаўлення свабоды, да перадачы яго разам з матэрыяламі дазнання адпаведным органам на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь або консулу Рэспублікі Беларусь (дыпламатычнаму прадстаўніку) у першым порце заходу судна. У выпадку неабходнасці капітан судна можа накіраваць гэту асобу разам з матэрыяламі дазнання ў Рэспубліку Беларусь на іншым судне, якое плавае пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 71. Абавязкі капітана судна ў выпадку нараджэння дзіцяці або смерці на судне

Аб кожным факце нараджэння дзіцяці або смерці на судне капітан судна абавязаны зрабіць запіс у суднавым журнале і паведаміць консулу Рэспублікі Беларусь (дыпламатычнаму прадстаўніку) у порце заходу судна.

Аб факце смерці капітан судна абавязаны паведаміць сваякам нябожчыка і прыняць меры для захавання і адпраўкі цела нябожчыка на радзіму. Пры адсутнасці такой магчымасці капітан судна абавязаны аддаць цела нябожчыка зямлі або крэміраваць яго і адправіць урну з прахам на радзіму.

У выключным выпадку, калі судна павінна знаходзіцца працяглы час у адкрытым моры і цела нябожчыка не можа быць захавана, капітан судна мае права аддаць цела нябожчыка мору згодна з марскімі звычаямі са складаннем адпаведнага акта.

Капітан судна забяспечвае складанне вопісу і захаванасць маёмасці нябожчыка, якая знаходзіцца на судне, да перадачы гэтай маёмасці з вопісам консулу Рэспублікі Беларусь (дыпламатычнаму прадстаўніку) у порце заходу судна.

Артыкул 72. Права капітана судна на засведчанне завяшчанняў

Завяшчанні асоб, якія знаходзяцца падчас плавання на судне, засведчваюцца капітанам судна і прыраўноўваюцца да натарыяльна засведчаных.

Артыкул 73. Права капітана судна на валоданне агнястрэльнай зброяй і яе прымяненне

Капітан судна мае права на валоданне агнястрэльнай зброяй і яе прымяненне для забеспячэння асабістай бяспекі і бяспекі людзей і маёмасці, якія знаходзяцца на судне.

Артыкул 74. Капітан судна як прадстаўнік суднаўладальніка і грузаўладальнікаў

Капітан судна з прычыны свайго службовага становішча прызнаецца прадстаўніком суднаўладальніка і грузаўладальнікаў у дачыненні здзелак, якія выклікаюцца патрэбамі судна, грузу або плавання, а таксама іскаў, якія датычацца даверанай яму маёмасці, калі на месцы няма іншых прадстаўнікоў суднаўладальніка або грузаўладальнікаў.

Артыкул 75. Ускладанне абавязкаў капітана судна на старшага памочніка капітана судна

У выпадку смерці, хваробы капітана судна або па іншай прычыне, якая перашкаджае выкананню ім сваіх службовых абавязкаў, да атрымання распараджэнняў суднаўладальніка выкананне гэтых абавязкаў ускладаецца на старшага памочніка капітана судна.

Артыкул 76. Адказнасць капітана судна

За невыкананне або неналежнае выкананне абавязкаў, указаных у гэтым Кодэксе, капітан судна нясе адказнасць, прадугледжаную заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ IV МАРСКАЯ ПЕРАВОЗКА ГРУЗАЎ

ГЛАВА 9

АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ АЖЫЦЦЯЎЛЕННЯ МАРСКОЙ ПЕРАВОЗКІ ГРУЗАЎ

Артыкул 77. Падставы ажыццяўлення марской перавозкі грузаў

Марская перавозка грузаў ажыццяўляецца згодна з дагаворам перавозкі, які павінен быць заключаны ў пісьмовай форме.

Марская перавозка грузаў суднамі, якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці або эксплуатаюцца Рэспублікай Беларусь для дзяржаўных некамерцыйных мэт, ажыццяўляецца ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 78. Часовыя спыненне або абмежаванне прыёму грузаў для марской перавозкі

Згодна з рашэннем рэспубліканскага органа дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту ў выключных выпадках прыём грузаў для марской перавозкі можа быць часова спынены або абмежаваны. Рэспубліканскі орган дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту абавязаны неадкладна паведаміць аб такім рашэнні Ураду Рэспублікі Беларусь, а таксама апублікаваць яго ў адной з рэспубліканскіх газет.

Часовыя спыненне або абмежаванне прыёму грузаў могуць быць уведзены для марскіх перавозак у пэўных напрамках, з пэўных партоў або ў пэўныя парты.

Артыкул 79. Перавозка грузаў марскім транспартам агульнага карыстання

Калі з заканадаўства Рэспублікі Беларусь вынікае, што гэта камерцыйная арганізацыя абавязана ажыццяўляць марскую перавозку грузаў па звароце любой юрыдычнай і (або) фізічнай асобы, то гэта камерцыйная арганізацыя прызнаецца марской транспартнай арганізацыяй агульнага карыстання.

Марская транспартная арганізацыя агульнага карыстання абавязана прыняць любы прапанаваны да перавозкі груз, калі на судне ёсць свабодныя памяшканні, прыдатныя для яго перавозкі, і груз можа быць перавезены без уроні для раней прынятых да перавозкі грузаў.

Марская транспартная арганізацыя агульнага карыстання абавязана даводзіць да ўсеагульнага ведама тарыфы і ўмовы марской перавозкі грузаў.

Марская транспартная арганізацыя агульнага карыстання не мае права аддаваць перавагу аднаму з грузаўладальнікаў у дачыненні прыёму грузу і ўмоў яго марской перавозкі, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 80. Дагавор марской перавозкі грузу

Згодна з дагаворам марской перавозкі грузу перавозчык абавязваецца даставіць у порт прызначэння давераны яму адпраўшчыкам груз і выдаць яго ўпаўнаважанай на атрыманне грузу асобе (атрымальніку), а адпраўшчык абавязваецца заплаціць за перавозку грузу абумоўленую плату (фрахт).

Дагавор марской перавозкі грузу можа быць заключаны:

з умовай давання для перавозкі груза ўсяго судна, яго часткі або пэўных суднавых памяшканняў;
без такой умовы.

Артыкул 81. Дагавор фрахтавання (чартар)

Згодна з дагаворам фрахтавання (чартарам) адзін бок (фрактоўшчык) абавязваецца даць іншаму боку (фрахтавальніку) за плату (фрахт) усю або частку ўмяшчальнасці аднаго або некалькіх суднаў на адзін або некалькі рэйсаў для марской перавозкі груза.

Дагавор фрахтавання (чартар) павінен утрымліваць найменні бакоў, памер фрахту, назву судна і адзнаку груза, месца (месцы) пагрузкі груза, месца (месцы) прызначэння або напрамак (напрамкі) руху судна.

У дагавор фрахтавання (чартар) могуць быць уключаны па пагадненні бакоў і іншыя ўмовы і агаворкі.

Артыкул 82. Дагавор аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў

Перавозчык і грузаўладальнік пры неабходнасці ажыццяўлення сістэматычных перавозак грузаў могуць заключаць доўгатэрміновыя дагаворы аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў.

Па дагаворы аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў перавозчык абавязваецца ў вызначаныя тэрміны прымаць, а грузаўладальнік прад'яўляць да перавозкі грузы ў абумоўленым аб'ёме і заплаціць фрахт.

Дагавор аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў можа быць заключаны з некалькімі грузаўладальнікамі.

У дагаворы аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў вызначаюцца:

- 1) найменне і агульная колькасць груза, які падлягае перавозцы;
- 2) тэрмін дзеяння дагавора;
- 3) тэрміны і іншыя ўмовы давання транспартных сродкаў і прад'яўлення грузаў для марской перавозкі;
- 4) агульныя ўмовы марской перавозкі;
- 5) парадак разлікаў;
- 6) адказнасць за парушэнне абавязацельстваў, якія вынікаюць з дагавора аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў;
- 7) іншыя ўмовы.

Артыкул 83. Суадносіны дагавора аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў і дагавора марской перавозкі груза

Пры заключэнні дагавора аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў перавозка канкрэтнай партыі груза ажыццяўляецца ў адпаведнасці з дагаворам марской перавозкі груза, заключаным на падставе дагавора аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў.

Умовы марской перавозкі груза, вызначаныя ў дагаворы аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў, лічацца ўключанымі ў дагавор марской перавозкі груза.

Калі ўмовы дагавора марской перавозкі груза, заключанага на перавозку канкрэтнай партыі груза, супярэчаць умовам дагавора аб арганізацыі марскіх

перавозак грузаў, прымяняюцца ўмовы дагавора аб арганізацыі марскіх перавозак грузаў.

Артыкул 84. Змешаная перавозка грузаў

Змешаная перавозка грузаў ажыццяўляецца па дагаворы транспартнай экспедыцыі.

Артыкул 85. Праваадносіны перавозчыка і атрымальніка грузу

Праваадносіны паміж перавозчыкам і атрымальнікам грузу, які не з'яўляецца бокам дагавора марской перавозкі грузу, вызначаюцца канасаментам. Умовы дагавора марской перавозкі грузу, не выкладзеныя ў канасаменце, абавязковыя для гэтага атрымальніка, калі канасамент утрымлівае спасылку на дакумент, у якім яны выкладзены.

Артыкул 86. Доказы прыёму грузу да марской перавозкі

Пасля прыёму грузу да марской перавозкі перавозчык на патрабаванне адпраўшчыка абавязаны выдаць канасамент.

Перавозчык мае права выдаць не канасамент, а іншы дакумент у пацвярджэнне атрымання грузу для марской перавозкі. Такі дакумент з'яўляецца першарадным доказам заключэння дагавора марской перавозкі грузу і прыёму яго перавозчыкам.

Канасамент складаецца на падставе падпісанага адпраўшчыкам дакумента, які павінен утрымліваць звесткі, указаныя ў пунктах 3–8 часткі першай [артыкула 87](#) гэтага Кодэкса.

Адпраўшчык павінен гарантаваць перавозчыку на момант пагрузкі дакладнасць марак, колькасці месцаў, колькасці і масы грузу, як яны ім указаны, а таксама пакрыць перавозчыку ўсе страты, якія ўзніклі ў выніку недакладнасці ўказаных звестак.

Артыкул 87. Звесткі канасамента

Канасамент павінен утрымліваць наступныя звесткі:

- 1) найменне перавозчыка і яго месцазнаходжання;
- 2) назву судна, калі груз прыняты да марской перавозкі на пэўным судне;
- 3) месца пагрузкі і дату прыёму грузу перавозчыкам у порце пагрузкі;
- 4) найменне адпраўшчыка і яго месцазнаходжання;
- 5) месца прызначэння грузу або месца прызначэння ці напрамку судна;
- 6) найменне атрымальніка, калі ён указаны адпраўшчыкам;
- 7) найменне грузу, асноўныя маркі, неабходныя для яго ідэнтыфікацыі, а ў неабходных выпадках – прамое ўказанне адносна небяспечнага характару або асаблівасцей грузу, колькасць месцаў або прадметаў і масу грузу або яго колькасць, пазначаную іншым чынам, прычым усе гэтыя звесткі ўказваюцца так, як яны ўказаны адпраўшчыкам;
- 8) апісанне знешняга стану грузу і яго ўпакоўкі;
- 9) фрахт і іншыя належныя перавозчыку плацяжы, або ўказанне, што фрахт павінен быць аплачаны згодна з ўмовамі, выкладзенымі у дагаворы ці іншым дакуменце, або ўказанне, што фрахт аплачаны поўнасьцю;
- 10) час і месца выдачы канасамента;

- 11) колькасць арыгіналаў канасамента, калі іх больш аднаго;
- 12) подпіс перавозчыка або асобы, якая дзейнічае ад яго імені.

Пасля пагрузкі груза на судна перавозчык на патрабаванне адпраўшчыка выдае бартавы канасамент, у якім дадаткова ўказваецца, што груз знаходзіцца на борце пэўнага судна, а таксама дата (даты) пагрузкі.

Калі перавозчык да пагрузкі груза на судна выдаў адпраўшчыку на груз, прыняты да перавозкі, канасамент або іншы таварараспарадчы дакумент, то на патрабаванне перавозчыка адпраўшчык павінен вярнуць гэты дакумент у абмен на бартавы канасамент.

Перавозчык можа задаволіць патрабаванні адпраўшчыка ў дачыненні выдачы бартавога канасамента шляхам дапаўнення раней выдадзенага дакумента звесткамі, якія павінны ўтрымлівацца ў бартавым канасаменце.

Артыкул 88. Агаворкі ў канасаменце

Калі ў канасаменце ўтрымліваюцца звесткі, якія датычацца наймення, асноўных марак, колькасці месцаў або прадметаў ці колькасці груза, у дачыненні якіх перавозчык або іншая асоба, якая выдае канасамент ад яго імені, ведаюць або маюць дастатковыя падставы меркаваць, што такія звесткі не адпавядаюць фактычна прынятаму, а ў выпадку выдачы бартавога канасамента – пагрузжанаму грузу, або калі ў перавозчыка або такой іншай асобы не было разумнай магчымасці праверыць гэтыя звесткі, то перавозчык або такая іншая асоба ўносяць у канасамент адпаведную агаворку, якая канкрэтна ўказвае на гэтыя неадпаведнасці, падставы для падазрэнняў або адсутнасць разумнай магчымасці праверкі.

Калі перавозчык або іншая асоба, якая выдае канасамент ад яго імені, не ўказваюць у канасаменце знешні стан груза, то лічыцца, што яны ўказалі ў канасаменце, што знешні стан груза добры.

Артыкул 89. Доказная сіла канасамента

Канасамент сведчыць прыняцце груза перавозчыкам у адпаведнасці з апісаннем, выкладзеным у канасаменце, за выключэннем звестак, у дачыненні якіх была ўнесена агаворка. Даказванне перавозчыкам процілеглага не дапускаецца, калі канасамент перададзены трэцяй асобе, якая дзейнічала добрасумленна.

Артыкул 90. Віды канасамента

Канасамент можа быць выдадзены на імя пэўнага атрымальніка (імянны канасамент), на загад адпраўшчыка або атрымальніка (ордарны канасамент) або на прад'яўніка.

Ордарны канасамент, які не ўтрымлівае ўказанняў аб выдачы яго на загад адпраўшчыка або атрымальніка, лічыцца выдадзеным на загад адпраўшчыка.

Артыкул 91. Множнасць экзэмпляраў канасамента

Па жаданні адпраўшчыка яму можа быць выдадзены канасамент у некалькіх экзэмплярах, у кожным з якіх адзначаецца колькасць складзеных экзэмпляраў канасамента.

Пасля выдачы груза па аднаму з экзэмпляраў канасамента астатнія экзэмпляры губляюць сілу.

Артыкул 92. Перадача праў па канасаменце

Правы, пасведчаныя канасаментам, перадаюцца:

- 1) па імянным канасаменце – з выкананнем правіл, устаноўленых для ўступкі патрабаванняў;
- 2) па ордарным канасаменце – па ордарных або бланкавых перадатачных надпісах;
- 3) па канасаменце на прад'яўніка – праз простае ўручэнне.

ГЛАВА 10 АЖЫЦЯЎЛЕННЕ МАРСКОЙ ПЕРАВОЗКІ ГРУЗАЎ

Артыкул 93. Мараходнасць судна

Перавозчык абавязаны да пачатку рэйса прывесці судна ў мараходны стан, а менавіта:

- 1) забяспечыць тэхнічную прыдатнасць судна да плавання;
- 2) належным чынам падрыхваць судна;
- 3) укамплектаваць судна экіпажам;
- 4) забяспечыць экіпаж судна ўсім неабходным;
- 5) прывесці трупы і іншыя памяшканні судна, у якіх перавозіцца груз, у стан, які забяспечвае належныя прыём, перавозку і захаванасць грузу.

Перавозчык не нясе адказнасці за немараходны стан судна, калі даказа, што яно было выклікана недахопамі, якія не маглі быць выяўлены пры праўленні ім належнай клапацілівасці (скрытыя недахопы).

Пагадненне бакоў, якое супярэчыць частцы першай гэтага артыкула, несапраўдна.

Артыкул 94. Замена судна

Калі груз павінен быць перавезены на пэўным судне, ён можа быць пагружаны на іншае судна толькі са згоды фрахтавальніка або адпраўшчыка, за выключэннем выпадкаў перагрузкі грузу ў выніку тэхнічнай неабходнасці, якая ўзнікла пасля пачатку пагрузкі.

Артыкул 95. Порт пагрузкі

Перавозчык абавязаны падаць судна ў порт пагрузкі, указаны ў дагаворы, або ў порт, указаны ў адпаведнасці з умовамі дагавора.

Калі порт пагрузкі не быў указаны, або ўказаны несвоечасова, або з'яўляецца небяспечным, перавозчык мае права адмовіцца ад выканання дагавора і запатрабаваць пакрыцця страт.

Артыкул 96. Месца пагрузкі

Перавозчык абавязаны падаць судна да месца пагрузкі, указанага ў дагаворы.

Калі месца, указанае ў дагаворы, непрыдатна для пагрузкі або ў дагаворах, заключаных перавозчыкам на дадзены рэйс, указаны розныя месцы пагрузкі, перавозчык можа падаць судна да месца пагрузкі, якое звычайна выкарыстоўваецца ў дадзеным порце.

Пры перавозках у лінейных зносінах месца пагрузкі ўстанаўлівае перавозчык.

Артыкул 97. Тэрмін падачы судна да месца пагрузкі

Перавозчык абавязаны падаць судна да месца пагрузкі ў тэрмін, прадугледжаны дагаворам.

У выпадку непадачы судна да месца пагрузкі ў прадугледжаны дагаворам тэрмін дагавор можа быць скасаваны з пакрыццём перавозчыкам прычыненых страт.

Артыкул 98. Паведамленне аб гатоўнасці судна да пагрузкі

Перавозчык абавязаны пісьмова паведаміць адпраўшчыку або фрахтавальніку аб гатоўнасці судна да пагрузкі. Паведамленне можа быць пададзена толькі ў выпадку знаходжання судна ў порце пагрузкі або ў звычайным для гэтага порта месцы чакання.

Дзень і гадзіна, у якія паведамленне лічыцца пададзеным, вызначаюцца звычаймі, прынятымі ў гэтым порце.

Калі судна не гатова да прыёму грузу да часу, указанага ў паведамленні, то перавозчык абавязаны пакрыць узнікшыя ў сувязі з гэтым страты.

Артыкул 99. Сталійны час

Сталійны час вызначаецца пагадненнем бакоў, а пры адсутнасці такога пагаднення – звычаймі, прынятымі ў порце пагрузкі.

Сталійны час вылічаецца ў рабочых днях, гадзінах і хвілінах пачынаючы з дня, які ідзе следам за днём падачы паведамлення аб гатоўнасці судна да пагрузкі або разгрузкі.

У сталійны час не ўключаецца час, на працягу якога пагрузка не праводзілася па абставінах, якія залежаць ад перавозчыка, або ў выніку непераадольнай сілы ці гідраметэаралагічных умоў, якія пагражаюць захаванасці грузу або перашкаджаюць яго бяспечнай пагрузцы.

Калі пагрузка пачалася да пачатку цячэння сталійнага часу, то час, фактычна затрачаны на пагрузку, залічваецца ў сталійны час.

Артыкул 100. Контрсталійны час

Контрсталійны час вызначаецца пагадненнем бакоў. Пры адсутнасці пагаднення бакоў працягласць контрсталійнага часу лічыцца роўнай палове сталійнага часу.

Контрсталійны час вылічаецца ў каляндарных днях, гадзінах і хвілінах пачынаючы з моманту заканчэння сталійнага часу.

У контрсталійны час уключаюцца выхадныя і афіцыйна ўстаноўленыя святочныя дні, якія з'яўляюцца нерабочымі днямі, час, аб'яўлены нерабочым у порце, а таксама перапынкі ў пагрузцы, выкліканыя непераадольнай сілай або гідраметэаралагічнымі ўмовамі, якія пагражаюць захаванасці грузу або перашкаджаюць бяспечнай яго пагрузцы. Час, на працягу якога пагрузка не праводзілася па прычынах, якія залежаць ад перавозчыка, не ўключаецца ў контрсталійны час.

Артыкул 101. Дэмерэдж

Дэмерэдж вызначаецца пагадненнем бакоў.

Пры адсутнасці пагаднення бакоў дэмерэдж вызначаецца па стаўках, прынятых у дадзеным порце.

У выпадку адсутнасці ўказаных ставак дэмерэдж вызначаецца расходамі па ўтрыманні судна і яго экіпажа.

Артыкул 102. Дыспач

Дыспач устанаўліваецца пагадненнем бакоў.

Пры адсутнасці пагаднення бакоў дыспач вылічваецца ў памеры паловы платы за прастой судна.

Артыкул 103. Права перавозчыка адправіць судна ў рэйс пасля сканчэння контрсталійнага часу

Перавозчык мае права пасля сканчэння контрсталійнага часу адправіць судна ў рэйс, нават калі не ўвесь прадугледжаны дагаворам груз пагружаны на судна па абставінах, якія не залежаць ад перавозчыка. Пры гэтым перавозчык захоўвае права на атрыманне поўнага фрахту.

У выпадку давання для марской перавозкі грузу ўсяго судна перавозчык не мае права адмовіцца ад прыёму грузу, дастаўленага да заканчэння сталійнага або контрсталійнага часу, калі бакі ўмовіліся аб гэтым, нават калі прыняцце, пагрузка і ўкладка грузу маглі затрымаць судна на час болей устаноўленага.

У выпадку, калі для марской перавозкі грузу дадзена не ўсё судна, перавозчык мае права да сканчэння сталійнага або контрсталійнага часу, калі бакі ўмовіліся аб гэтым, адмовіцца ад прыёму грузу, які ў выніку яго прад'яўлення са спазненнем можна пагрузіць на судна належным чынам і без уроню для астатняга грузу ныйнакш як з затрымкай судна. Пры гэтым перавозчык захоўвае права на атрыманне поўнага фрахту.

Артыкул 104. Пакрыццё страт за затрымку судна

Перавозчык мае права на пакрыццё прычынёных яму страт за затрымку судна звыш контрсталійнага часу, калі затрымка судна адбылася па абставінах, якія не залежаць ад перавозчыка.

Артыкул 105. Адпраўленне судна ў рэйс да сканчэння сталійнага або контрсталійнага часу

У выпадку, калі для марской перавозкі грузу дадзена ўсё судна, перавозчык абавязаны на патрабаванне адпраўшчыка або фрахтавальніка адправіць судна ў рэйс, нават калі быў пагружаны не ўвесь груз. Перавозчык у гэтым выпадку захоўвае права на поўны фрахт.

Артыкул 106. Выгрузка старонняга грузу

У выпадку давання для марской перавозкі грузу ўсяго судна, часткі судна або асобных суднавых памяшканняў адпраўшчык або фрахтавальнік могуць

патрабаваць выгрузкі грузу, які не належыць ім, з судна, часткі судна або суднавага памяшкання ў порце адпраўлення, а ў выпадку давання ўсяго судна – у любым порце заходу судна.

Калі старонні груз не быў своечасова выгружаны, адпраўшчык або фрахтавальнік маюць права запатрабаваць адпаведнага змяншэння фрахту, а таксама пакрыцця прычынёных яму страт.

Артыкул 107. Размяшчэнне грузу на судне. Перавозка грузу на палубе

Груз размяшчаецца на судне па меркаванні капітана судна.

Груз не можа быць размешчаны на палубе, за выключэннем выпадкаў, калі такая перавозка дапускаецца дагаворам, заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або звычайем.

Перавозчык нясе адказнасць за правільнае размяшчэнне, мацаванне і сепарацыю грузу на судне.

Калі груз перавозіцца на палубе, перавозчык абавязаны ўказаць аб гэтым у канасаменце або іншым дакуменце, які пацвярджае заключэнне дагавора. Пры адсутнасці такога ўказання перавозчык абавязаны даказаць, што дагавор марской перавозкі грузу на палубе быў заключаны, але ён не мае права спасылацца на такі дагавор у дачыненні трэцяй асобы, якая добрасумленна набыла канасамент.

Артыкул 108. Расходы па пагрузцы

Адпраўшчык або фрахтавальнік за свой кошт размяшчаюць груз уздоўж борта судна. Расходы па пагрузцы і складанні грузу на судне нясе перавозчык, калі бакамі не вызначана іншае.

Артыкул 109. Упакоўка і маркіроўка грузу

Груз, які мае патрэбу ў тары і ўпакоўцы для аховы ад страты, недастачы або пашкоджання (псавання), павінен прад'яўляцца да марской перавозкі ў непашкоджанай тары і ўпакоўцы, якія забяспечваюць яго поўную захаванасць. Тара і ўпакоўка грузу, на якія вызначаны абавязковыя для прытрымлівання патрабаванні тэхнічных нарматыўных прававых актаў у галіне тэхнічнага нарміравання і стандартызацыі, павінны адпавядаць гэтым патрабаванням. Указаныя патрабаванні прымяняюцца таксама да кантэйнераў.

Адпраўшчык абавязаны належным чынам маркіраваць груз і падаць перавозчыку неабходныя звесткі аб ім. Калі груз патрабуе асаблівага з ім абыходжання, адпраўшчык абавязаны інфармаваць перавозчыка аб уласцівасцях грузу і парадку абыходжання з ім.

Артыкул 110. Замена грузу

Груз, род або від якога вызначаны ў дагаворы, можа быць заменены на груз іншага роду або віду толькі са згоды перавозчыка.

Артыкул 111. Дакументы на груз

Адпраўшчык павінен своєчасова перадаць перавозчыку ўсе неабходныя на груз дакументы і нясе адказнасць перад перавозчыкам за страты, прычыненыя ў выніку несвоечасовай перадачы, недакладнасці або непаўнаты гэтых дакументаў.

Артыкул 112. Права распараджэння грузам

Адпраўшчык мае права распараджацца грузам да моманту яго выдачы атрымальніку або да моманту, калі ён перадаў гэты права атрымальніку або трэцяй асобе, паведаміўшы перавозчыку аб такой перадачы.

Адпраўшчык мае права запатрабаваць адваротнай выдачы грузу ў месцы адпраўлення да адыходу судна, у прамежкавым порце або выдачы яго не таму атрымальніку, які ўказаны ў перавозачным дакуменце, пры ўмове прад'яўлення ўсіх выдадзеных адпраўшчыку арыгіналаў канасамента або давання адпаведнага забеспячэння і з прытрымліваннем правіл, прадугледжаных [артыкуламі 128 і 129](#) гэтага Кодэкса.

Артыкул 113. Абавязкі перавозчыка ў дачыненні грузу

Перавозчык абавязаны з моманту прыняцця грузу да марской перавозкі да моманту яго выдачы прымаць усе магчымыя меры да забеспячэння захаванасці грузу і яго своєчасовай дастаўкі атрымальніку.

Калі прыняты да марской перавозкі груз з прычыны яго ўласцівасцей патрабуе асобага абыходжання і ўказанні аб гэтым утрымліваюцца ў дагаворы і на грузавых месцах, перавозчык павінен клапаціцца аб грузе ў адпаведнасці з гэтымі ўказаннямі.

Артыкул 114. Небяспечны груз

Калі лёгкаўзгаральны, выбуховы або небяспечны па сваёй прыродзе груз быў здадзены не пад сваім найменнем і пры яго прыёмцы перавозчык не мог шляхам вонкавага агляду пераканацца ў яго ўласцівасцях, то такі груз можа быць у любы час выгружаны перавозчыкам або знішчаны ці аб'ясшкоджаны без пакрыцця адпраўшчыку страт.

Адпраўшчык абавязаны пакрыць страты, прычыненыя ў сувязі з марской перавозкай грузу, указанага ў частцы першай гэтага артыкула. Фрахт за перавозку такога грузу не вяртаецца. Калі пры адпраўленні грузу фрахт не быў аплачаны, то перавозчык мае права спагнаць яго ў поўным памеры.

Калі пагружаны з ведама і згоды перавозчыка лёгкаўзгаральны, выбуховы або небяспечны па сваёй прыродзе груз стане небяспечным для судна, іншага грузу або людзей, якія знаходзяцца на судне, то перавозчык мае права распарадзіцца такім грузам у адпаведнасці з часткай першай гэтага артыкула. Перавозчык у такім выпадку не нясе адказнасці перад адпраўшчыкам за страты, прычыненыя ў сувязі з марской перавозкай указанага грузу, за выключэннем агульнай аварыі. Перавозчык мае права на фрахт у памеры, прапарцыянальным адлегласці, фактычна пройдзенай гэтым суднам з грузам.

Артыкул 115. Груз, пагружаны не пад сваім найменнем

Перавозчык мае права выгрузіць з судна ў любым порце груз, пагружаны не пад сваім найменнем і які з'яўляецца забароненым для вывазу, увозу або кантрабандным.

Адпраўшчык пакрывае перавозчыку страты, прычыненыя ў сувязі з пагрузкай і выгрузкай такіх грузаў. Перавозчык у гэтым выпадку захоўвае права на поўны фрахт.

Артыкул 116. Тэрмін і маршрут перавозкі. Дывіяцыя

Перавозчык абавязаны дастаўляць грузы ў адпаведнасці з указанымі ў дагаворы маршрутам і тэрмінамі, а пры адсутнасці такога ўказання – у адпаведнасці са звычайным маршрутам і ў звычайныя тэрміны.

Не лічыцца парушэннем дагавора ўсялякае адхіленне судна ад намечанага маршруту (дывіяцыя) у мэтах ратавання на моры людзей, суднаў і грузаў, а таксама іншае разумнае адхіленне ад маршруту, калі яно не выклікана няправільнымі дзеяннямі перавозчыка.

Артыкул 117. Перашкоды для заходу судна ў порт прызначэння

Калі судна не можа зайсці ў порт прызначэння ў выніку забароны дзяржаўных органаў і (або) партowych улад, стыхійных бедстваў або іншых прычын, якія не залежаць ад перавозчыка, то перавозчык абавязаны неадкладна паведаміць аб гэтым адпраўшчыку або фрахтавальніку, а таксама асабе, правамоцнай распараджацца грузам, калі яна вядома перавозчыку.

Калі для марской перавозкі грузу было дадзена ўсё судна і на працягу разумнага тэрміну з моманту адпраўкі паведамлення ад адпраўшчыка, фрахтавальніка або асобы, правамоцнай распараджацца грузам, не паступіць адпаведнага распараджэння адносна грузу, перавозчык мае права выгрузіць груз у адным з бліжэйшых партоў або вярнуць гэты груз у порт адпраўлення ў залежнасці ад таго, што, па яго меркаванні, з'яўляецца больш выгадным для адпраўшчыка, фрахтавальніка або асобы, правамоцнай распараджацца грузам.

Калі для марской перавозкі грузу была дадзена частка судна, перавозчык павінен выгрузіць груз, які не можа быць дастаўлены ў порт прызначэння, у іншым порце ў адпаведнасці з распараджэннем адпраўшчыка, фрахтавальніка або асобы, правамоцнай распараджацца грузам. Пры неатрымнанні такога распараджэння на працягу трох сутак з моманту адпраўкі паведамлення перавозчык мае права выгрузіць груз у адным з бліжэйшых партоў, паведаміўшы аб гэтым адпраўшчыку, фрахтавальніку або асабе, правамоцнай распараджацца грузам. Перавозчык мае права зрабіць аналагічным чынам і ў тым выпадку, калі атрыманае ім распараджэнне нельга выканаць без прычынення страт уладальнікам іншых грузаў, якія знаходзяцца на судне.

Перавозчык мае права на пакрыццё страт, звязаных з чаканнем распараджэння на працягу разумнага тэрміну, а таксама расходаў па выгрузцы грузу і фрахце ў памеры, прапарцыянальным адлегласці, фактычна пройдзенай суднам.

Артыкул 118. Выгрузка грузу

Пры выгрузцы грузу ў порце прызначэння прымяняюцца адпаведна [артыкулы 95–102 і 104](#) гэтага Кодэкса.

Калі іншае не прадугледжана дагаворам, расходы па выгрузцы грузу ўздоўж борта судна нясе перавозчык.

Артыкул 119. Асоба, якая мае права на атрыманне грузу

Груз, на які выдадзены канасамент, выдаецца ў порце прызначэння па прад'яўленні аднаго з экзэмпляраў арыгінала канасамента:

1) па імянным канасаменце – атрымальніку, указанаму ў канасаменце, або асобе, якой канасамент быў перададзены з захаваннем правіл, устаноўленых для ўступкі патрабаванняў;

2) па ордарным канасаменце – асобе, загаду якога складзены канасамент, а пры наяўнасці ў канасаменце перадатачных надпісаў – асобе, указанай у апошнім з непарарыўнага рада перадатачных надпісаў, або прад'яўніку канасамента з апошнім бланкавым перадатачным надпісам;

3) па канасаменце на прад'яўніка – прад'яўніку канасамента.

Калі замест канасамента быў выдадзены іншы дакумент, які пацвярджае атрыманне грузу для марской перавозкі, то перавозчык можа выдаць груз толькі атрымальніку, указанаму ў гэтым дакуменце, або атрымальніку, указанаму адпраўшчыкам.

Артыкул 120. Задача грузу на захоўванне. Продаж незапатрабаванага грузу

Калі ў порце прызначэння атрымальнік не запатрабаваў груз ці ад яго адмовіўся або затрымлівае прыём грузу такім чынам, што груз не можа быць выгружаны ў вызначаны час, перавозчык мае права, паведаміўшы аб гэтым адпраўшчыку або фрахтавальніку, а таксама атрымальніку, калі ён яму вядомы, здаць груз на захоўванне за кошт і на рызыку асобы, правамоцнай распараджацца грузам.

Калі для перавозкі грузу было дадзена ўсё судна, выгрузка і задача грузу на захоўванне праводзяцца толькі пасля сканчэння сталійнага і контрсталійнага часу і пры ўмове, што на працягу гэтага часу не паступіць іншае распараджэнне адпраўшчыка, фрахтавальніка або асобы, правамоцнай распараджацца грузам. Час, затрачаны перавозчыкам на задачу грузу на захоўванне, разглядаецца як прастой судна.

Калі на працягу двух месяцаў з дня прыходу судна ў порт прызначэння груз, здадзены на захоўванне, не будзе запатрабаваны і адпраўшчык, фрахтавальнік або іншая асоба, правамоцная распараджацца грузам, не заплаціць перавозчыку ўсіх належных па дадзенай перавозцы сум, перавозчык мае права ў парадку, прадугледжаным заканадаўствам, прадаць груз. Скорасавальны незапатрабаваны груз, а таксама груз, выдаткі па захоўванні якога перавышаюць яго кошт, можа быць прададзены і да сканчэння ўказанага тэрміну, але не раней тэрміну дастаўкі грузу.

Сумы, выручаныя ад продажу незапатрабаванага грузу, за вылікам сум, належных перавозчыку ў сувязі з перавозкай дадзенага грузу, а таксама выдаткаў па захоўванні і продажы грузу, падлягаюць залічэнню на рахунак перавозчыка для выдачы асобе, правамоцнай распараджацца грузам.

Калі сум, выручаных ад продажу незапатрабаванага грузу, выявіцца недастакова для пакрыцця належных перавозчыку выплат, а таксама выдаткаў па захоўванні і продажы грузу, перавозчык мае права спагнаць недаатрыманае з адпраўшчыка або фрахтавальніка.

Калі на працягу шасці месяцаў з дня продажу незапатрабаванага грузу ніхто не заявіць сваіх праў на суму ад яго продажу, то далейшае распараджэнне сумаў,

выручанымі ад продажу дадзенага грузу, за вылікам сум, належных перавозчыку, ажыццяўляецца ў адпаведнасці з заканадаўствам.

Артыкул 121. Агляд і праверка грузу да яго выдачы

Да выдачы грузу атрымальнік і перавозчык за свой кошт маюць права запатрабаваць правядзення агляду грузу і праверкі яго колькасці. Калі ў выніку агляду і праверкі, праведзеных па патрабаванні атрымальніка, вызначаны страта, недастача або пашкоджанне (псаванне) грузу, адказнасць за якія нясе перавозчык, расходы па аглядзе і праверцы грузу ўскладаюцца на перавозчыка.

Артыкул 122. Заява аб страце, недастачы або пашкоджанні (псаванні) грузу

Калі да выдачы або падчас выдачы грузу атрымальнік у пісьмовай форме не зрабіў заявы перавозчыку аб страце, недастачы або пашкоджанні (псаванні) грузу і не паказаў агульнага характару страты, недастачы або пашкоджання (псавання) грузу, то лічыцца, што груз атрыманы ў адпаведнасці з умовамі канасамента, паколькі не даказана іншае.

Калі груз быў агляджаны і (або) правераны атрымальнікам сумесна з перавозчыкам, то атрымальнік можа не рабіць заявы, прадугледжанай часткай першай гэтага артыкула.

У выпадку, калі страта, недастача або пашкоджанне (псаванне) грузу не маглі быць выяўлены пры звычайным спосабе прыёму грузу, то заява перавозчыку можа быць зроблена атрымальнікам на працягу трох дзён з моманту прыёму грузу.

Артыкул 123. Плацяжы пры перавозцы грузаў

Усе належныя перавозчыку плацяжы выплачваюцца адпраўшчыкам або фрахтавальнікам. У выпадках, прадугледжаных дагаворам, і пры наяўнасці адпаведнай агаворкі ў канасаменте выплата належных перавозчыку плацяжоў можа праводзіцца атрымальнікам.

Перавозчык мае права ўтрымліваць перададзеныя яму для марской перавозкі грузы ў забеспячэнне належнага яму фрахту і іншых плацяжоў па перавозцы, калі іншае не вызначана заканадаўствам або не вынікае з сутнасці абавязацельства.

Артыкул 124. Памер фрахту

Памер фрахту ўстанаўліваецца пагадненнем бакоў, калі іншае не прадугледжана заканадаўствам Рэспублікі Беларусь. Пры адсутнасці пагаднення бакоў памер фрахту вызначаецца зыходзячы са ствак, якія прымяняюцца ў месцы і падчас пагрузкі грузу.

Калі на судна пагружаны груз у колькасці, большай, чым прадугледжана дагаворам, памер фрахту адпаведна павялічваецца.

Калі замест грузу, прадугледжанага дагаворам, на судна пагружаны іншы груз, фрахт за перавозку якога большы, чым вызначана дагаворам, выплачваецца фрахт за перавозку сапраўды пагружанага грузу.

Калі фрахт за перавозку сапраўды пагружанага на судна грузу меншы за фрахт, прадугледжаны дагаворам, выплачваецца фрахт, прадугледжаны дагаворам.

Артыкул 125. Фрахт за груз, страчаны пры перавозцы

За груз, страчаны пры перавозцы па віне перавозчыка, фрахт не збіраецца, а калі ён быў унесены наперад, то вяртаецца. Калі страчаны груз выявіцца пасля выратаваным, перавозчык мае права на атрыманне фрахту ў памеры, прапарцыянальным адлегласці, фактычна пройдзенай суднам.

За груз, які загінуў або пашкоджаны ў выніку яго натуральных уласцівасцей або абставін, якія залежаць ад адпраўшчыка або фрахтавальніка, выплачваецца поўны фрахт.

Артыкул 126. Вылічэнне фрахту за фактычна пройдзеную суднам адлегласць

Пры вылічэнні фрахту за фактычна пройдзеную суднам адлегласць улічваюцца суадносіны часткі шляху, пройдзенага суднам з грузам, з вызначанай працягласцю рэйса судна, а таксама суадносіны расходаў, выдаткаў часу, працы і небяспек, звязаных з пройдзенай суднам адлегласцю, з расходамі, выдаткамі часу, працы і небяспекамі, якія звычайна даводзяцца на рэйс.

Артыкул 127. Адмова перавозчыка ад выканання дагавора

Калі кошт пагружанага на судна грузу не пакрывае фрахту і іншых расходаў перавозчыка, звязаных з грузам, а адпраўшчык або фрахтавальнік не ўнеслі поўнасю фрахт перад адпраўленнем судна або не далі забеспячэння выплаты такіх плацяжоў, перавозчык мае права да адпраўлення судна скасаваць дагавор і запатрабаваць выплаты яму паловы абумоўленага фрахту, платы за прастой судна, калі ён меў месца, а таксама пакрыцця іншых расходаў, звязаных з грузам. Выгрузка грузу праводзіцца за кошт адпраўшчыка або фрахтавальніка.

Артыкул 128. Адмова фрахтавальніка або адпраўшчыка ад выканання дагавора

Калі для марской перавозкі грузу было дадзена ўсё судна, адпраўшчык або фрахтавальнік мае права адмовіцца ад выканання дагавора з выплатай:

1) паловы поўнага фрахту, а таксама платы за прастой судна, калі ён меў месца, і зрасходаваных перавозчыкам за кошт грузу сум, не ўключаных у суму фрахту, калі адмова з'явілася да сканчэння сталійнага або контрсталійнага часу, устаноўленага для пагрузкі, або да адпраўлення судна ў рэйс у залежнасці ад таго, які з гэтых двух момантаў надыйдзе раней;

2) поўнага фрахту, а таксама платы за прастой судна, калі ён меў месца, і зрасходаваных перавозчыкам за кошт грузу сум, не ўключаных у суму фрахту, калі адмова з'явілася пасля сканчэння сталійнага або контрсталійнага часу, устаноўленага для пагрузкі, або пасля адпраўлення судна ў рэйс, у залежнасці ад таго, які з гэтых двух момантаў надыйдзе раней, і калі дагавор быў заключаны на адзін рэйс;

3) поўнага фрахту за першы рэйс, а таксама платы за прастой судна, калі ён меў месца, і зрасходаваных перавозчыкам за кошт грузу сум, не ўключаных у суму фрахту, паловы фрахту за астатнія рэйсы, калі адмова з'явілася пасля сканчэння сталійнага або контрсталійнага часу, устаноўленага для пагрузкі, або пасля адпраўлення судна ў рэйс, у залежнасці ад таго, які з гэтых двух момантаў надыйдзе раней, і калі дагавор быў заключаны на некалькі рэйсаў.

Пры адмове адпраўшчыка або фрахтавальніка ад выканання дагавора да адпраўлення судна ў рэйс перавозчык абавязаны выдаць ім груз незалежна ад таго, што выгрузка грузу можа затрымаць судна на час большы, чым вызначаны тэрмін.

Пры адмове адпраўшчыка або фрахтавальніка ад выканання дагавора падчас рэйса яны маюць права запатрабаваць выдачы грузу ў тым порце, куды судна павінна зайсці згодна з дагаворам або зайшло ў выніку неабходнасці.

Калі для марской перавозкі грузу было дадзена не ўсё судна, то адпраўшчык або фрахтавальнік могуць адмовіцца ад выканання дагавора толькі пры ўмове выплаты поўнага фрахту, платы за прастой судна, калі ён меў месца, і зрасходаваных перавозчыкам за кошт грузу сум, не ўключаных у суму фрахту. Перавозчык абавязаны па патрабаванні адпраўшчыка або фрахтавальніка выдаць груз да яго дастаўкі ў порт прызначэння толькі ў тым выпадку, калі гэтым не будуць нанесены страты перавозчыку і іншым адпраўшчыкам або фрахтавальнікам.

Артыкул 129. Адмова бакоў ад выканання дагавора

Да адпраўлення судна з месца пагрузкі кожны з бакоў мае права адмовіцца ад выканання дагавора без пакрыцця другому боку страт у выпадках:

- 1) ваенных або іншых дзеянняў, якія стварылі пагрозу захопу судна або грузу;
- 2) блакады месца адпраўлення або месца прызначэння судна;
- 3) затрымання судна па распараджэнні дзяржаўных органаў і (або) партовых улад па прычынах, якія не залежаць ад бакоў дагавора;
- 4) прыцягнення судна для дзяржаўных патрэб;
- 5) забароны дзяржаўнымі органамі і (або) партовымі ўладамі вывазу з месца адпраўлення або ўвозу ў месца прызначэння грузу, які прызначаны для марской перавозкі.

Выпадкі, указаныя ў пунктах 3 і 5 часткі першай гэтага артыкула, не могуць служыць падставай для адмовы ад выканання дагавора без пакрыцця іншаму боку страт, калі затрымка прадбачваецца кароткачасовая.

Пры адмове ад выканання дагавора да адпраўлення судна на падставах, прадугледжаных часткай першай гэтага артыкула, перавозчык не нясе расходаў па выгрузцы.

Кожны з бакоў у выніку надыходу якіх-небудзь з абставін, указаных у частцы першай гэтага артыкула, можа адмовіцца ад выканання дагавора таксама падчас рэйса. У гэтым выпадку адпраўшчык або фрахтавальнік пакрываюць перавозчыку расходы па выгрузцы грузу, іншыя расходы, звязаныя з грузам, а таксама выплачваюць фрахт у памеры, прапарцыянальным адлегласці, фактычна пройдзенай суднам.

Артыкул 130. Спыненне дагавора немагчымасцю выканання

Выкананне дагавора спыняецца незалежна ад волі бакоў, калі пасля заключэння дагавора і да адпраўлення судна ў рэйс з месца пагрузкі надыдуць абставіны, за якія ні адзін з бакоў не адказвае, у прыватнасці:

- 1) судна загіне або будзе гвалтоўна захоплена;
- 2) судна будзе прызнана непрыдатным да плавання;
- 3) загіне груз, прызначаны для перавозкі.

У выпадку спынення дагавора ў выніку наступлення абставін, прадугледжаных часткай першай гэтага артыкула, ні адзін з бакоў не абавязаны пакрыць іншаму боку прычыненыя ў сувязі з гэтым страты.

Дагавор у выніку ўказаных у частцы першай гэтага артыкула абставін можа быць спынены і падчас рэйса судна. Пры гэтым адпраўшчык або фрахтавальнік выплачваюць перавозчыку фрахт у памеры, прапарцыянальным адлегласці, фактычна пройдзенай суднам, зыходзячы з колькасці выратаванага і выдадзенага атрымальніку грузу.

ГЛАВА 11

АДКАЗНАСЦЬ ПЕРАВОЗЧЫКА, АДПРАЎШЧЫКА І ФРАХТАВАЛЬНІКА

Артыкул 131. Адказнасць перавозчыка

Перавозчык нясе адказнасць за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) грузу, а таксама за пратэрміноўку яго дастаўкі з моманту прыняцця грузу да перавозкі і да моманту яго выдачы.

Артыкул 132. Падставы вызвалення перавозчыка ад адказнасці

Перавозчык не нясе адказнасці за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) прынятага да перавозкі грузу, а таксама пратэрміноўку яго дастаўкі, калі дакажа, што страта, недастача або пашкоджанне (псаванне) грузу або пратэрміноўка яго дастаўкі адбыліся ў выніку:

- 1) дзеяння непераадольнай сілы;
- 2) небяспек або выпадковасцей на моры і ў іншых суднаходных водах;
- 3) ратавання людзей або разумных мер па ратаванні маёмасці на моры;
- 4) пажару, які ўзнік не па віне перавозчыка;
- 5) дзеянняў або распараджэнняў дзяржаўных органаў і (або) партовых улад;
- 6) ваенных дзеянняў або грамадскіх беспарадкаў;
- 7) дзеянняў або бяздзейнасці адпраўшчыка, фрахтавальніка або атрымальніка;
- 8) скрытых недахопаў грузу, яго ўласцівасцей або натуральнага змяншэння;
- 9) скрытых недахопаў тары або ўпакоўкі грузу;
- 10) недастатковасці або няяснасці марак;
- 11) забастовак або іншых абставін, якія выклікалі поўнае або частковае прыпыненне або абмежаванне работ;
- 12) іншых абставін, якія перавозчык не мог прадухіліць і ліквідацыя якіх ад яго не залежала.

Перавозчык не нясе адказнасці, калі дакажа, што страта, недастача або пашкоджанне (псаванне) грузу або пратэрміноўка яго дастаўкі адбыліся ў выніку скрытых недахопаў судна.

Артыкул 133. Навігацыйная памылка

Перавозчык не нясе адказнасці за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) грузу або пратэрміноўку яго дастаўкі, калі дакажа, што яны адбыліся ў выніку дзеянняў і (або) бяздзейнасці капітана судна, іншых членаў экіпажа судна і (або) лоцмана ў суднаваджэнні або кіраванні суднам (навігацыйная памылка).

Артыкул 134. Вызваленне перавозчыка ад адказнасці за недастачу грузу, дастаўленага ў апламбаваных памяшканнях, непашкоджанай упакоўцы або з суправаджэннем

Перавозчык не нясе адказнасці за недастачу грузу, які прыбыў у порт прызначэння ў:

- 1) непашкоджаных суднавых памяшканнях, ліхтарах, кантэйнерах з непашкоджанымі пломбамі адпраўшчыка або фрахтавальніка;
- 2) цэлай і непашкоджанай тары без слядоў яе ўскрыцця па дарозе;
- 3) суправаджэнні прадстаўніка адпраўшчыка, фрахтавальніка або атрымальніка, калі толькі асоба, якая прад'яўляе патрабаванне, не дакажа, што недастача грузу адбылася па віне перавозчыка.

Артыкул 135. Адказнасць перавозчыка за страту або пашкоджанне кантэйнера

За страту або пашкоджанне кантэйнера або іншага прыстасавання адпраўшчыка або фрахтавальніка перавозчык нясе адказнасць у наступных памерах:

за страту кантэйнера або іншага прыстасавання – у памеры іх сапраўднага кошту з улікам фактычнага зносу кантэйнера або прыстасавання на момант іх страты;

за пашкоджанне кантэйнера або іншага прыстасавання – у памеры сапраўднага кошту іх рамонту ў порце прызначэння, калі рамонт не будзе выкананы перавозчыкам самастойна або за свой кошт да моманту здачы кантэйнера або іншага прыстасавання атрымальніку.

Артыкул 136. Памер урону, які падлягае пакрыццю за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) грузу

Урон, прычынены пры марской перавозцы грузу, пакрываецца перавозчыкам у выпадках:

- 1) страты або недастачы грузу – у памеры кошту страчанага або адсутнага грузу;
- 2) пашкоджання (псавання) грузу – у памеры сумы, на якую панізіўся яго кошт, а пры немагчымасці аднаўлення пашкоджанага грузу – у памеры яго кошту;
- 3) страты грузу, здадзенага да марской перавозкі з абвяшчэннем яго каштоўнасці, – у памеры абвешчанага кошту грузу.

Кошт грузу вызначаецца зыходзячы з яго цаны, указанай ў рахунку прадаўца або прадугледжанай дагаворам, а пры адсутнасці рахунка або ўказання цаны ў дагаворы – зыходзячы з цаны, якая пры параўнальных абставінах звычайна збіраецца за аналагічныя тавары.

Перавозчык нароўні з пакрыццём вызначанага ўрону, выкліканага стратай, недастачай або пашкоджаннем (псаваннем) грузу, вяртае фрахт, спагнаны за перавозку страчанага, адсутнага, сапсаванага або пашкоджанага грузу, калі фрахт не ўваходзіць у кошт грузу.

Артыкул 137. Абмежаванне адказнасці перавозчыка за пратэрміноўку дастаўкі грузу

Адказнасць перавозчыка за пратэрміноўку дастаўкі грузу абмяжоўваецца сумай фрахту, калі не даказана, што пратэрміноўка дастаўкі грузу з'явілася вынікам дзеянняў або ўпушчэнняў перавозчыка, учыненых наўмысна або па грубай неасцярожнасці.

Артыкул 138. Адказнасць фактычнага перавозчыка

Перавозчык нясе адказнасць за дзеянні і (або) бяздзейнасць фактычнага перавозчыка, яго работнікаў і марскіх агентаў, якія дзейнічалі ў межах сваіх службовых абавязкаў і паўнамоцтваў.

Правілы гэтага Кодэкса, якія рэгулююць адказнасць перавозчыка пры марской перавозцы грузаў, прымяняюцца таксама ў дачыненні адказнасці фактычнага перавозчыка.

У выпадку, калі адказнасць нясуць перавозчык і фактычны перавозчык, іх адказнасць з'яўляецца салідарнай.

Сумы, якія могуць быць спагнаны з перавозчыка і фактычнага перавозчыка, не павінны ў сукупнасці перавышаць межы адказнасці, прадугледжаныя гэтым Кодэксам.

Артыкул 139. Несапраўднасць пагаднення аб абмежаванні або вызваленні ад адказнасці

Пагадненне перавозчыка з грузаўладальнікам аб абмежаванні або ўстараненні ўстаноўленай заканадаўствам адказнасці несапраўдна, за выключэннем выпадкаў, калі магчымасць такіх пагадненняў пры марскіх перавозках грузу прадугледжана заканадаўствам.

Артыкул 140. Выпадкі заключэння пагадненняў аб абмежаванні або вызваленні ад адказнасці

Перавозчык і грузаўладальнік маюць права заключыць пагадненне аб абмежаванні або ўстараненні ўстаноўленай заканадаўствам адказнасці ў выпадках:

- 1) марской перавозкі грузу на падставе канасамента з моманту прыняцця грузу да яго пагрузкі на судна і пасля выгрузкі грузу да яго здачы;
- 2) марской перавозкі грузу на падставе канасамента жывых жывёлных і грузаў, якія ў адпаведнасці з дагаворам перавозшца на палубе;
- 3) марской перавозкі пэўных грузаў на асаблівых умовах, калі характар або стан грузу або абставін, тэрміны і ўмовы, пры якіх павінна ажыццяўляцца марская перавозка, апраўдваюць заключэнне асаблівага пагаднення, калі ў гэтым выпадку выдаецца не канасамент, а іншы дакумент, які пацвярджае атрыманне грузу для марской перавозкі.

Артыкул 141. Адказнасць адпраўшчыка і фрахтавальніка

Адпраўшчык і фрахтавальнік нясуць адказнасць за прычыненыя перавозчыку страты, калі не дакажуць, што страты прычынены не па іх віне або не па віне асоб, за дзеянні або бяздзейнасць якіх яны адказваюць.

Артыкул 142. Адказнасць за прастой судна па віне адпраўшчыка, фрахтавальніка або атрымальніка

За прастой судна ў выніку непрад'яўлення або несвоечасовага прад'яўлення грузу, затрымкі пагрузачна-разгрузачных работ, якія праводзяцца сродкамі адпраўшчыка, фрахтавальніка ці атрымальніка, або іншых затрымак па віне адпраўшчыка, фрахтавальніка або атрымальніка адпраўшчык, фрахтавальнік або

атрымальнік нясуць адказнасць, устаноўленую заканадаўствам Рэспублікі Беларусь і пагадненнем бакоў.

РАЗДЕЛ V МАРСКАЯ ПЕРАВОЗКА ПАСАЖЫРАЎ

ГЛАВА 12 МАРСКАЯ ПЕРАВОЗКА ПАСАЖЫРАЎ

Артыкул 143. Дагавор марской перавозкі пасажыра

Па дагаворы марской перавозкі пасажыра перавозчык абавязваецца перавезці пасажыра ў пункт прызначэння, а ў выпадку здачы пасажырам багажу – таксама даставіць багаж у пункт прызначэння і выдаць яго ўпаўнаважанай на атрыманне багажу асобе.

Пасажыр абавязваецца заплаціць устаноўленую за праезд плату (правазную плату), а пры здачы багажу – і за правоз багажу.

Артыкул 144. Перыяд марской перавозкі

Марская перавозка пасажыраў уключае наступныя перыяды:

1) у дачыненні пасажыра і яго каютнага багажу – перыяд, на працягу якога пасажыр і (або) яго каютны багаж знаходзяцца на борце судна, перыяд пасадкі і высадкі і перыяд, на працягу якога пасажыр і яго каютны багаж дастаўляюцца водным шляхам з берага на судна або наадварот, калі кошт такой перавозкі ўключаны ў кошт білета або калі судна, якое выкарыстоўваецца для гэтай мэты, было дадзена ў распараджэнне пасажыра перавозчыкам. У дачыненні пасажыра перавозка не ахоплівае перыяд, на працягу якога ён знаходзіцца на марскім вакзале, прычале ці ў любым іншым партовым збудаванні або на ім;

2) у дачыненні каютнага багажу – таксама перыяд, на працягу якога пасажыр знаходзіцца на марскім вакзале, прычале ці ў любым іншым партовым збудаванні або на ім, калі гэты багаж прыняты перавозчыкам, яго работнікам або марскім агентам або яшчэ не выдадзены пасажыру;

3) у дачыненні іншага багажу, які не з'яўляецца каютным багажом, – перыяд з моманту прыняцця багажу перавозчыкам, яго работнікам або марскім агентам на беразе або на борце судна да моманту выдачы гэтага багажу перавозчыкам, яго работнікам або марскім агентам.

Артыкул 145. Перавозчныя дакументы

Заклучэнне дагавора марской перавозкі пасажыра сведчыцца білетам, а здача пасажырам багажу – багажнай квітанцыяй.

Формы білета і багажнай квітанцыі ўстанаўліваюцца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Артыкул 146. Агульныя ўмовы марской перавозкі пасажыраў

Перавозчык абавязаны:

1) да пачатку марской перавозкі пасажыраў прывесці судна ў стан, прыдатны да плавання і бяспечнай перавозкі пасажыраў, належным чынам укамплектаваць яго экіпажам, падрыхтаваць і забяспечыць усім неабходным і ўтрымліваць яго ў такім стане падчас марской перавозкі пасажыраў;

2) у выпадку, калі Рэспубліка Беларусь з'яўляецца дзяржавай прызначэння або транзіту, да пачатку марской перавозкі пасажыраў пераканацца ў тым, што пасажыры маюць дакументы, неабходныя для ўезду ў Рэспубліку Беларусь;

3) арганізаваць абслугоўванне пасажыраў і забяспечыць іх дакладнай і своєчасовай інфармацыяй аб руху суднаў і паслугах, якія прапаноўваюцца.

Пры ажыццяўленні марской перавозкі пасажыраў перавозчык мае права правяраць у пасажыраў дакументы, неабходныя для ўезду ў дзяржаву прызначэння, транзіту.

Пасажыр мае права на:

- 1) бясплатны правоз багажу і каютнага багажу ў межах вызначаных норм;
- 2) бясплатны або льготны правоз дзяцей.

Нормы бясплатнага правозу багажу і каютнага багажу ўстанаўліваюцца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Правілы бясплатнага або льготнага правозу дзяцей устанаўліваюцца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Пасажыр абавязаны на патрабаванне перавозчыка прад'яўляць яму дакументы, неабходныя для ўезду ў дзяржаву прызначэння, транзіту.

Артыкул 147. Адмова пасажыра ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра

Пасажыр мае права ў любы час да адпраўлення судна ў рэйс, а пасля пачатку рэйса – у любым порце, у які судна зойдзе для пасадкі або высадкі пасажыраў, адмовіцца ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра.

Пасажыр, які паведаміў перавозчыку аб адмове ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра, мае права атрымаць назад плату за праезд і правоз багажу ў парадку, памеры і ў тэрміны, якія вызначаюцца рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту.

Калі пасажыр адмовіўся ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра не пазней тэрміну, устаноўленага рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання ў галіне марскога транспарту, або не прыбыў да адпраўлення судна з-за хваробы або адмовіўся да адпраўлення судна ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра з-за гэтай жа прычыны або з-за прычын, якія залежаць ад перавозчыка, пасажыру вяртаецца заплачаная ім плата за праезд і правоз багажу ў поўным памеры.

Артыкул 148. Адмова перавозчыка ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра

Перавозчык мае права адмовіцца ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра ў выпадках:

- 1) ваенных і іншых дзеянняў, якія ствараюць пагрозу захопу судна;
- 2) блакады месца адпраўлення або месца прызначэння судна;
- 3) затрымання судна па распараджэнні дзяржаўных органаў і (або) партовых улад па прычынах, якія не залежаць ад бакоў дагавора;
- 4) прыцягнення судна для дзяржаўных патрэб;
- 5) адмовы пасажыра прад'явіць перавозчыку дакументы, неабходныя для ўезду ў дзяржаву прызначэння, транзіту;

б) парушэння пасажырам правіл, устаноўленых кампетэнтнымі органамі замежнай дзяржавы, якая з'яўляецца дзяржавай адпраўлення, прызначэння або транзіту, у адпаведнасці з заканадаўствам гэтай дзяржавы;

7) наяўнасці ў перавозчыка звестак аб тым, што пасажыру будзе адмоўлена ва ўездзе ў Рэспубліку Беларусь, калі Рэспубліка Беларусь з'яўляецца дзяржавай прызначэння або транзіту.

Артыкул 149. Спыненне дагавора марской перавозкі пасажыра пры немагчымасці яго выканання

Выкананне дагавора марской перавозкі пасажыра спыняецца незалежна ад волі бакоў, калі судна загіне або будзе гвалтоўна захоплена, прызнана непрыдатным да плавання або надыдуць іншыя абставіны, за якія ні адзін з бакоў не адказвае.

Артыкул 150. Вяртанне пасажыру платы за праезд

У выпадках спынення дагавора марской перавозкі пасажыра на падставах, прадугледжаных [артыкуламі 148 і 149](#) гэтага Кодэкса, да адпраўлення судна ў рэйс пасажыру вяртаецца плата за праезд і правоз багажу ў поўным памеры, а пры спыненні дагавора пасля пачатку рэйса – яе частку прапарцыянальна адлегласці, на якую марская перавозка не адбылася.

Артыкул 151. Змяненне дагавора марской перавозкі пасажыра

Перавозчык мае права затрымаць адпраўленне судна, змяніць маршрут марской перавозкі, месца пасадкі і (або) высадкі пасажыраў, калі такія дзеянні будуць неабходныя ў выніку дзеяння непераадольнай сілы, неспрыяльных санітарна-эпідэміялагічных умоў у месцы адпраўлення ці прызначэння судна або па маршруце марской перавозкі, а таксама ў выніку іншых падзей і з'яў, якія не залежаць ад перавозчыка і якія робяць немагчымым выкананне дагавора марской перавозкі пасажыра на ўмовах, прадугледжаных гэтым дагаворам.

Правілы часткі першай гэтага артыкула не абмяжоўваюць правы пасажыра адмовіцца ад выканання дагавора марской перавозкі пасажыра.

У выпадках, прадугледжаных гэтым артыкулам, перавозчык абавязаны пакрыць страты, прычыненыя пасажыру змяненнем дагавора марской перавозкі пасажыра.

Артыкул 152. Адказнасць перавозчыка за прычынненне шкоды жыццю і здароўю пасажыра

Адказнасць перавозчыка за прычынненне шкоды жыццю і здароўю пасажыра вызначаецца па правілах [Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь](#), калі іншым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або дагаворам марской перавозкі пасажыра не прадугледжана павышаная адказнасць перавозчыка.

Артыкул 153. Адказнасць перавозчыка за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) багажу

Перавозчык нясе адказнасць за незахаванасць багажу, якая адбылася пасля прыняцця яго да перавозкі да выдачы пасажыру або асобе, упаўнаважанай на атрыманне багажу, калі не дакажа, што страта, недастача або пашкоджанне

(псаванне) багажу адбыліся ў выніку абставін, якія перавозчык не мог прадухіліць і ліквідацыя якіх ад яго не залежала.

Урон, прычынены пры марской перавозцы багажу, пакрываецца перавозчыкам у выпадках:

1) страты або недастачы багажу – у памеры кошту страчанага або адсутнага багажу;

2) пашкоджання (псавання) багажу – у памеры сумы, на якую панізіўся яго кошт, а пры немагчымасці аднаўлення пашкоджанага багажу – у памеры яго кошту;

3) страты багажу, здадзенага да перавозкі з абвяшчэннем яго каштоўнасці, – у памеры абвешчанага кошту багажу.

Кोшт багажу вызначаецца зыходзячы з яго цаны, указанай ў рахунку прадаўца або прадугледжанай дагаворам, а пры адсутнасці рахунка або ўказання цаны ў дагаворы – зыходзячы з цаны, якая пры параўнальных абставінах звычайна збіраецца за аналагічныя тавары.

Перавозчык нароўні з пакрыццём вызначанага ўрону, выкліканага стратай, недастачай або пашкоджаннем (псаваннем) багажу, вяртае правазную плату, спаганную за перавозку страчанага, адсутнага, сапсаванага або пашкоджанага багажу, калі гэта плата не ўваходзіць у кошт багажу.

Артыкул 154. Адказнасць перавозчыка за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) каютнага багажу

За страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) каютнага багажу па віне перавозчыка перавозчык нясе адказнасць у памеры яго кошту, а ў выпадку немагчымасці яго ўстанаўлення – зыходзячы з цаны, якая пры параўнальных абставінах звычайна збіраецца за аналагічныя тавары. Памер адказнасці за страту, недастачу або пашкоджанне (псаванне) каютнага багажу не можа перавышаць 1800 разліковых адзінак на пасажыра ў дачыненні марской перавозкі пасажыраў у цэлым.

Артыкул 155. Адказнасць фактычнага перавозчыка

Перавозчык нясе адказнасць за дзеянні і (або) бяздзейнасць фактычнага перавозчыка, яго работнікаў і марскіх агентаў, якія дзейнічалі ў межах сваіх службовых абавязкаў і паўнамоцтваў.

Правілы гэтага Кодэкса, якія рэгулююць адказнасць перавозчыка пры марской перавозцы пасажыраў, прымяняюцца таксама ў дачыненні адказнасці фактычнага перавозчыка.

У выпадках, калі адказнасць нясуць перавозчык і фактычны перавозчык, іх адказнасць з'яўляецца салідарнай.

Артыкул 156. Страта або пашкоджанне каштоўнасцей

Перавозчык не нясе адказнасці за страту або пашкоджанне грошай, каштоўных папер, золата, вырабаў з золата і срэбра, вырабаў мастацтва або іншых каштоўнасцей, за выключэннем выпадкаў, калі такія каштоўнасці былі здадзены на захоўванне перавозчыку.

Артыкул 157. Прымяненне межаў адказнасці

Межы адказнасці, прадугледжаныя **артыкулам 154** гэтага Кодэкса, прымяняюцца да сукупнасці сум, якія падлягаюць пакрыццю па ўсіх патрабаваннях, якія ўзніклі ў выніку страты, недастачы або пашкоджання (псавання) каютнага багажу.

У дачыненні перавозкі, ажыццёўленай фактычным перавозчыкам, сукупнасць сум, якія падлягаюць пакрыццю перавозчыкам, фактычным перавозчыкам і іх работнікамі і марскімі агентамі, якія дзейнічалі ў межах сваіх службовых абавязкаў і паўнамоцтваў, не можа перавышаць найбольшай сумы пакрыцця, якая ў адпаведнасці з гэтым Кодэксам магла б быць спагнана з перавозчыка або з фактычнага перавозчыка. Пры гэтым ні адна з указаных асоб не павінна адказваць звыш мяжы адказнасці, якая падлягае прымяненню.

Артыкул 158. Заява аб страце, недастачы або пашкоджанні (псаванні) багажу

Пасажыр мае права падаць у пісьмовай форме заяву аб страце, аб недастачы або пашкоджанні (**псаванні**) багажу перавозчыку, яго работніку або марскому агенту ў выпадках:

яўнай страты, недастачы або пашкоджання (псавання) каютнага багажу – да або ў момант высадкі пасажыра, а ў дачыненні багажу – да або ў момант яго выдачы;

страты, недастачы або пашкоджання (псавання) каютнага багажу, багажу, якія не з'яўляюцца яўнымі, – на працягу пятнаццаці дзён з дня высадкі пасажыра ці са дня выдачы багажу або з моманту, калі ён павінен быць выдадзены.

Заява аб страце, аб недастачы або пашкоджанні (**псаванні**) багажу ў пісьмовай форме не патрабуецца, калі стан багажу быў вызначаны або правераны ў момант яго атрымання сумесна:

пасажырам і перавозчыкам або яго работнікам ці марскім агентам;

пасажырам і фактычным перавозчыкам або яго работнікам ці марскім агентам.

Артыкул 159. Незапатрабаваны багаж

Багаж, не запатрабаваны на працягу трох месяцаў з дня прыходу судна ў порт прызначэння, можа быць прададзены або знішчаны ў парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Артыкул 160. Бясплатная перавозка ў адпаведнасці з дагаворам марской перавозкі пасажыра

Правілы гэтага раздзела прымяняюцца таксама да асоб, якія перавозяцца на судне бясплатна ў адпаведнасці з дагаворам марской перавозкі пасажыра.

РАЗДЗЕЛ VI ФРАХТАВАННЕ СУДНА НА ЧАС

ГЛАВА 13 ДАГАВОР АРЭНДЫ (ФРАХТАВАННЯ НА ЧАС) СУДНА З ЭКІПАЖАМ (ТАЙМ-ЧАРТАР)

Артыкул 161. Паняцце дагавора

Па дагаворы арэнды (фрахтавання на час) судна з экіпажам (тайм-чартару) суднаўладальнік (арэндадавец) дае фрахтавальніку (арандатару) судна за плату ў часовае валоданне і карыстанне і аказвае сваімі сіламі паслугі па кіраванні ім і па яго тэхнічнай эксплуатацыі.

Артыкул 162. Форма і істотныя ўмовы дагавора

Тайм-чартар заключаецца ў пісьмовай форме і павінен утрымліваць найменні бакоў, назву судна, указанне сцяга, тэхнічныя і эксплуатацыйныя звесткі, раён плавання, мэту арэнды, памер платы (фрахт), тэрмін дзеяння дагавора, месца прыёму і здачы судна.

Артыкул 163. Субарэнда судна з экіпажам

Фрахтавальнік (арандатар) мае права без згоды суднаўладальніка (арэндадаўца) здаваць судна ў субарэнду (субтайм-чартар), калі тайм-чартарам не прадугледжана іншае.

Заклучэнне субтайм-чартару не вызваляе фрахтавальніка (арандатара) ад выканання дагавора, заключанага ім з суднаўладальнікам (арэндадаўцам).

Да субтайм-чартару прымяняюцца правілы гэтага Кодэкса.

Артыкул 164. Абавязак суднаўладальніка (арэндадаўца) па ўтрыманні судна

Суднаўладальнік (арэндадавец) на працягу ўсяго тэрміну тайм-чартару абавязаны падтрымліваць судна ў належным стане, уключаючы ажыццяўленне бягучага капітальнага рамонту і даванне неабходных прылад.

Артыкул 165. Абавязкі суднаўладальніка (арэндадаўца) па кіраванні і тэхнічнай эксплуатацыі судна

Паслугі па кіраванні і тэхнічнай эксплуатацыі судна, якія аказваюцца фрахтавальніку (арандатару) суднаўладальнікам (арэндадаўцам) павінны забяспечыць яго нармальную і бяспечную эксплуатацыю ў адпаведнасці з мэтамі арэнды, указанымі ў тайм-чартары.

Расходы на аплату паслуг членаў экіпажа судна, а таксама расходы на іх утрыманне нясе суднаўладальнік (арэндадавец), калі тайм-чартарам не прадугледжана іншае.

Артыкул 166. Абавязкі фрахтавальніка (арандатара) па камерцыйнай эксплуатацыі і вяртанні судна

Фрахтавальнік (арандатар) абавязаны карыстацца суднам і паслугамі экіпажа судна ў адпаведнасці з мэтамі і ўмовамі іх давання, вызначанымі тайм-чартарам.

Фрахтавальнік (арандатар) нясе расходы, якія ўзнікаюць у сувязі з камерцыйнай эксплуатацыяй судна, у тым ліку расходы на аплату паліва, іншых матэрыялаў, якія расходуюцца ў працэсе эксплуатацыі, і на аплату збораў, калі іншае не прадугледжана тайм-чартарам.

Пасля заканчэння тэрміну тайм-чартару фрахтавальнік (арандатар) абавязаны вярнуць судна ў тым стане, у якім яно ім было атрымана, за выключэннем нармальнага зносу.

Пры несвоечасовым вяртанні судна фрахтавальнік (арандатар) аплачвае час затрымкі судна па стаўцы фрахту, прадугледжанай у тайм-чартары, або па рыначнай стаўцы фрахту, калі яна перавышае стаўку фрахту, узгодненую ў тайм-чартары.

Артыкул 167. Страхаванне судна

Калі іншае не прадугледжана тайм-чартарам, абавязак страхавачь судна і (або) страхавачь адказнасць за ўрон, які можа быць прычынены ім або ў сувязі з яго эксплуатацыяй, ускладаецца на суднаўладальніка (арэндадаўца) у выпадку, калі такі абавязак выцякае з добраахвотна прынятага абавязацельства па заключэнні дагавора страхавання.

Артыкул 168. Падпарадкаванасць экіпажа судна

Члены экіпажа судна з'яўляюцца работнікамі суднаўладальніка (арэндадаўца). Яны падпарадкоўваюцца распараджэнням суднаўладальніка (арэндадаўца), якія адносяцца да кіравання і тэхнічнай эксплуатацыі, і распараджэнням фрахтавальніка (арандатара), якія датычацца камерцыйнай эксплуатацыі судна.

Артыкул 169. Выплата фрахту

Фрахтавальнік (арандатар) выплачвае суднаўладальніку (арэндадаўцу) фрахт у памеры, парадку і ў тэрміны, прадугледжаныя тайм-чартарам. Фрахтавальнік (арандатар) вызваляецца ад выплаты фрахту і расходаў па эксплуатацыі судна за час, на працягу якога яно было непрыдатна да эксплуатацыі ў выніку немараходнага стану.

Калі судна стала непрыдатным да эксплуатацыі па віне фрахтавальніка (арандатара), суднаўладальнік (арэндадавец) мае права на фрахт, абумоўлены ў тайм-чартары, незалежна ад пакрыцця фрахтавальнікам (арандатарам) прычыненых яму страт.

У выпадку пратэрміноўкі выплаты фрахту, якая перавышае чатырнаццаць каляндарных дзён, суднаўладальнік (арэндадавец) мае права без папярэджання адабраць судна ў фрахтавальніка (арандатара) і спагнаць з яго прычыненых пратэрміноўкай страты.

У выпадку гібелі судна фрахт падлягае выплаце па дзень гібелі судна, а калі гэты дзень вызначыць немагчыма, – па дзень атрымання апошняга паведамлення аб ім.

Артыкул 170. Узнагароджанне за ажыццяўленне выратавальнай аперацыі

Узнагароджанне, належнае судну за ажыццяўленне выратавальнай аперацыі, якая мела месца да заканчэння дзеяння тайм-чартару, размяркоўваецца ў роўных долях паміж суднаўладальнікам (арэндадаўцам) і фрахтавальнікам (арандатарам) за вылікам расходаў на ратаванне і долі ўзнагароджання, належнай экіпажу судна.

Артыкул 171. Адказнасць фрахтавальніка (арандатара) перад трэцімі асобамі

Калі судна дадзена фрахтавальніку (арандатару) для марской перавозкі грузаў, ён мае права ад свайго імя заключаць дагаворы марской перавозкі, выдаваць канасаменты і іншыя перавозачныя дакументы. Фрахтавальнік (арандатар) нясе адказнасць па абавязацельствах, якія вынікаюць з гэтых дагавораў і дакументаў.

Артыкул 172. Адказнасць фрахтавальніка (арандатара) за страты, прычыненыя ратаваннем, гібеллю або пашкоджаннем судна

Фрахтавальнік (арандатар) абавязаны пакрыць страты, прычыненыя ратаваннем, гібеллю або пашкоджаннем судна, калі суднаўладальнік (арэндадавец) дакажа, што ратаванне, гібель або пашкоджанне судна адбыліся па абставінах, за якія фрахтавальнік (арандатар) адказвае ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь або тайм-чартарам.

РАЗДЗЕЛ VII АРЭНДА СУДНА БЕЗ ЭКІПАЖА (БЕРБОЎТ-ЧАРТАР)

ГЛАВА 14

ДАГАВОР АРЭНДЫ СУДНА БЕЗ ЭКІПАЖА (БЕРБОЎТ-ЧАРТАР)

Артыкул 173. Паняцце дагавора

Па дагаворы арэнды судна без экіпажа (бербоўт-чартары) арэндадавец дае арандатару судна за плату ў часовае валоданне і карыстанне без аказання паслуг па кіраванні ім і яго тэхнічнай эксплуатацыі.

Артыкул 174. Форма і істотныя ўмовы дагавора

Бербоўт-чартар заключаецца ў пісьмовай форме і павінен утрымліваць найменні бакоў, назву судна, указанне сцяга, тэхнічныя і эксплуатацыйныя звесткі, раён плавання, мэту арэнды, час і месца прыёму і здачы судна, памер платы, тэрмін арэнды.

Артыкул 175. Субарэнда судна без экіпажа

Арандатар мае права без згоды арэндадаўца здаваць арандаванае судна ў субарэнду (суббербоўт-чартар) на ўмовах тайм-чартару або бербоўт-чартару, калі бербоўт-чартарам не прадугледжана іншае.

Заклучэнне суббербоўт-чартару не вызваляе арандатара ад выканання дагавора, заключанага ім з арэндадаўцам.

Артыкул 176. Абавязак арэндадаўца прывесці судна ў мараходны стан

Арэндадавец абавязаны праявіць належную клопатлівасць аб прывядзенні судна ў мараходны стан да моманту яго перадачы арандатару і прыняць меры да забеспячэння прыгоднасці корпуса судна, яго рухавіка і абсталявання для мэт, прадугледжаных бербоўт-чартарам.

Артыкул 177. Абавязак арандатара па ўтрыманні судна

Арандатар на працягу ўсяго тэрміну бэрбоўт-чартару абавязаны падтрымліваць судна ў належным стане, уключаючы ажыццяўленне бягучага капітальнага рамонту і даванне неабходных прылад.

Артыкул 178. Абавязак арандатара па кіраванні і тэхнічнай эксплуатацыі судна

Арандатар сваімі сіламі ажыццяўляе кіраванне суднам і яго эксплуатацыю, як камерцыйную, так і тэхнічную.

Артыкул 179. Экіпаж судна

Камплектаванне экіпажа судна ажыццяўляецца арандатарам.

Капітан судна і іншыя члены экіпажа судна з'яўляюцца работнікамі арандатара і падпарадкоўваюцца яго ўказанням і распараджэнням.

Артыкул 180. Плата за бэрбоўт-чартар

Арандатар выплачвае арэндадаўцу плату за бэрбоўт-чартар наперад па месячнай стаўцы, узгодненай бакамі. Арандатар вызваляецца ад платы за бэрбоўт-чартар і расходаў на эксплуатацыю судна за час, на працягу якога яно было непрыдатным да эксплуатацыі ў выніку немаходага стану, за выключэннем выпадкаў, калі непрыдатнасць наступіла па віне арандатара або ў выніку вінаватых дзеянняў і (або) бяздзейнасці экіпажа судна.

У выпадку затрымкі платы за бэрбоўт-чартар, якая перавышае чатырнаццаць каляндарных дзён, арэндадавец мае права без папярэджання адабраць судна ў арандатара і спагнаць з яго прычыненыя затрымкай страты.

У выпадку гібелі судна плата за бэрбоўт-чартар праводзіцца па дзень гібелі судна ўключна, а калі гэты дзень вызначыць немагчыма, – па дзень атрымання апошняга паведамлення аб ім.

Артыкул 181. Права і абавязкі арандатара па эксплуатацыі і вяртанні судна

Арандатар ажыццяўляе эксплуатацыю судна ў адпаведнасці з умовамі бэрбоўт-чартару і нясе ўсе звязаныя з гэтым расходы, забяспечвае ўтрыманне экіпажа судна, аплачвае расходы і зборы па эксплуатацыі судна, уключаючы расходы па яго страхаванні.

Арандатар мае права без згоды арэндадаўца ад свайго імені заключаць з трэцімі асобамі дагаворы марской перавозкі і іншыя дагаворы, калі яны не супярэчаць мэтам выкарыстання судна па бэрбоўт-чартары.

Пасля заканчэння тэрміну бэрбоўт-чартару арандатар абавязаны вярнуць судна арэндадаўцу ў тым стане, у якім яно ім было атрымана, за выключэннем нармальнага зносу.

Артыкул 182. Адказнасць арандатара перад трэцімі асобамі

Арандатар нясе адказнасць перад трэцімі асобамі па любых іх патрабаваннях, звязаных з эксплуатацыяй судна, у адпаведнасці з заканадаўствам.

Артыкул 183. Адказнасць арандатара за страты, прычыненыя ратаваннем, гібеллю або пашкоджаннем судна

Арандатар абавязаны пакрыць страты, прычыненыя ратаваннем, гібеллю або пашкоджаннем судна, калі такія страты былі прычынены па яго віне, уключаючы віну экіпажа судна.

РАЗДЗЕЛ VIII ДАГАВОР БУКСІРОЎКІ

ГЛАВА 15 ДАГАВОР БУКСІРОЎКІ

Артыкул 184. Паняцце дагавора буксіроўкі

Па дагаворы буксіроўкі ўладальнік аднаго судна абавязваецца за ўзнагароджанне буксіраваць іншае судна ці іншае збудаванне, здольнае ажыццяўляць плаванне, на пэўную адлегласць ці на працягу пэўнага часу (марская буксіроўка) або для выканання манеўраў на акваторыі порта, уключаючы ўвод судна або іншага збудавання, здольнага ажыццяўляць плаванне, у порт або вывад іх з порта (партовая буксіроўка).

Артыкул 185. Форма дагавора буксіроўкі

Дагавор марской буксіроўкі заключаецца ў пісьмовай форме.

Дагавор партовай буксіроўкі можа заключацца як у пісьмовай, так і вуснай форме. Пагадненне аб ускладанні абавязкаў па кіраванні буксіроўкай на капітана судна, якое буксіруе, заключаецца ў пісьмовай форме.

Артыкул 186. Абавязкі бакоў

Кожны з бакоў у дагаворы буксіроўкі абавязаны сваечасова прывесці сваё судна або іншае збудаванне, здольнае ажыццяўляць плаванне, у стан, прыдатны для буксіроўкі.

Уладальнікі суднаў і іншых аб'ектаў буксіроўкі не нясуць адказнасці за недахопы свайго судна або іншага збудавання, здольнага ажыццяўляць плаванне, калі дакажуць, што яны з'яўляліся скрытымі.

Буксіроўка павінна ажыццяўляцца з выяўленнем майстэрства, як таго патрабуюць абставіны, без перапынку і затрымак, не выкліканых неабходнасцю, і ў адпаведнасці з прынцыпамі добра марской практыкі.

Судна або іншае збудаванне, здольнае ажыццяўляць плаванне, якія знаходзяцца пад кіраваннем капітана іншага судна або іншага збудавання, здольнага ажыццяўляць плаванне, павінны таксама праяўляць клопат аб бяспечным плаванні буксірнага каравана.

Артыкул 187. Адказнасць пры марской буксіроўцы

Марская буксіроўка ажыццяўляецца пад кіраваннем капітана судна, якое буксіруе.

Адказнасць за страты, прычыненыя пры марской буксіроўцы судну або іншаму збудаванню, якое буксіруецца, здольнаму ажыццяўляць плаванне, або людзям і маёмасці, якія знаходзяцца на ім, нясе ўладальнік судна, якое буксіруе, калі не дакажа, што страты прычынены не па яго віне.

Пагадненнем бакоў абавязак па кіраванні марской буксіроўкай можа быць ускладзены на капітана судна або іншага збудавання, якое буксіруецца, здольнага ажыццяўляць плаванне. У гэтым выпадку адказнасць за страты, прычыненыя пры буксіроўцы судну, якое буксіруе, або людзям і маёмасці, якія знаходзяцца на ім, нясе ўладальнік судна або іншага збудавання, якое буксіруецца, здольнага ажыццяўляць плаванне, калі не дакажа, што страты прычынены не па яго віне.

Артыкул 188. Адказнасць пры партовай буксіроўцы

Партовая буксіроўка ажыццяўляецца пад кіраваннем капітана судна або іншага збудавання, якое буксіруецца, здольнага ажыццяўляць плаванне.

Адказнасць за страты, прычыненыя пры партовай буксіроўцы судну, якое буксіруе або людзям і маёмасці, якія знаходзяцца на ім, нясе ўладальнік судна або іншага збудавання, якое буксіруецца, здольнага ажыццяўляць плаванне, калі не дакажа, што страты прычынены не па яго віне.

Пагадненнем, заключаным у пісьмовай форме, бакі могуць ускласці кіраванне партовай буксіроўкай на капітана судна, якое буксіруе. У гэтым выпадку адказнасць за страты, прычыненыя судну або іншаму збудаванню, якое буксіруе, здольнаму ажыццяўляць плаванне, або людзям і маёмасці, якія знаходзяцца на ім, нясе ўладальнік судна, якое буксіруе, калі не дакажа, што страты прычынены не па яго віне.

Артыкул 189. Перыяд буксіроўкі

Пачаткам буксіроўкі лічыцца момант прыняцця судна або іншага збудавання, якое буксіруецца, здольнага ажыццяўляць плаванне, на буксір у пачатковым пункце буксіроўкі, а заканчэннем – момант пастаноўкі судна або іншага збудавання, якое буксіруецца, здольнага ажыццяўляць плаванне, на швартовы або якар у канчатковым пункце буксіроўкі.

Артыкул 190. Дапамога судну, якое буксіруецца, у выпадку марскога здарэння

У выпадку марскога здарэння з суднам або іншым збудаваннем, здольным ажыццяўляць плаванне, якое буксіруецца, капітан судна, якое буксіруе, абавязаны даць судну або іншаму збудаванню, здольнаму ажыццяўляць плаванне, якое буксіруецца, выратавальныя сродкі і аказваць ім неабходную дапамогу да таго часу, пакуль пацярпелае судна або іншае збудаванне здольнае ажыццяўляць плаванне, не змогуць абысціся без выратавальніка, з пакрыццём толькі фактычных расходаў судна, якое буксіруе, і без аплаты выратавальнага ўзнагароджання.

РАЗДЗЕЛ ІХ ПЛАТНАЕ АКАЗАННЕ ПАСЛУГ

ГЛАВА 16

ДАГАВОР АКАЗАННЯ ПАСЛУГ ПА АЖЫЦЦЯЎЛЕННІ МАРСКОГА КРУІЗУ (ДАГАВОР МАРСКОГА КРУІЗУ)

Артыкул 191. Паняцце дагавора марскога круізу

Па дагаворы марскога круізу адзін бок (арганізатар круізу) абавязваецца па заданні іншага боку (удзельніка круізу) аказаць паслугі па арганізацыі і (або) ажыццяўленні марскога падарожжа (круізу) па пэўнай праграме (марская перавозка, харчаванне, бытавое і экскурсійнае абслугоўванне і да т.п.), а ўдзельнік круізу абавязваецца заплаціць вызначаную плату.

Дагавор марскога круізу сведчыцца пуцёўкай або іншым прыраўнаваным да яе дакументам, выдадзеным арганізатарам круізу.

Артыкул 192. Аднабаковая адмова ад выканання дагавора марскога круізу

Удзельнік круізу мае права да пачатку круізу адмовіцца ад выканання дагавора марскога круізу пры ўмове аплаты арганізатару круізу фактычна панесеных расходаў. Удзельнік круізу, які паведаміў арганізатару круізу аб адмове ад выканання дагавора марскога круізу, мае права атрымаць назад плату за круіз у парадку, памеры і тэрміны, устаноўленыя дагаворам марскога круізу.

У выпадку, калі арганізатар круізу не можа выдзяліць удзельніку круізу месца на судне, абумоўленае ў дагаворы марскога круізу, або такое ж месца на судне, якое па сваіх характарыстыках і ўмовах абслугоўвання не ўступае абумоўленаму, удзельнік круізу мае права адмовіцца ад выканання дагавора марскога круізу. Арганізатар круізу абавязаны вярнуць у поўным памеры вызначаную плату за круіз, а таксама пакрыць іншыя панесеныя ўдзельнікам круізу ў сувязі з гэтым страты.

Арганізатар круізу мае права адмовіцца ад выканання дагавора марскога круізу пры наступленні абставін, прадугледжаных [артыкуламі 148 і 149](#) гэтага Кодэкса.

Пры адмове ад выканання дагавора марскога круізу да пачатку круізу арганізатар круізу абавязаны вярнуць удзельніку круізу плату за круіз у поўным памеры, а пры адмове ад выканання дагавора пасля пачатку круізу – плату за нявыкарыстаную частку круізу. На патрабаванне ўдзельніка круізу арганізатар круізу абавязаны за свой кошт даставіць яго ў порт адпраўлення.

Артыкул 193. Павелічэнне тэрміну круізу

У выпадку павелічэння тэрміну круізу ў выніку непрадбачаных абставін арганізатар круізу нясе ўсе дадатковыя выдаткі, звязаныя з аказаннем паслуг удзельніку круізу.

Артыкул 194. Адказнасць арганізатара круізу

Арганізатар круізу нясе адказнасць за шкоду, прычыненую жыццю або здароўю ўдзельніка круізу, а таксама за страты, прычыненыя згубай, недастачай або пашкоджаннем (псаваннем) яго рэчаў і іншай маёмасці, у адпаведнасці з [артыкуламі 152–158](#) гэтага Кодэкса.

Арганізатар круізу, які пакрыў удзельніку круізу страты, прычыненыя перавозчыкам або трэцяй асобай, мае права зваротнага патрабавання да перавозчыка або гэтай трэцяй асобы ў памеры выплачанага пакрыцця.

Артыкул 195. Несапраўднасць пагаднення аб абмежаванні праў удзельніка круізу

Пагадненне бакоў, якое абмяжоўвае правы ўдзельніка круізу, прадугледжаныя гэтым Кодэксам, з'яўляецца несапраўдным.

ГЛАВА 17 ДАГАВОР АКАЗАННЯ ПАСЛУГ МАРСКОГА АГЕНТА

Артыкул 196. Паняцце дагавора аказання паслуг марскога агента

Па дагаворы аказання паслуг марскога агента адзін бок (марскі агент) абавязваецца за ўзнагароджанне афармляць юрыдычныя дзеянні ў галіне гандлёвага мараплаўства ў якасці пастаяннага прадстаўніка іншага боку (суднаўладальніка) у пэўным порце або на пэўнай тэрыторыі.

Артыкул 197. Дзеянні марскога агента ад імя абодвух бакоў

Пры заключэнні дагавора ад імя суднаўладальніка марскі агент, які выступае ў якасці камерцыйнага прадстаўніка, можа дзейнічаць таксама на карысць іншаму дагаворнаму боку, калі ён яго на тое ўпаўнаважыў і суднаўладальнік з гэтым згодны.

Артыкул 198. Абавязкі марскога агента

Марскі агент абавязаны:

- 1) ажыццяўляць сваю дзейнасць добрасумленна ў адпаведнасці са звычайнай марской практыкай;
- 2) дзейнічаць у межах сваіх паўнамоцтваў;
- 3) не перадаваць ажыццяўленне сваіх функцый іншай асобе, калі толькі ён не быў упаўнаважаны на гэта;
- 4) весці ўлік расходавання сродкаў;
- 5) падаваць суднаўладальніку справаздачы ў парадку і тэрміны, прадугледжаныя дагаворам.

Артыкул 199. Абавязкі суднаўладальніка

Суднаўладальнік абавязаны:

- 1) выдзяляць марскому агенту сродкі, дастатковыя для ажыццяўлення яго функцый;
- 2) пакрываць марскому агенту расходы, праведзеныя ім ад імя суднаўладальніка ў межах дадзеных яму паўнамоцтваў;
- 3) несці адказнасць за наступствы любых дзеянняў марскога агента ў межах яго паўнамоцтваў;
- 4) выплачваць марскому агенту ўзнагароджанне ў памеры і парадку, устаноўленых дагаворам.

У выпадку абмежавання суднаўладальнікам паўнамоцтваў марскога агента любая здзелка, ажыццёўленая марскім агентам з трэцяй асобай, якая дзейнічала добрасумленна, з'яўляецца сапраўднай і стварае правы і абавязкі па ажыццёўленай для суднаўладальніка здзелцы, калі толькі трэцяй асобе не было вядома аб такім абмежаванні.

Артыкул 200. Спыненне дагавора аказання паслуг марскога агента

Дагавор аказання паслуг марскога агента, заключаны на пэўны тэрмін, спыняецца пасля сканчэння гэтага тэрміну.

Калі дагавор аказання паслуг марскога агента заключаны на нявызначаны тэрмін, кожны з бакоў мае права скасаваць дагавор, паведаміўшы іншаму боку аб гэтым не менш чым за тры месяцы да прапанаванай даты скасавання дагавора.

ГЛАВА 18 ДАГАВОР АКАЗАНИЯ МАРСКИХ ПАСРЭДНИЦКИХ ПАСЛУГ

Артыкул 201. Паняцце дагавора аказання марскіх пасрэдніцкіх паслуг

Па дагаворы аказання марскіх пасрэдніцкіх паслуг адзін бок (марскі брокер) абавязваецца ад імя і за кошт іншага боку (даверніка) аказваць пасрэдніцкія паслугі пры заключэнні дагавораў куплі-продажу суднаў, дагавораў фрахтавання, дагавораў буксіроўкі і дагавораў марскога страхавання.

Артыкул 202. Ажыццяўленне марскім брокерам дзеянняў марскога агента

Марскі брокер можа па ўказанні даверніка ажыццяўляць дзеянні, якія выконвае марскі агент. У гэтым выпадку прымяняюцца правілы гэтага Кодэкса аб дагаворы аказання паслуг марскога агента.

Артыкул 203. Узнагароджанне паслуг марскога брокера

Марскі брокер мае права на ўзнагароджанне за пасрэдніцкія паслугі пры заключэнні дагавораў, указаных у [артыкуле 201](#) гэтага Кодэкса.

РАЗДЕЛ X МАРСКОЕ СТРАХАВАННЕ

ГЛАВА 19 МАРСКОЕ СТРАХАВАННЕ

Артыкул 204. Добраахвотнае страхаванне

У галіне гандлёвага мараплаўства можа ажыццяўляцца добраахвотнае страхаванне жыцця, здароўя і маёмасці пасажыраў, грузаў і багажу, фрахту, жыцця і здароўя членаў экіпажа судна, якія знаходзяцца на борце судна пры выкананні імі працоўных абавязкаў, судна, у тым ліку судна, якое будзецца, грамадзянскай адказнасці за шкоду, прычыненую жыццю, здароўю і (або) маёмасці іншых асоб, у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 205. Абавязковае страхаванне

Абавязковае страхаванне ў галіне гандлёвага мараплаўства ажыццяўляецца ў адпаведнасці з законамі Рэспублікі Беларусь і актамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 206. Абандон

Калі маёмасць застрахована ад страты (гібелі), страхавальнік або выгаданабытчык могуць заявіць страхоўшчыку аб адмове ад сваіх праў на застрахованую маёмасць (абандон) і атрымаць страхавое пакрыццё ў памеры страхавой сумы (ліміту адказнасці) у выпадку:

- 1) прапажы судна без вестак;
- 2) знішчэння судна і (або) грузу (поўная фактычная гібель);
- 3) канструктыўнай гібелі судна;
- 4) эканамічнай немэтазгоднасці ліквідацыі пашкоджанняў або дастаўкі застрахованага грузу ў месца прызначэння;
- 5) захопу судна і (або) грузу, застрахованых ад такой небяспекі, калі захоп доўжыцца больш за два месяцы.

У выпадках, прадугледжаных часткай першай гэтага артыкула, да страхоўшчыка пераходзяць:

пры страхаванні маёмасці ў поўным страхавым кошце – усе правы на застрахованую маёмасць;

пры страхаванні маёмасці ў частцы страхавога кошту – права на долю застрахованай маёмасці прапарцыянальна адносінам страхавой сумы (ліміту адказнасці) да страхавога кошту.

Пагадненне бакоў, якое супярэчыць правілам гэтага артыкула, з'яўляецца бязвартым.

Артыкул 207. Заява аб абандоне

Заява аб абандоне павінна быць пададзена страхоўшчыку на працягу шасці месяцаў з моманту надыходу абставін або заканчэння тэрмінаў, указаных у [артыкулах 36 і 206](#) гэтага Кодэкса.

Пасля сканчэння шасці месяцаў страхавальнік або выгаданабытчык пазбаўляюцца права на абандон, але могуць запатрабаваць пакрыцця страт на агульных падставах.

Заява аб абандоне не можа быць пададзена страхавальнікам або выгаданабытчыкам умоўна і не можа быць узятая назад.

Пагадненне бакоў, якое супярэчыць правілам гэтага артыкула, з'яўляецца бязвартым.

Артыкул 208. Асацыяцыі ўзаемнага страхавання

Суднаўладальнікі маюць права ўступаць у міжнародныя асацыяцыі для ўзаемнага страхавання ўсіх відаў сваёй адказнасці.

ГЛАВА 20 ВЫКЛЮЧАНА

Артыкул 239. Выключаны

Артыкул 240. Выключаны

РАЗДЗЕЛ XI ІПАТЭКА СУДНА АБО СУДНА, ЯКОЕ БУДУЕЦЦА

ГЛАВА 21 ІПАТЭКА СУДНА АБО СУДНА, ЯКОЕ БУДУЕЦЦА

Артыкул 241. Права на іпатэку суднаў

Судна, зарэгістраванае ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе, або судна, якое будуюцца, права ўласнасці на якое зарэгістравана ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе, могуць быць закладзены з мэтай забеспячэння грашовага абавязацельства дагаворам уласніка судна або судна, якое будуюцца (залогадавальніка), і крэдытора (залогатрымальніка) з наступнай рэгістрацыяй іпатэкі ў гэтым жа рэестры суднаў або суднавай кнізе, у якіх зарэгістраваны судна або права ўласнасці на судна, якое будуюцца.

Іпатэка замежнага судна, у тым ліку судна, якому часова дадзена права плавання пад Дзяржаўным сцягам Рэспублікі Беларусь, а таксама судна, якое будуюцца для замежнага заказчыка, не можа быць зарэгістравана ў Рэспубліцы Беларусь.

Калі судна або судна, якое будуюцца, знаходзяцца ў агульнай долевай уласнасці, то закладзена можа быць любая доля ў судне або судне, якое будуюцца.

Судна або судна, якое будуюцца, якія знаходзяцца ў агульнай сумеснай уласнасці, могуць быць закладзены са згоды ўсіх уласнікаў. Уласнік долі ў судне або судне, якое будуюцца, мае права залажыць сваю долю самастойна, але ўсё судна або судна, якое будуюцца, што знаходзяцца ў агульнай долевай уласнасці, могуць быць закладзены са згоды ўсіх уласнікаў.

Артыкул 242. Форма і істотныя ўмовы дагавора іпатэкі судна або судна, якое будуюцца

Дагавор іпатэкі судна або судна, якое будуюцца, заключаецца ў пісьмовай форме і натарыяльна сведчыцца.

У дагаворы іпатэкі судна або судна, якое будуюцца, павінны быць указаны найменні і месцы знаходжання бакоў, прадмет іпатэкі, змест, памер і тэрмін выканання абавязацельства, якое забяспечваецца іпатэкай, кошт і месца знаходжання судна, а таксама любыя іншыя ўмовы, адносна якіх па заяве аднаго з бакоў павінна быць дасягнута пагадненне.

Артыкул 243. Прадмет іпатэкі судна або судна, якое будуюцца

Калі дагаворам іпатэкі судна не прадугледжана іншае, іпатэка судна распаўсюджваецца на прадметы, непарыўна звязаныя з суднам і прыналежныя ўласніку судна, а таксама на страхавое пакрыццё, належнае згодна з дагаворам марскога страхавання судна, на ўмовах адказнасці за гібель судна. Іпатэка судна не распаўсюджваецца на фрахт.

Калі дагаворам іпатэкі судна, якое будуюцца, не прадугледжана іншае, іпатэка судна, якое будуюцца, распаўсюджваецца на матэрыялы і абсталяванне, прызначаныя для яго будаўніцтва, пры ўмове, што яны знаходзяцца ў межах верфі і

дакладна ідэнтыфікаваны шляхам маркіроўкі або іншым спосабам, а таксама на страхавое пакрыццё, належнае згодна з дагаворам марскога страхавання судна, на ўмовах адказнасці за гібель судна, якое будзеца.

У выпадку, калі прадметам іпатэкі судна або судна, якое будзеца, з'яўляюцца два і болей судны або судны, якія будуцьца, кожнае з іх паасобку або ўсе разам служаць забеспячэннем выканання абавязацельства ў поўным памеры, калі толькі ў дагаворы прама не прадугледжана, у якім памеры выкананне абавязацельства забяспечваецца кожным суднам паасобку. Звесткі аб памеры такога забеспячэння павінны быць унесены ў Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу пры рэгістрацыі іпатэкі.

Артыкул 244. Дзяржаўная рэгістрацыя іпатэкі судна або судна, якое будзеца

Іпатэка судна або судна, якое будзеца, або долі ў іх рэгіструецца па заяве залогадавальніка або залогатрымальніка.

У заяве аб дзяржаўнай рэгістрацыі ўказваюцца:

1) звесткі, якія ідэнтыфікуюць судна (назва, порт дзяржаўнай рэгістрацыі, рэгістрацыйны нумар, тып і клас судна, танаж) або судна, якое будзеца (месца будаўніцтва судна, будаўнічы нумар, тып судна, даўжыня кіля і іншыя асноўныя размеранні, рэгістрацыйны нумар);

2) найменне і адрас залогадавальніка;

3) найменне і адрас залогатрымальніка;

4) памер абавязацельства, забяспечанага іпатэкай згодна з дагаворам іпатэкі судна або судна, якое будзеца, а пры іпатэцы двух і болей суднаў або суднаў, якія будуцьца, – памер, у якім выкананне абавязацельства забяспечваецца іпатэкай кожнага судна паасобку пры наяўнасці аб гэтым пагаднення бакоў;

5) дата заканчэння іпатэкі.

Да заявы аб дзяржаўнай рэгістрацыі дадаецца натарыяльна пасведчаная копія дагавора іпатэкі.

Іпатэка рэгіструецца на дату атрымання заявы аб дзяржаўнай рэгістрацыі.

У Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу ўносяцца ўсе звесткі, указаныя ў заяве аб дзяржаўнай рэгістрацыі ў адпаведнасці з часткай другой гэтага артыкула.

Орган, які зарэгістраваў іпатэку, павінен выдаць залогадавальніку і залогатрымальніку пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі ў адпаведнасці са звесткамі, якія ўтрымліваюцца ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе.

Пры дзяржаўнай рэгістрацыі іпатэкі судна не патрабуецца ўносіць якія-небудзь запісы аб гэтым у суднавыя дакументы.

Артыкул 245. Чарговасць задавальнення патрабаванняў, якія ўзнікаюць з абавязацельстваў, забяспечаных іпатэкай судна або судна, якое будзеца

Калі дзве і болей іпатэкі зарэгістравана на адно і тое ж судна або судна, якое будзеца, або на адну і тую ж долю судна або судна, якое будзеца, чарговасць задавальнення патрабаванняў, якія ўзнікаюць з абавязацельстваў, забяспечаных іпатэкай, вызначаецца часам іх дзяржаўнай рэгістрацыі. Іпатэка, зарэгістраваная

раней, мае прыярытэт перад іпатэкай, зарэгістраванай пазней. Пры гэтым іпатэкі, зарэгістраваныя ў адзін дзень, маюць аднолькавую сілу.

Чарговасць задавальнення патрабаванняў, якія ўзнікаюць з абавязацельстваў, забяспечаных іпатэкай, прадугледжаная часткай першай гэтага артыкула, можа быць зменена пагадненнем залогадавальніка і залогатрымальнікаў. Такое пагадненне падлягае рэгістрацыі ў Дзяржаўным рэестры марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнізе.

Артыкул 246. Наступная іпатэка

Наступная іпатэка дапускаецца, калі яна не забаронена папярэднімі дагаворамі аб іпатэцы.

Залогадавальнік абавязаны паведаміць кожнаму наступнаму залогатрымальніку аб усіх існуючых іпатэках судна або судна, якое будзеца, а таксама аб характары і памеры забяспечаных гэтымі іпатэкамі абавязацельстваў. Залогадавальнік абавязаны пакрыць страты, прычыненыя любому залогатрымальніку ў выніку невыканання гэтага абавязку.

Артыкул 247. Уступка праў па дагаворы іпатэкі

Залогатрымальнік мае права ўступіць свае правы па дагаворы іпатэкі іншай асобе.

Пры ўступцы праў па дагаворы іпатэкі ў Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу ўносіцца запіс аб часе ўступкі, найменні і адрасе асобы, на карысць якой зроблена ўступка.

Артыкул 248. Захаванасць прадмета іпатэкі

Залогадавальнік абавязаны прымаць належныя меры па захаванні і падтрыманні ў парадку закладзеных судна або судна, якое будзеца. Калі невыкананне гэтага абавязку вядзе да значнага аб'ясцэнвання закладзеных судна або судна, якое будзеца, то залогатрымальнік мае права прымусова рэалізаваць закладзеныя судна або судна, якое будзеца, нават калі тэрмін выканання абавязацельства не надышоў.

Артыкул 249. Іпатэка пры пераходзе права ўласнасці на судна або судна, якое будзеца

Іпатэка судна або судна, якое будзеца, захоўвае сваю сілу ў выпадку добраахвотнага змянення права ўласнасці на судна або судна, якое будзеца, незалежна ад таго, ці прыняў пакупнік або іншы набытчык на сябе выкананне абавязацельства, забяспечанага іпатэкай.

У выпадку добраахвотнага перахода права ўласнасці на судна або судна, якое будзеца, да замежнай юрыдычнай або фізічнай асобы іпатэка судна або судна, якое будзеца, не можа быць выключана з Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнігі без пісьмовай згоды ўсіх залогатрымальнікаў зарэгістраваных іпатэк.

Артыкул 250. Падстава прымусовага продажу судна або судна, якое будзеца

Пры невыкананні залогадавальнікам забяспечанага іпатэкай абавязацельства па выплаце доўгу судна або судна, якое будзеца, могуць быць прададзены па рашэнні суда ў месцы знаходжання арыштаваных судна або судна, якое будзеца.

Артыкул 251. Давядзенне да ўсеагульнага ведама рашэння суда аб прымусовым продажы судна або судна, якое будзеца

Рашэнне суда аб прымусовым продажы судна або судна, якое будзеца, публікуецца ў адной з рэспубліканскіх газет на працягу трох дзён запар.

Публікацыя павінна ўтрымліваць:

- 1) найменне суда, які вынес рашэнне, дату яго прыняцця;
- 2) прычыны і падставы продажу;
- 3) спосаб, месца і час продажу;
- 4) інфармацыю аб судне або судне, якое будзеца;
- 5) прапановы крэдыторам заявіць аб сваіх патрабаваннях у дачыненні судна або судна, якое будзеца, суду на працягу шасцідзесяці дзён з дня публікацыі;
- 6) іншую істотную інфармацыю.

Артыкул 252. Паведамленне аб прымусовым продажы судна або судна, якое будзеца

Суд павінен не менш чым за трыццаць дзён да продажу судна або судна, якое будзеца, накіраваць паведамленне аб часе і месцы продажу судна або судна, якое будзеца, з паведамленнем аб уручэнні:

органу, які зарэгістраваў судна або права ўласнасці на судна, якое будзеца; усім залогатрымальнікам зарэгістраваных іпатэк.

Асоба, якая прад'явіла патрабаванне аб прымусовым продажы судна або судна, якое будзеца, павінна прадставіць суду выпіску з Дзяржаўнага рээстра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнігі з дадаткам спіса залогатрымальнікаў зарэгістраваных іпатэк і іх адрасоў.

Артыкул 253. Наступствы прымусовага продажу судна або судна, якое будзеца

У выпадку прымусовага продажу судна або судна, якое будзеца, усе іпатэкі, за выключэннем тых, якія прыняты на сябе пакупніком судна або судна, якое будзеца, а таксама іншыя абцяжарванні любога роду спыняюць сваё дзеянне ў дачыненні судна або судна, якое будзеца.

Па просьбе пакупніка судна або судна, якое будзеца, суд выдае яму дакумент, які сведчыць, што прададзеныя судна або судна, якое будзеца, не абцяжараны іпатэкамі, за выключэннем тых, выкананне абавязацельстваў па якіх прыняў на сябе пакупнік.

Пры прадстаўленні дакумента, указанага ў частцы другой гэтага артыкула, орган, які ажыццяўляе дзяржаўную рэгістрацыю суднаў і права ўласнасці на судны, якія будуюцца, абавязаны выключыць з Дзяржаўнага рээстра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнігі ўсе зарэгістраваныя на дадзеныя судна або судна, якое будзеца, іпатэкі, за выключэннем тых, выкананне абавязацельстваў па якіх прыняў на сябе пакупнік.

Калі пакупніком судна або судна, якое будуюцца, з'яўляецца юрыдычная або фізічная асоба Рэспублікі Беларусь або асоба без грамадзянства, якая пастаянна пражывае ў Рэспубліцы Беларусь, то судна або права ўласнасці на судна, якое будуюцца, павінны быць зарэгістраваны на імя такога пакупніка. Калі пакупніком з'яўляецца замежная юрыдычная або фізічная асоба, орган, які ажыццяўляе дзяржаўную рэгістрацыю суднаў і права ўласнасці на судны, якія будуюцца, абавязаны выдаць такому пакупніку пасведчанне аб выключэнні дадзенага судна з Дзяржаўнага рэестра марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавай кнігі з мэтай рэгістрацыі яго ў рэестры суднаў замежнай дзяржавы.

Артыкул 254. Першачарговая аплата выдаткаў з выручкі ад прымусовага продажу судна або судна, якое будуюцца

Расходы, прычыненыя арыштам або затрыманнем судна або судна, якое будуюцца, і наступным іх продажам, уключаючы расходы па ўтрыманні судна з моманту яго арышту або затрымання, рэпатрыяцыі экіпажа судна і размеркаванні выручкі ад продажу, аплачваюцца з выручкі ад іх продажу ў першую чаргу.

Артыкул 255. Спыненне іпатэкі судна або судна, якое будуюцца

Іпатэка судна або судна, якое будуюцца спыняецца:

- 1) са спыненнем забяспечанага іпатэкай абавязацельства;
- 2) пры прымусовым продажы судна або судна, якое будуюцца, за выключэннем выпадку, прадугледжанага часткай першай [артыкула 253](#) гэтага Кодэкса;
- 3) у выпадках гібелі судна або судна, якое будуюцца, за выключэннем выпадкаў, калі залогатрымальнік іпатэкі судна або судна, якое будуюцца, можа ажыццявіць сваё патрабаванне ў дачыненні страховага пакрыцця, належнага ў сувязі з гібеллю судна або судна, якое будуюцца, у адпаведнасці з дагаворам марскога страхавання;
- 4) пры наяўнасці пагаднення залогадавальніка і залогатрымальніка.

Залогатрымальнік па патрабаванні залогадавальніка абавязаны выдаць яму належным чынам засведчаны дакумент, які пацвярджае поўнае або частковае выкананне абавязацельстваў.

Орган, які зарэгістраваў іпатэку, пры прадстаўленні доказаў аб спыненні яе ў выпадках, указаных у частцы першай гэтага артыкула, уносіць у Дзяржаўны рэестр марскіх суднаў Рэспублікі Беларусь або суднавую кнігу запіс аб спыненні іпатэкі.

РАЗДЗЕЛ XII

АГУЛЬНАЯ І ПРЫВАТНАЯ АВАРЫІ. МАРСКІЯ ПРАТЭСТЫ

ГЛАВА 22

АГУЛЬНАЯ АВАРЫЯ

Артыкул 256. Паняцце агульнай аварыі

Агульнай аварыяй прызнаюцца страты, панесеныя ў выніку праведзеных наўмысна і разумна надзвычайных расходаў або ахвяраванняў дзеля агульнай бяспекі, у мэтах захавання судна, фрахту і грузу, які перавозіцца на судне, ад агульнай для іх небяспекі.

Агульнай аварыяй прызнаюцца толькі такія страты, якія з'яўляюцца прамым вынікам дзеянняў, указаных у частцы першай гэтага артыкула.

Артыкул 257. Прынцыпы размеркавання агульнай аварыі

Агульная аварыя размяркоўваецца паміж суднам, грузам і фрахтам адпаведна з іх коштам, які вызначаецца ў адпаведнасці з правіламі, што ўтрымліваюцца ў [артыкуле 275](#) гэтага Кодэкса.

Права на пакрыццё страт у парадку размеркавання агульнай аварыі захоўваецца, калі небяспека, якая выклікала надзвычайныя расходы або ахвяраванні, узнікла па віне аднаго з бакоў дагавора марской перавозкі або трэцяй асобы. Такое размеркаванне не пазбаўляе ўдзельнікаў агульнай аварыі права на спагнанне з адпаведнай асобы панесеных страт.

Артыкул 258. Прымяненне правіл аб агульнай аварыі

Пагадненнем бакоў могуць быць вызначаны іншыя правілы аб агульнай аварыі, за выключэннем правіл, якія ўтрымліваюцца ў [артыкулах 256, 276–280](#) гэтага Кодэкса.

Пры адсутнасці ў нацыянальным заканадаўстве правіл, якія вызначаюць род аварыі, такія правілы могуць устанаўлівацца пагадненнем бакоў або міжнароднымі звычаямі гандлёвага мараплаўства.

Артыкул 259. Агульная аварыя, выкліканая заходам судна ў месца прыстанішча

Агульнай аварыяй прызнаюцца расходы на заход судна ў порт або іншае месца прыстанішча або вяртанне яго ў порт або іншае месца пагрузкі ў выніку няшчаснага выпадку або іншых надзвычайных абставін, якія выклікалі неабходнасць такога заходу або вяртання ў мэтах агульнай бяспекі.

У выпадках калі расходы па заходзе судна ў месца прыстанішча або па вяртанні яго ў месца пагрузкі прызнаюцца агульнай аварыяй, то агульнай аварыяй прызнаюцца таксама расходы, звязаныя з выходам судна з першапачатковым грузам або часткай яго з такога месца.

Расходы на заработную плату і забеспячэнне экіпажа судна, на паліва і прадметы забеспячэння, праведзеныя ў сувязі з прадаўжэннем рэйса ў выніку заходу судна ў месца прыстанішча або вяртаннем яго ў месца пагрузкі пры абставінах, указаных у частках першай і другой гэтага артыкула, прызнаюцца агульнай аварыяй.

Правілы, якія ўтрымліваюцца ў частках першай, другой і трэцяй гэтага артыкула, адпаведна прымяняюцца да расходаў, выкліканых перамяшчэннем судна з месца прыстанішча, куды яно зайшло або вярнулася і дзе яго рамонт не можа быць праведзены, у іншы порт або месца, уключаючы расходы, выкліканыя часовымі рамонтам судна, яго буксіроўкай і падаўжэннем рэйса.

Артыкул 260. Расходы, звязаныя з перамяшчэннем на борце судна, выгрузкай і адваротнай пагрузкай грузу, паліва і прадметаў забеспячэння

Агульнай аварыяй прызнаюцца расходы на перамяшчэнне на борце судна або выгрузку грузу, паліва і прадметаў забеспячэння ў месцы пагрузкі, заходу або прыстанішча судна, праведзеныя ў мэтах агульнай бяспекі або для атрымання магчымасці ліквідацыі суднавых пашкоджанняў, выкліканых няшчасным выпадкам або іншымі надзвычайнымі абставінамі, калі гэтыя выпраўленні былі неабходныя для бяспечнага працягу рэйса. Расходы на перамяшчэнне на борце судна або выгрузку грузу, паліва і прадметаў забеспячэння не прызнаюцца агульнай аварыяй, калі:

1) яны праведзены выключна ў мэтах пераўкладання, выкліканага зрушваннем грузу, паліва і прадметаў забеспячэння падчас рэйса, і такое пераўкладанне не з'яўлялася неабходным дзеля агульнай бяспекі;

2) выяўленая ў месцы пагрузкі, заходу або прыстанішча неабходнасць рамонту судна была выклікана пашкоджаннямі, не звязанымі з якім-небудзь няшчасным выпадкам або іншымі надзвычайнымі абставінамі, якія мелі месца падчас дадзенага рэйса.

Расходы на адваротную пагрузку і ўкладанне грузу, паліва і прадметаў забеспячэння, выгружаных або перамяшчаных пры абставінах, указаных у частцы першай гэтага артыкула, разам з усімі выдаткамі на захоўванне, уключаючы страхаванне, таксама прызнаюцца агульнай аварыяй.

Правілы, устаноўленыя [артыкулам 262](#) гэтага Кодэкса, прымяняюцца да расходаў, праведзеных у сувязі з затрымкай судна, выкліканай такой адваротнай пагрузкай або ўкладаннем грузу, паліва ці прадметаў забеспячэння.

Артыкул 261. Расходы на часовы рамонт судна

Расходы на часовы рамонт судна, праведзены ў месцы пагрузкі, заходу або прыстанішча судна ў мэтах агульнай бяспекі або ліквідацыі пашкоджанняў, адносяцца да агульнай аварыі. Расходы на часовую ліквідацыю выпадковых пашкоджанняў, неабходную толькі для завяршэння рэйса, пакрываюцца толькі ў межах тых прадухіленых расходаў, якія былі б аднесены да агульнай аварыі, калі б гэта ліквідацыя не была праведзена.

Артыкул 262. Расходы, выкліканыя затрымкай судна дзеля агульнай бяспекі

Агульнай аварыяй прызнаюцца расходы на заработную плату і ўтрыманне экіпажа судна, якія ўзніклі пры затрымцы судна ў якім-небудзь порце або месцы ў выніку няшчаснага выпадку, ахвяравання або іншых надзвычайных абставін у мэтах агульнай бяспекі або ліквідацыі пашкоджанняў, прычыненых гэтым няшчасным выпадкам, ахвяраваннем або іншымі надзвычайнымі абставінамі, калі ліквідацыя пашкоджанняў патрэбна для бяспечнага працягу рэйса. Расходы на паліва, прадметы забеспячэння і партовыя расходы, якія ўзніклі за час затрымкі судна, пакрываюцца ў парадку размеркавання агульнай аварыі, за выключэннем расходаў на ліквідацыю пашкоджанняў, якія не адносяцца да агульнай аварыі.

Правілы часткі першай гэтага артыкула не прымяняюцца да расходаў за час затрымкі судна, выкліканай ліквідацыяй пашкоджанняў, не звязаных з якім-небудзь няшчасным выпадкам або іншымі надзвычайнымі абставінамі, якія мелі месца падчас рэйса. Такія расходы не прызнаюцца агульнай аварыяй, нават калі рамонт быў неабходны для бяспечнага працягу рэйса.

Артыкул 263. Наступствы прызнання судна непрыдатным да плавання і спынення рэйса

Калі судна прызнана непрыдатным да плавання або адмовілася ад працягу рэйса, з расходаў на захоўванне, страхаванне, заработную плату экіпажа судна і яго забеспячэнне, паліва, суднавае забеспячэнне і партовых расходаў, прадугледжаных часткай другой [артыкула 260](#) і часткай першай [артыкула 262](#) гэтага Кодэкса, да агульнай аварыі адносяцца толькі расходы, праведзеныя да прызнання судна непрыдатным да плавання або да адмовы ад працягу рэйса, а калі выгрузка да гэтага часу не закончана, то да заканчэння выгрузкі грузу.

Артыкул 264. Агульная аварыя, выкліканая расходамі на ратаванне

Калі ратаванне ажыццяўлялася ў мэтах, указаных у [артыкуле 256](#) гэтага Кодэкса, расходы на ратаванне прызнаюцца агульнай аварыяй незалежна ад таго, ажыццяўлялася ратаванне на падставе дагавора або іншым чынам.

Расходы, указаныя ў частцы першай гэтага артыкула, уключаюць выратавальнае ўзнагароджанне, пры вызначэнні якога прымаюцца да ўвагі майстэрства і намаганні выратавальнікаў па прадухіленні або змяншэнні ўрону навакольнаму асяроддзю.

Спецыяльная кампенсацыя, якую выплачвае суднаўладальніка выратавальніку ў памеры, прадугледжаным часткай чацвёртай [артыкула 298](#) гэтага Кодэкса, не прызнаецца агульнай аварыяй.

Артыкул 265. Агульная аварыя, выкліканая ажыццяўленнем мер па ратаванні

Агульнай аварыяй пры наяўнасці прыкмет, указаных у [артыкуле 256](#) гэтага Кодэкса, прызнаюцца:

1) страты, выкліканыя выкіданнем за борт судна грузу, а таксама страты, прычыненыя судну і грузу ў выніку ахвяравання ў мэтах агульнай бяспекі, у прыватнасці ў выніку пранікнення вады ў трум праз адкрытыя для выкідання грузу люкі або іншыя зробленыя для гэтага адтуліны;

2) страты, прычыненыя судну або грузу пры тушэнні пажару на судне, уключаючы страты ад праведзенага для гэтай мэты выкідання судна на бераг або затаплення судна, якое гарыць;

3) страты, прычыненыя судну або грузу наўмыснай пасадкай судна на мель незалежна ад таго, ці магло судна быць само вынесена на мель;

4) страты ад пашкоджання рухавікоў, іншых машын або катлоў судна, якое знаходзіцца на мелі, прычыненыя стараннямі зняць судна з мелі;

5) надзвычайныя расходы для палягчэння судна, якое знаходзіцца на мелі, шляхам перагрузкі грузу, паліва або прадметаў забеспячэння з судна ў ліхтары, на наём ліхтараў і на адваротную іх загрузку на судна, а таксама іншыя панесеныя ў выніку гэтага страты.

Артыкул 266. Страты ад пашкоджання або гібелі грузу, паліва і прадметаў забеспячэння

Страты ад пашкоджання або гібелі грузу, паліва і прадметаў забеспячэння, прычыненыя перамяшчэннем іх на судне, выгрузкай з судна, адваротнай пагрузкай і ўкладаннем, а таксама захоўваннем, прызнаюцца агульнай аварыяй у тых выпадках, калі самі расходы на ўчыненне гэтых аперацый з'яўляюцца агульнай аварыяй.

Артыкул 267. Страты ад згубы фрахту

Згуба фрахту, выкліканая стратай грузу, прызнаецца агульнай аварыяй у тых выпадках, калі страта грузу пакрываецца ў парадку размеркавання агульнай аварыі. Пры гэтым з фрахту выключаюцца расходы, якія былі б у мэтах яго атрымання праведзены суднаўладальнікам, але ў выніку ахвяравання праведзены не былі.

Артыкул 268. Замяняльныя расходы

Агульнай аварыяй прызнаюцца ўсе надзвычайныя расходы, праведзеныя замест іншых расходаў, якія былі б аднесены да агульнай аварыі (замяняльныя расходы). Замяняльныя расходы пакрываюцца толькі ў межах прадухіленых расходаў незалежна ад эканоміі, атрыманай кім-небудзь з удзельнікаў агульнай аварыі ў выніку такіх замяняльных расходаў.

Артыкул 269. Страты ад пашкоджання судна, яго машын або прылад

Страты ад пашкоджання судна, яго машын або прылад, якія складаюць агульную аварыю, вызначаюцца зыходзячы з кошту рамонту, выпраўлення або замены таго, што пашкоджана або страчана. Пры гэтым робяцца скідкі па правілах, прадугледжаных [артыкулам 270](#) гэтага Кодэкса.

Калі рамонт судна не праводзіўся, страты ад яго пашкоджання вызначаюцца ў суме, на якую кошт судна зменшыўся ў выніку пашкоджання, але не большай за кошт рамонту згодна з каштарысам.

Артыкул 270. Скідкі «за новае замест старога»

Калі пры рамонце судна, узрост якога дасягае пятнаццаці гадоў, старыя матэрыялы або часткі судна замяняюцца новымі, то кошт рамонту, які адносіцца на агульную аварыю ў адпаведнасці з [артыкулам 269](#) гэтага Кодэкса, змяншаецца на адну трэць, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных часткамі другой, трэцяй і чацвёртай гэтага артыкула.

Скідкі «за новае замест старога» не робяцца з кошту часовага рамонту суднаў, які прызнаецца агульнай аварыяй у адпаведнасці з [артыкулам 261](#) гэтага Кодэкса, а таксама з кошту харчавання, прадметаў забеспячэння, якараў і якарных ланцугоў.

Расходы на сухі док, стапелі і перамяшчэнне судна, якія выклікаюцца неабходнасцю рамонту судна, поўнасцю адносяцца да агульнай аварыі.

Расходы на ачыстку, афарбоўку і пакрыццё корпуса судна пры яго рамонце прызнаюцца агульнай аварыяй у памеры пяцідзiesiąці працэнтаў пры ўмове, што папярэднія афарбоўка або пакрыццё корпуса мелі месца ў апошнія дванаццаць месяцаў да акта агульнай аварыі.

Для прымянення скідак «за новае замест старога» ўзрост судна вылічаецца з 31 снежня года заканчэння яго будаўніцтва. У дачыненні ізаляцыі, выратавальных і іншых шлюпак, сродкаў сувязі, навігацыйных прыбораў і абсталявання машын і катлоў улічваецца іх сапраўдны ўзрост.

Артыкул 271. Страты ад гібелі судна

У выпадку гібелі або поўнай канструктыўнай гібелі судна страты, якія адносяцца да агульнай аварыі, складаюць розніцу паміж ацэначным коштам судна ў непашкоджаным стане за вылікам з яго каштарыснага кошту ліквідацыі пашкоджанняў, якія не адносяцца да агульнай аварыі, і чыстай выручкай, якую можна было б атрымаць ад продажу таго, што засталася ад судна.

Артыкул 272. Страты ад гібелі або пашкоджання груза

Страты ад гібелі або пашкоджання груза, якія адносяцца да агульнай аварыі, вызначаюцца ў адпаведнасці з яго коштам на момант выгрузкі, які вызначаецца на падставе гандлёвага рахунка, выстаўленага атрымальніку, а пры адсутнасці рахунка – на падставе кошту груза на момант выгрузкі. Кошт груза на момант выгрузкі ўключае расходы на страхаванне і фрахт, за выключэннем выпадкаў, калі фрахт не знаходзіцца на рызыцы грузаўладальніка.

У выпадку продажу пашкоджанага груза страты, якія адносяцца да агульнай аварыі, складаюць розніцу паміж коштам груза ў непашкоджаным стане, які вызначаецца ў адпаведнасці з часткай першай гэтага артыкула, і чыстай выручкай ад яго продажу.

Страты ад пашкоджання або гібелі прадметаў, пагружаных на судна без ведама суднаўладальніка або яго марскіх агентаў, а таксама ад пашкоджання і гібелі грузаў, якія наўмысна здадзены да перавозкі пад няправільным найменнем, не прызнаюцца агульнай аварыяй. Калі такая маёмасць была выратавана, яе ўладальнікі абавязаны ўдзельнічаць на агульнай падставе ва ўзносах на агульную аварыю.

Уладальнікі грузаў, кошт якіх пры здачы да перавозкі быў аб'яўлены ніжэйшым, чым іх сапраўдны кошт, удзельнічаюць ва ўзносах на агульную аварыю ў адпаведнасці з сапраўдным коштам грузаў, але атрымліваюць пакрыццё страт толькі ў адпаведнасці з іх аб'яўленым коштам.

Артыкул 273. Выдзяленне сродкаў на расходы, якія пакрываюцца ў якасці агульнай аварыі

На суму расходаў, якія пакрываюцца ў парадку размеркавання агульнай аварыі, за выключэннем заробтнай платы і забеспячэння членаў экіпажа судна, кошту паліва і прадметаў забеспячэння, якія не замяняюцца падчас рэйса, налічаецца камісія ў памеры двух працэнтаў, якая таксама адносіцца да агульнай аварыі.

Да агульнай аварыі адносяцца выдаткі, праведзеныя ў мэтах атрымання сродкаў, неабходных на агульнааварыйныя расходы, шляхам іпатэкі судна, продажу грузаў або страхавання крэдыту.

Артыкул 274. Працэнты на страты, якія пакрываюцца ў якасці агульнай аварыі

На суму расходаў і іншыя расходы, якія пакрываюцца ў парадку размеркавання агульнай аварыі, налічаюцца сем працэнтаў гадавых з моманту, калі гэтыя расходы былі праведзены, да заканчэння складання дыспашы. Калі ў парадку пакрыцця выдаткаў па агульнай аварыі былі праведзены якія-небудзь выплаты

раней заканчэння складання дыспашы, працэнты на заплачаныя сумы налічаюцца па дзень іх выплаты.

Артыкул 275. Кантрыбуцыйны кошт

Кошт маёмасці (судна, грузу і фрахту), адпаведна якому вызначаюцца ўзносы на пакрыццё страт, якія пакрываюцца ў парадку размеркавання агульнай аварыі (кантрыбуцыйны кошт), вызначаецца ў адпаведнасці з правіламі гэтага артыкула на аснове сапраўднага кошту гэтай маёмасці пасля заканчэння рэйса. Да такога кошту дадаецца сума, якая пакрываецца ў якасці агульнай аварыі за ахвяраваную маёмасць, калі толькі гэта сума ў яе ўжо не ўключана.

Пры вызначэнні кантрыбуцыйнага кошту маёмасці вылічаюцца ўсе дадатковыя расходы, праведзеныя ў дачыненні гэтай маёмасці пасля акта агульнай аварыі, за выключэннем такіх расходаў, якія прызнаюцца агульнай аварыяй або адносяцца на судна на падставе рашэння аб выплаце спецыяльнай кампенсацыі ў адпаведнасці з [артыкулам 298](#) гэтага Кодэкса.

Кантрыбуцыйны кошт грузу вызначаецца яго коштам на момант выгрузкі, які вызначаецца на падставе гандлёвага рахунка, выстаўленага атрымальніку, а пры адсутнасці рахунка – на падставе кошту грузу на момант адгрузкі. Кошт грузу ўключае расходы на страхаванне і фрахт, за выключэннем выпадкаў, калі фрахт не знаходзіцца на рызыцы грузаўладальніка.

З кошту грузу ўтрымліваюцца сумы ўсіх страт ад гібелі або пашкоджання грузу да або падчас яго выгрузкі.

Кантрыбуцыйны кошт грузу, прададзенага недалёка ад месца прызначэння, вызначаецца сумай чыстай выручкі ад продажу з прыбаўленнем да яе сумы, якая пакрываецца ў якасці агульнай аварыі.

Кантрыбуцыйны кошт судна вызначаецца без уліку тых абставін, што судна на момант акта агульнай аварыі эксплуатавалася на падставе бэрбоўт-чартару або тайм-чартару.

Пры вызначэнні кантрыбуцыйнага кошту маёмасці з сум фрахту, якія знаходзіліся на рызыцы суднаўладальніка, і платы за праезд пасажыраў вылічаюцца праведзеныя ў мэтах атрымання гэтых сум расходы, у тым ліку на заробную плату экіпажа судна, якія не прыйшлося б несці, калі б судна і груз загінулі пры абставінах, якія выклікалі агульную аварыю, і якія не могуць быць аднесены да агульнай аварыі.

Багаж пасажыраў і іншыя асабістыя рэчы, якія не перавозіліся па канасаменце, не прымаюцца да ўвагі пры вызначэнні кантрыбуцыйнага кошту маёмасці і ўзносаў на пакрыццё страт, якія пакрываюцца ў парадку размеркавання агульнай аварыі.

Артыкул 276. Дыспаша і дыспашэры

Па заяве зацікаўленых асоб наяўнасць агульнай аварыі вызначаецца і разлік па яе размеркаванні (дыспаша) складаецца асобамі, якія валодаюць ведамі і вопытам у галіне марскога права (дыспашэрамі).

Артыкул 277. Доказы і матэрыялы, на падставе якіх складаецца дыспаша

Бок, які патрабуе размеркавання агульнай аварыі, абавязаны даказаць, што заяўленыя страты сапраўды павінны быць прызнаны агульнай аварыяй.

Асоба, інтарэсы якой могуць быць закрануты складаннем дыспашы, падае дыспашэру заяву ў пісьмовай форме аб стратах або расходах, пакрыцця якіх яна патрабуе, на працягу дванаццаці месяцаў з дня заканчэння рэйса.

У выпадку, калі такая заява не пададзена або на працягу дванаццаці месяцаў пасля запыту аб такой заяве асоба не прадставіць доказаў у мэтах абгрунтавання заяўленага патрабавання або звесткі аб кошце маёмасці, дыспашэр мае права складаць дыспашу на аснове інфармацыі, якая ёсць у яго; пры гэтым дыспаша можа аспрэчвацца толькі на той падставе, што яна з'яўляецца яўна няправільнай.

Пры ўзнікненні падчас складання дыспашы пытанняў, якія патрабуюць для іх вырашэння спецыяльных ведаў у галіне суднаваджэння, суднабудавання, рамонту суднаў і іншых галінах, дыспашэр мае права даручыць падрыхтаваць адпаведнае заключэнне назначанаму ім эксперту. У частцы ацэнкі кошту суднаў і грузаў дыспашэр мае права заказаць незалежную ацэнку выканаўцу ацэнкі, які мае права на правядзенне ацэнкі адпаведнага віду аб'екта ацэнкі. Такія заключэнні прымаюцца дыспашэрам нароўні з іншымі доказамі.

Матэрыялы, на падставе якіх складаецца дыспаша, павінны быць адкрыты для азнамлення, і дыспашэр па патрабаванні зацікаўленых асоб абавязаны за іх кошт выдаваць ім засведчаныя копіі гэтых матэрыялаў.

Артыкул 278. Плата за складанне дыспашы

За складанне дыспашы збіраецца плата, якая ўключаецца ў дыспашу і размяркоўваецца паміж усімі зацікаўленымі асобамі прапарцыянальна долям удзелу ў агульнай аварыі.

Артыкул 279. Выпраўленне і аспрэчванне дыспашы

Памылкі ў разліках, выяўленыя ў дыспашы, могуць быць выпраўлены дыспашэрам па сваёй ініцыятыве або па заяве асоб, паміж якімі размеркавана агульная аварыя, шляхам складання дапаўнення да дыспашы (адэндума), які з'яўляецца яе складанай часткай.

Асобы, паміж якімі размеркавана агульная аварыя, могуць аспрэчыць дыспашу ў абласных і Мінскам гарадскім судах на працягу шасці месяцаў з дня атрымання дыспашы або адэндума да яе з абавязковым паведамленнем аб гэтым дыспашэру шляхам накіравання яму копіі іскавай заявы.

Дыспашэр мае права, а па патрабаванні суда абавязаны прыняць удзел у разглядзе спрэчкі па дыспашы і даць тлумачэнні па сутнасці справы.

Суд, які разглядае спрэчку па дыспашы, можа пакінуць дыспашу ў сіле, унесці ў яе змяненні або адмяніць яе і даручыць дыспашэру скласці новую дыспашу ў адпаведнасці з рашэннем суда.

Артыкул 280. Выкананне дыспашы

Калі дыспаша не аспрэчана ў тэрмін, прадугледжаны часткай другой [артыкула 279](#) гэтага Кодэкса, або аспрэчана, але пакінута судом у сіле, спагнанне па ёй можа быць праведзена шляхам здзяйснення выканаўчага надпісу натарыусамі, дыпламатычнымі агентамі дыпламатычных прадстаўніцтваў Рэспублікі Беларусь і консульскімі службовымі асобамі консульскіх устаноў Рэспублікі Беларусь. Для гэтага натарыусу, дыпламатычнаму агенту дыпламатычнага прадстаўніцтва

Рэспублікі Беларусь і консульскай службовай асобе консульскай установы Рэспублікі Беларусь павінны быць прад'яўлены дыспаша і даведкі дыспашэра аб тым, што дыспаша не адменена і не зменена судом.

Спагнанне па дыспашы, змененай судом, праводзіцца ў парадку, устаноўленым грамадзянскім працэсуальным заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 23 ПРЫВАТНАЯ АВАРЫЯ

Артыкул 281. Паняцце прыватнай аварыі

Страты, якія не падпадаюць пад прыкметы агульнай аварыі, устаноўленыя [артыкулам 256](#) гэтага Кодэкса, прызнаюцца прыватнай аварыяй.

Прыватнай аварыяй, нягледзячы на наяўнасць прыкмет, указаных у [артыкуле 256](#) гэтага Кодэкса, прызнаюцца:

1) кошт выкінутага за борт грузу, які перавозіўся на судне не ў адпаведнасці з правіламі і звычаямі гандлёвага мараплаўства;

2) страты, прычыненыя абсяканнем абломкаў або частак судна, раней знесеных або фактычна страчаных у выніку марской небяспекі;

3) страты, прычыненыя фарсіраваннем работы або іншай работай рухавікоў, іншых машын або катлоў судна, якое знаходзілася на плаву;

4) страты або згубы, панесеныя суднам або грузам у выніку павелічэння працягласці рэйса (страты ад простаю, змянення коштаў і да т.п.);

5) страты, прычыненыя ў сувязі з тушэннем пажару на судне, у выніку ўздзеяння дыму або награвання.

Артыкул 282. Адказнасць па прыватнай аварыі

Прыватная аварыя не падлягае размеркаванню паміж суднам, грузам і фрахтам. Адказнасць за такія страты нясе той, хто іх пацярпеў, або той, на каго ўскладаецца адказнасць за іх прычыненне.

ГЛАВА 24 МАРСКІЯ ПРАТЭСТЫ

Артыкул 283. Заява аб марскім пратэсце

Калі падчас плавання або стаянкі судна мела месца здарэнне, якое можа з'явіцца падставай для прад'яўлення да суднаўладальніка маёмасных патрабаванняў, капітан судна ў мэтах забеспячэння доказаў павінен зрабіць у вызначаным парадку заяву аб марскім пратэсце.

Заява аб марскім пратэсце павінна ўтрымліваць апісанне абставін здарэння і прычын, якія выклікалі яго, у тым ліку інфармацыю аб уроне і мерах, прынятых для яго прадухілення або змяншэння.

Артыкул 284. Органы, якім робіцца заява аб марскім пратэсце

Заява аб марскім пратэсце робіцца:
консулу Рэспублікі Беларусь (дыпламатычнаму прадстаўніку);

кампетэнтнай службовай асобе замежнай дзяржавы ў парадку, устаноўленым заканадаўствам гэтай дзяржавы.

Артыкул 285. Тэрмін для заявы аб марскім пратэсце

Заява аб марскім пратэсце робіцца, калі здарэнне адбылося:
у порце, – на працягу 24 гадзін з моманту здарэння;
падчас плавання, – на працягу 24 гадзін з моманту прыбыцця судна або капітана судна ў першы порт пасля здарэння.

Артыкул 286. Заява аб марскім пратэсце з затрымкай

Калі выпадак адбыўся падчас плавання, заява аб марскім пратэсце можа быць зроблена ў момант прыбыцця судна або капітана судна ў порт, які не з'яўляецца першым портам пасля здарэння, дзеля таго, каб пазбегнуць значных страт часу і расходаў, звязаных з заходам судна ў першы порт пасля здарэння.

Калі выявіцца немагчымым заявіць марскі пратэст у тэрміны, устаноўленыя [артыкулам 285](#) гэтага Кодэкса, прычыны гэтага павінны быць указаны ў заяве аб марскім пратэсце.

Артыкул 287. Асаблівасці заявы аб марскім пратэсце пры прычынненні шкоды грузу

Пры наяўнасці падстаў меркаваць, што здарэнне, якое мела месца, зрабіла шкоду грузу, які знаходзіўся на судне, заява аб марскім пратэсце павінна быць зроблена да адкрыцця люкаў. Выгрузка грузу да заявы марскога пратэсту можа быць пачата толькі ў выпадку крайняй неабходнасці.

Артыкул 288. Доказы

У пацвярджэнне абставін, выкладзеных у заяве аб марскім пратэсце, капітан судна адначасова з заявай аб марскім пратэсце або ў тэрмін не больш за сем дзён з моманту свайго прыбыцця або прыбыцця судна ў порт або з моманту здарэння, калі яно мела месца ў порце, абавязаны прадставіць консулу Рэспублікі Беларусь (дыпламатычнаму прадстаўніку) або кампетэнтнай службовай асобе замежнай дзяржавы для азнаямлення суднавы журнал і завераную капітанам судна выпіску з суднавага журнала.

У выпадку гібелі суднавага журнала ў заяве аб марскім пратэсце павінны быць выкладзены абставіны і прычыны гібелі суднавага журнала.

Артыкул 289. Складанне акта аб марскім пратэсце

Консул Рэспублікі Беларусь (дыпламатычны прадстаўнік) або кампетэнтная службовая асоба замежнай дзяржавы па просьбе капітана судна складае акт аб марскім пратэсце. Акт аб марскім пратэсце завяраецца подпісам і гербай пятачкай.

Акт аб марскім пратэсце складаецца на падставе заявы капітана судна, звестак суднавага журнала, апытання капітана судна і па магчымасці не менш чым двух сведак з асоб каманднага саставу экіпажа судна, двух сведак з суднавай каманды.

РАЗДЗЕЛ XIII БЯСПЕКА ПЛАВАННЯ СУДНАЎ. РАТАВАННЕ НА МОРЫ

ГЛАВА 25 БЯСПЕКА ПЛАВАННЯ СУДНАЎ

Артыкул 290. Бяспека плавання суднаў

Бяспека плавання суднаў забяспечваецца суднаўладальнікам. Патрабаванні бяспекі плавання суднаў на падставе норм міжнароднага марскога права ўстанаўлівае Урад Рэспублікі Беларусь.

Патрабаванні бяспекі плавання суднаў, якім павінны адпавядаць судны ўнутранага плавання Рэспублікі Беларусь, якія выходзяць у мора, а таксама межы раёнаў марскога плавання гэтых суднаў устанаўлівае класіфікацыйнае таварыства.

ГЛАВА 26 РАТАВАННЕ СУДНАЎ І ІНШАЙ МАЁМАСЦІ

Артыкул 291. Сфера прымянення правіл гэтай главы

Правілы гэтай главы прымяняюцца да любых выратавальных аперацый, калі дагаворам аб ратаванні не прадугледжана іншае.

Правілы гэтай главы не распаўсюджваюцца на:

стацыянарныя ці плавучыя платформы або марскія рухомыя буравыя ўстаноўкі, калі такія платформы або ўстаноўкі ажыццяўляюць у месцах іх распалажэння разведку, распрацоўку або здабычу мінеральных рэсурсаў марскога дна;

марская маёмасць культурнага характару, якая мае дагістарычнае, археалагічнае або гістарычнае значэнне, калі яно знаходзіцца на марскім дне.

Бакі не маюць права дагаворам выключачь прымяненне [артыкула 293](#) гэтага Кодэкса, а таксама адступаць ад абавязкаў па прадухіленні або змяншэнні ўрону навакольнаму асяроддзю, устаноўленых [артыкуламі 294 і 295](#) гэтага Кодэкса.

Правілы гэтай главы прымяняюцца да суднаў, якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці або эксплуатаюцца Рэспублікай Беларусь і выкарыстоўваюцца падчас правядзення выратавальнай аперацыі выключна для дзяржаўных некамерцыйных мэт.

Артыкул 292. Дагаворы аб ратаванні

Капітан судна мае права заключаць дагаворы аб ратаванні ад імя суднаўладальніка. Капітан судна або суднаўладальнік маюць права заключаць дагаворы аб ратаванні ад імя ўласніка маёмасці, якая знаходзіцца на борце судна.

Артыкул 293. Несапраўднасць і змяненне дагавораў аб ратаванні

Дагавор аб ратаванні або любыя яго ўмовы могуць быць прызнаны несапраўднымі або зменены, калі:

дагавор заключаны ў выніку неапраўданага ўздзеяння або пад уплывам небяспекі і яго ўмовы з'яўляюцца несправядлівымі;

плата, прадугледжаная дагаворам, празмерна завышана або заніжана ў адносінах да фактычна аказаных паслуг.

Артыкул 294. Абавязкі выратавальніка пры ажыццяўленні выратавальнай аперацыі

Выратавальнік абавязаны:

- 1) ажыццяўляць выратавальныя аперацыі з належным клопатам;
- 2) праяўляць належны клопат аб прадухіленні або змяншэнні ўрону навакольнаму асяроддзю пры ажыццяўленні выратавальнай аперацыі;
- 3) звяртацца за дапамогай да іншых выратавальнікаў, калі гэтага патрабуюць абставіны;
- 4) пагаджацца на ўдзел іншых выратавальнікаў, калі гэтага патрабуюць суднаўладальнік, капітан судна або ўласнік іншай маёмасці, якая знаходзіцца ў небяспецы, пры ўмове, што ў выпадку прызнання ўказанага патрабавання неразумным гэта не паўплывае на памер яго ўзнагароджання.

Артыкул 295. Абавязкі суднаўладальніка, капітана судна або ўласніка іншай маёмасці, якая знаходзіцца ў небяспецы

Суднаўладальнік, капітан судна або ўласнік іншай маёмасці, якая знаходзіцца ў небяспецы, абавязаны:

- 1) у поўнай меры супрацоўнічаць з выратавальнікам у ходзе выратавальных аперацый;
- 2) праяўляць належны клопат аб прадухіленні або змяншэнні ўрону навакольнаму асяроддзю;
- 3) па разумным патрабаванні выратавальніка прыняць судна або іншую маёмасць пасля яго дастаўкі ў бяспечнае месца.

Артыкул 296. Умовы ўзнагароджання

Выратавальныя аперацыі, якія мелі паспяховы або хаця б часткова паспяховы вынік, даюць права на ўзнагароджанне.

Узнагароджанне не выдаецца, калі выратавальная аперацыя не мела паспяховага або хаця б часткова паспяховага выніку, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных [артыкулам 300](#) гэтага Кодэкса.

Артыкул 297. Крытэрыі ўстанаўлення ўзнагароджання

Узнагароджанне ўстанаўліваецца ў мэтах заахвочвання выратавальных аперацый з улікам наступных крытэрыяў незалежна ад паслядоўнасці, у якой яны ўказаны:

- 1) выратаваны кошт судна і іншай маёмасці;
- 2) майстэрства і намаганні выратавальнікаў у прадухіленні або змяншэнні ўрону навакольнаму асяроддзю;
- 3) ступень поспеху, дасягнутага выратавальнікам;
- 4) характар і ступень небяспекі;
- 5) майстэрства і намаганні выратавальнікаў у ратаванні судна, іншай маёмасці і людзей;
- б) затрачаны выратавальнікамі час і панесеныя расходы і страты;

7) рызыка адказнасці і іншыя рызыкі, якім падвергліся выратавальнікі і іх абсталяванне;

8) хуткасць аказання паслуг;

9) наяўнасць і выкарыстанне суднаў або іншага абсталявання, прызначанага для выратавальных аперацый;

10) стан гатоўнасці і эфектыўнасць абсталявання выратавальнікаў і яго кошт.

Узнагароджанне, прадугледжанае часткай першай гэтага артыкула, выплачваецца ўсімі асобамі, зацікаўленымі ў судне і іншай маёмасці, прапарцыянальна іх адпаведнаму выратаванаму кошту.

Узнагароджанне, за выключэннем любых працэнтаў і кампенсавальных судовых і арбітражных выдаткаў, не павінна перавышаць выратаванага кошту судна і іншай маёмасці.

Артыкул 298. Спецыяльная кампенсацыя

Калі выратавальнік, ажыццяўляючы выратавальныя аперацыі ў дачыненні судна або грузу, якія стваралі пагрозу прычынення ўрону навакольнаму асяроддзю, не атрымаў права на ўзнагароджанне ў памеры, не меншым чым спецыяльная кампенсацыя, то ён мае права на атрыманне ад суднаўладальніка спецыяльнай кампенсацыі, роўнай яго расходам, якія вызначаюцца ў адпаведнасці з часткай трэцяй гэтага артыкула.

Калі пры абставінах, прадугледжаных часткай першай гэтага артыкула, выратавальнік у выніку праведзеных ім выратавальных аперацый прадухіліў або зменшыў урон навакольнаму асяроддзю, спецыяльная кампенсацыя, якая выплачваецца суднаўладальнікам выратавальніку ў адпаведнасці з часткай першай гэтага артыкула, можа быць павялічана максімальна на трыццаць працэнтаў панесеных выратавальнікам расходаў. Суд або арбітраж, калі палічаць гэта справядлівым і разумным, могуць з улікам крытэрыяў, прадугледжаных часткай першай [артыкула 297](#) гэтага Кодэкса, павялічыць спецыяльную кампенсацыю. Пры гэтым агульнае павелічэнне не можа перавышаць ста працэнтаў панесеных выратавальнікам расходаў.

Расходы выратавальніка для мэт частак першай і другой гэтага артыкула азначаюць фактычныя расходы, разумна панесеныя выратавальнікам пры ажыццяўленні выратавальнай аперацыі, і справядлівую плату за абсталяванне і персанал, фактычна і разумна выкарыстаныя ў ходзе выратавальнай аперацыі, прымаючы ва ўвагу крытэрыі, прадугледжаныя пунктамі 8, 9 і 10 часткі першай [артыкула 297](#) гэтага Кодэкса.

Агульная спецыяльная кампенсацыя ў адпаведнасці з гэтым артыкулам выплачваецца толькі ў выпадку і памеры, калі такая кампенсацыя перавышае любое ўзнагароджанне, якое можа быць атрымана выратавальнікам у адпаведнасці з [артыкулам 297](#) гэтага Кодэкса.

Калі выратавальнік праявіў надбайнасць і ў выніку гэтага не змог прадухіліць або зменшыць урон навакольнаму асяроддзю, ён можа быць поўнасю або часткова пазбаўлены спецыяльнай кампенсацыі, належнай у адпаведнасці з гэтым артыкулам.

Ніякія палажэнні, якія ўтрымліваюцца ў гэтым артыкуле, не закранаюць правы суднаўладальніка на рэгрэс.

Артыкул 299. Размеркаванне ўзнагароджання паміж выратавальнікамі

Узнагароджанне размяркоўваецца паміж выратавальнікамі ў адпаведнасці з крытэрыямі, устаноўленымі [артыкулам 297](#) гэтага Кодэкса.

Арттыкул 300. Размеркаванне ўзнагароджання паміж суднаўладальнікамі і экіпажам судна

Размеркаванне любога ўзнагароджання, атрыманага за ажыццяўленне выратавальнай аперацыі, паміж суднаўладальнікамі і экіпажам судна праводзіцца пасля выліку расходаў і страт, панесеных суднаўладальнікамі і экіпажам судна ў сувязі з ажыццяўленнем выратавальнай аперацыі, наступным чынам:

тры пятыя нета-ўзнагароджання належаць суднаўладальніку, астатняя частка размяркоўваецца паміж капітанам судна і іншымі членамі экіпажа судна ў суадносінах адна трэць да дзвюх трацей;

частка ўзнагароджання, належная членам экіпажа судна, за выключэннем капітана судна, размяркоўваецца паміж імі з улікам намаганняў, прыкладзеных пры ажыццяўленні выратавальнай аперацыі, і заробтнай платы кожнага.

Выключэнні з палажэнняў аб размеркаванні ўзнагароджання, належнага членам экіпажа судна, могуць быць дапушчаны толькі пры наяўнасці асаблівых абставін.

Дзеянне часткі першай гэтага артыкула не распаўсюджваецца на размеркаванне ўзнагароджання, атрыманага за ажыццяўленне выратавальнай аперацыі суднамі:

якія ажыццяўляюць выратавальныя аперацыі на прафесійнай аснове;

якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці або эксплуатаюцца Рэспублікай Беларусь і выкарыстоўваюцца падчас правядзення выратавальнай аперацыі выключна для дзяржаўных некамерцыйных мэт.

Арттыкул 301. Ратаванне людзей

Ад выратаваных людзей не выдаецца ніякага ўзнагароджання.

Выратавальнік людзей, які прыняў удзел у аказанні паслуг у сувязі з здарэннем, якое выклікала неабходнасць ратавання, мае права на справядлівую долю ў суме, прысуджанай за выратаванне судна і іншай маёмасці або прадухіленне або змяншэнне ўрону навакольнаму асяроддзю.

Арттыкул 302. Наступствы няправільных паводзін выратавальніка

Выратавальнік можа быць поўнасю або часткова пазбаўлены ўзнагароджання або спецыяльнай кампенсацыі, належнай яму ў адпаведнасці з правіламі гэтага Кодэкса, у той меры, у якой выратавальныя аперацыі аказаліся неабходнымі або больш цяжкімі па яго віне, або калі ён вінаваты ў падмане ці іншых несумленых паводзінах.

Арттыкул 303. Узнагароджанне за ажыццяўленне выратавальнай аперацыі ў выпадку прыналежнасці суднаў аднаму і таму ж уладальніку

Узнагароджанне за ажыццяўленне выратавальнай аперацыі выплачваецца таксама і ў тым выпадку, калі судна, якое ажыццявіла выратавальную аперацыю, належыць уладальніку выратаванага судна.

Артыкул 304. Абавязак даць забеспячэнне

Па просьбе выратавальніка асоба, адказная за выплату ўзнагароджання або спецыяльнай кампенсацыі, дае належнае забеспячэнне выканання свайго абавязацельства ў дачыненні да выратавальніка.

Суднаўладальнік выратаванага судна прыкладае ўсе намаганні для давання ўладальнікам выратаванага грузу да таго, як ён будзе выдадзены, належнага забеспячэння выканання іх абавязацельстваў у дачыненні выратавальніка.

Без згоды выратавальніка выратаваныя судна і іншая маёмасць не могуць быць перамяшчаны з порта або месца, куды гэта маёмасць была першапачаткова дастаўлена пасля завяршэння выратавальных аперацый, да таго часу, пакуль не будзе дадзена належнае забеспячэнне выканання абавязацельстваў у дачыненні выратавальніка.

Артыкул 305. Выратавальныя аперацыі, якія кантралююцца дзяржаўнымі і партовымі ўладамі

Калі выратавальныя аперацыі ажыццяўляюцца дзяржаўнымі або партовымі ўладамі або пад іх кантролем, выратавальнікі, якія ажыццяўляюць такія аперацыі, карыстаюцца правамі, прадугледжанымі гэтай главай.

Дзяржаўныя і партовыя ўлады, абавязаныя ажыццяўляць выратавальныя аперацыі, могуць карыстацца правамі, прадугледжанымі гэтай главай, калі ажыццяўленне выратавальных аперацый не з'яўлялася выкананнем імі сваіх звычайных абавязкаў.

РАЗДЗЕЛ XIV ПРЭТЭНЗІІ І ІСКІ. ІСКАВАЯ ДАЎНАСЦЬ

ГЛАВА 27 ПРЭТЭНЗІІ І ІСКІ

Артыкул 306. Камерцыйныя і іншыя акты

Абставіны, якія могуць служыць падставай для маёмаснай адказнасці перавозчыка, адпраўшчыка, фрахтвальніка, атрымальніка і пасажыра, сведчацца камерцыйнымі актамі, актамі-паведамленнямі або актамі агульнай формы і іншымі актамі. У порце замежнай дзяржавы гэтыя абставіны сведчацца ў адпаведнасці з правіламі, якія існуюць у дадзеным порце.

Камерцыйны акт складаецца для пасведчання:

- 1) неадпаведнасці паміж найменнем, масай і колькасцю месцаў грузу або багажу ў натуры і звесткамі, указанымі ў перавозачным дакуменце;
- 2) пашкоджання грузу або багажу;
- 3) выяўлення грузу або багажу без дакументаў або дакументаў без грузу або багажу;
- 4) вяртання перавозчыку выкрадзенага або страчанага грузу або багажу.

Формы актаў, парадак іх складання і парадак пасведчання абставін, якія не патрабуюць складання актаў, устанаўліваюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 307. Прэтэнзіі да перавозчыка

Фрахтавальнік, адпраўшчык і атрымальнік грузу да прад'яўлення перавозчыку іску, які вынікае з марской перавозкі грузу, абавязаны прад'явіць перавозчыку прэтэнзію.

Пасажыр, асоба, упаўнаважаная на атрыманне багажу, да прад'яўлення перавозчыку іску, які вынікае з марской перавозкі пасажыраў і багажу, мае права прад'явіць перавозчыку прэтэнзію.

Прэтэнзіі прад'яўляюцца да перавозчыка, які ажыццяўляў перавозку або абавязаны быў яе ажыццявіць у адпаведнасці з пагадненнем бакоў.

Прэтэнзіі, якія вынікаюць са змешанай перавозкі грузу, прад'яўляюцца да перавозчыка, які даставіў груз у канчатковы пункт перавозкі.

Артыкул 308. Іскі аб перавозках грузаў

Іск да перавозчыка грузу можа быць прад'яўлены ў выпадку поўнай або частковай адмовы перавозчыка грузу забяспечыць прэтэнзію або неатрымання ад перавозчыка адказу ў трыццацідзённы тэрмін.

Артыкул 309. Права на прад'яўленне прэтэнзій і іскаў

Права на прад'яўленне прэтэнзій і іскаў маюць:

1) у выпадку непадачы судна або падачы яго са спазненнем – адпраўшчык або фрахтавальнік;

2) у выпадку страты грузу – яго атрымальнік або адпраўшчык пры ўмове прад'яўлення канасамента;

3) у выпадку недастачы або пашкоджання (псавання) грузу – атрымальнік або адпраўшчык грузу пры ўмове прад'яўлення канасамента;

4) у выпадку пратэрміноўкі ў дастаўцы або затрымкі ў выдачы грузу – яго атрымальнік пры ўмове прад'яўлення канасамента;

5) у выпадку страты або пратэрміноўкі ў дастаўцы багажу, недастачы або пашкоджання (псавання) багажу – прад'яўнік багажнай квітанцыі;

6) у выпадку перабору правазной платы – фрахтавальнік, адпраўшчык або атрымальнік грузу пры ўмове прад'яўлення канасамента.

Пры прад'яўленні прэтэнзій, якія вынікаюць з марской перавозкі грузаў, што ажыццяўлялася не па канасаменце, а па іншым перавозачным дакуменце, замест канасамента прад'яўляецца дадзены дакумент.

Артыкул 310. Перадача трэцім асобам права на прад'яўленне прэтэнзій і іскаў

Перадача трэцім асобам права на прад'яўленне прэтэнзій і іскаў не дапускаецца, за выключэннем выпадкаў перадачы такога права адпраўшчыкам і атрымальнікам грузу адзін аднаму, а таксама экспедытару.

Перадача права на прад'яўленне прэтэнзій і іску сведчыцца пераўступачным надпісам на канасаменце або іншым перавозачным дакуменце.

Артыкул 311. Парадак прад'яўлення прэтэнзій

Прэтэнзіі прад'яўляюцца ў пісьмовай форме. Да прэтэнзій павінны быць прыкладзены перавозачныя дакументы ў копіях.

Перавозчык мае права ў двухтыднёвы тэрмін пасля атрымання прэтэнзіі вярнуць яе без разгляду, калі да прэтэнзіі не прыкладзены перавозачныя дакументы ў копіях.

Да прэтэнзіі аб страце, недастачы або пашкоджанні (**псаванні**) грузу, акрамя перавозачных дакументаў, дакументаў, якія пацвярджаюць права на прад'яўленне прэтэнзіі, павінны быць таксама прыкладзены дакументы, якія сведчаць колькасць і кошт адпраўленага грузу.

ГЛАВА 28 ІСКАВАЯ ДАЎНАСЦЬ. ТЭРМІНЫ ДЛЯ ПРАД'ЯЎЛЕННЯ І РАЗГЛЯДУ ПРЭТЭНЗІЙ

Артыкул 312. Тэрміны іскавай даўнасці для патрабаванняў, якія вынікаюць з марской перавозкі грузаў

Для патрабаванняў, якія вынікаюць з марской перавозкі грузаў, устанаўліваецца гадавы тэрмін іскавай даўнасці.

Тэрмін іскавай даўнасці вылічаецца:

1) па патрабаваннях аб пакрыцці страт за згубу грузу – пасля сканчэння трыццаці дзён з дня, у які груз павінен быў быць выдадзены, а пры змешанай перавозцы – пасля сканчэння чатырох месяцаў з дня прыёму грузу да перавозкі;

2) па патрабаваннях аб пакрыцці страт за недастачу або пашкоджанне (псаванне) грузу, за пратэрміноўку ў дастаўцы або затрымку ў выдачы грузу і вяртанні перабору або спагнанні недабору правазной платы – з дня выдачы грузу, а калі груз не быў выдадзены, – з дня, у які ён павінен быў быць выдадзены;

3) па патрабаваннях аб пакрыцці страт за непадачу судна або падачу яго са спазненнем, плаце за прастой судна, а таксама аб выплаце прэмій за датэрміновую пагрузку або выгрузку – з дня заканчэння месяца, які ідзе следам за тым, у які пачалася або павінна была пачацца перавозка;

4) ва ўсіх астатніх выпадках – з дня наступлення падзеі, якая паслужыла падставой для прад'яўлення патрабавання.

Артыкул 313. Тэрміны іскавай даўнасці для іншых патрабаванняў

Да патрабаванняў, якія вынікаюць з марской перавозкі пасажыраў і багажу, тайм-чартару, бербойт-чартару, буксіроўкі, марскога страхавання, здзелак, якія ажыццяўляюцца капітанам судна ў выніку дадзеных яму законам праў, сутыкнення суднаў, ажыццяўлення выратавальных аперацый, прымянення двухгадовы тэрмін іскавай даўнасці.

Тэрмін іскавай даўнасці вылічаецца:

1) па патрабаваннях, якія вынікаюць з дагавора марской перавозкі пасажыраў і багажу:

у дачыненні пасажыраў – з дня, калі пасажыр пакінуў або павінен быў пакінуць судна, а калі патрабаванне прад'яўлена ў сувязі з прычыненнем падчас марской перавозкі шкоды здароўю пасажыра, якая выклікала яго смерць, – з дня смерці пасажыра, але не павінен быць больш трох гадоў з дня, калі пасажыр пакінуў судна;

у дачыненні багажу – з дня выдачы багажу або з дня, калі ён павінен быў быць выдадзены;

2) па патрабаваннях, якія вынікаюць з тайм-чартару, бэрбоўт-чартару, буксіроўкі, марскога страхавання, здзелак, якія ажыццяўляюцца капітанам судна ў выніку дадзеных яму законам праў, – з дня ўзнікнення права на іск;

3) па патрабаваннях аб пакрыцці страт ад сутыкнення суднаў – з дня сутыкнення суднаў;

4) па патрабаваннях, якія ўзніклі пры ажыццяўленні выратавальных аперацый, – з дня заканчэння выратавальных аперацый.

Артыкул 314. Прымяненне агульных тэрмінаў іскавай даўнасці

Да патрабаванняў, для якіх тэрміны іскавай даўнасці гэтым Кодэксам не вызначаны, прымяняюцца агульныя тэрміны іскавай даўнасці.

Артыкул 315. Прыпыненне цячэння тэрміну іскавай даўнасці пры наяўнасці агульнай аварыі

Калі вылічэнне сумы патрабавання залежыць ад разлікаў па агульнай аварыі, цячэнне тэрміну іскавай даўнасці прыпыняецца на час з дня вынясення дыспашэрам пастановы аб наяўнасці агульнай аварыі і да дня атрымання дыспашы зацікаўленай асобай.

Артыкул 316. Тэрмін для прад'яўлення прэтэнзій, якія вынікаюць з марской перавозкі грузаў, пасажыраў і багажу

Прэтэнзіі да перавозчыка, якія вынікаюць з марской перавозкі грузаў, пасажыраў і багажу, могуць быць прад'яўлены на працягу першых шасці месяцаў тэрміну іскавай даўнасці.

Артыкул 317. Тэрмін разгляду прэтэнзій, якія вынікаюць з марской перавозкі грузаў, пасажыраў і багажу

Перавозчык абавязаны на працягу трыццаці дзён разгледзець прад'яўленую прэтэнзію і паведаміць заяўніку аб яе задавальненні або адхіленні.

З дня прад'яўлення прэтэнзіі, якая вынікае з марской перавозкі грузаў, цячэнне тэрміну іскавай даўнасці прыпыняецца да атрымання адказу на прэтэнзію або сканчэння тэрміну, устаноўленага для адказу.

РАЗДЕЛ XV ПРЫМЯНЯЛЬНАЕ ПРАВА

ГЛАВА 29 ПРЫМЯНЯЛЬНАЕ ПРАВА

Артыкул 318. Выбар прымяняльнага права

Права, прымяняльнае да адносін з замежным элементам, якія ўзнікаюць з гандлёвага мараплаўства, вызначаецца на падставе [Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь](#), гэтага Кодэкса, іншых заканадаўчых актаў, міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь і міжнародных звычаяў, якія не супярэчаць заканадаўству Рэспублікі Беларусь.

Пагадненне бакоў аб выбары права павінна быць яўна выказана або прама выцякаць з умоў дагавора і абставін справы, якія разглядаюцца ў іх сукупнасці.

Калі ў адпаведнасці з часткай першай гэтага артыкула немагчыма вызначыць права, якое падлягае прымяненню, прымяняецца права, найбольш цесна звязанае з адносінамі, ускладненымі замежным элементам.

Артыкул 319. Права ўласнасці і іншыя рэчавыя правы на судна і судна, якое будзеца

Права ўласнасці і іншыя рэчавыя правы на судна і судна, якое будзеца, вызначаюцца згодна з правам дзяржавы, дзе гэта маёмасць зарэгістравана.

Артыкул 320. Права на затанулую маёмасць

Права на маёмасць, затанулую ва ўнутраных марскіх водах або ў тэрытарыяльным моры, а таксама адносіны, якія ўзнікаюць у сувязі з гэтай маёмасцю, вызначаюцца згодна з правам дзяржавы, дзе гэта маёмасць знаходзіцца.

Да затанулых у адкрытым моры суднаў, грузаў і іншай маёмасці, якія знаходзяцца на іх, прымяняецца права дзяржавы сцяга судна.

Артыкул 321. Адносіны, якія вынікаюць з дагавораў, заключаных у галіне гандлёвага мараплаўства

Адносіны, якія вынікаюць з дагавораў марской перавозкі груза, тайм-чартару, бербоўт-чартару, буксіроўкі, марскога страхавання, рэгулююцца правам, прадугледжаным пагадненнем бакоў, а па дагаворы марской перавозкі пасажыраў і дагаворы марскога круізу – таксама правам, указаным у білеце.

Пры адсутнасці пагаднення бакоў аб падлеглым прымяненню праве адносіны бакоў вызначаюцца па праве дзяржавы, дзе мае асноўнае месца дзейнасці бок, які з'яўляецца:

- 1) перавозчыкам – у дагаворах марской перавозкі і марскога круізу;
- 2) суднаўладальнікам – у тайм-чартары;
- 3) арэндадаўцам – у бербоўт-чартары;
- 4) уладальнікам судна, якое буксіруе – у дагаворы буксіроўкі;
- 5) страхоўшчыкам – у дагаворы марскога страхавання.

Артыкул 322. Права, прымяняльнае пры агульнай аварыі

Пры адсутнасці пагаднення бакоў аб падлеглым прымяненню праве агульная аварыя вызначаецца па праве дзяржавы, ва ўнутраных марскіх водах або ў тэрытарыяльным моры якога адбылася здарэнне, якое выклікала агульную аварыю.

Калі здарэнне, якое выклікала агульную аварыю, адбылося ў адкрытым моры і спрэчка разглядаецца ў Рэспубліцы Беларусь, прымяняюцца правілы, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

У выпадках, калі ўсе асобы, інтарэсы якіх закрануты агульнай аварыяй, належаць да адной і той жа дзяржавы, прымяняецца права гэтай дзяржавы.

Артыкул 323. Адносіны па пакрыцці страт ад сутыкнення суднаў

Адносіны па пакрыцці страт ад сутыкнення суднаў ва ўнутраных марскіх водах і ў тэрытарыяльным моры рэгулююцца правам дзяржавы, дзе адбылося сутыкненне.

Калі сутыкненне адбылося ў адкрытым моры і спрэчка разглядаецца ў Рэспубліцы Беларусь, прымяняюцца правілы, прадугледжаныя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Да адносін па пакрыцці страт ад сутыкнення суднаў, якія плаваюць пад адным сцягам, прымяняецца права дзяржавы гэтага сцяга незалежна ад месца сутыкнення суднаў.

Артыкул 324. Адносіны па ратаванні судна і іншай маёмасці

Пры адсутнасці пагаднення аб падлеглым прымяненню праве да адносін па ратаванні судна і іншай маёмасці ва ўнутраных марскіх водах і ў тэрытарыяльным моры прымяняецца права дзяржавы, дзе мела месца ратаванне, а калі ратаванне мела месца ў адкрытым моры і спрэчка разглядаецца ў Рэспубліцы Беларусь, – заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Калі выратавальнае судна і судна, якое ратавала, плаваюць пад адным сцягам, прымяняецца права дзяржавы гэтага сцяга незалежна ад месца ратавання.

Да размеркавання ўзнагароджання, належнага за ратаванне, паміж суднаўладальнікам судна, якое ратавала, яго капітанам і іншымі членамі экіпажа судна прымяняецца права дзяржавы сцяга судна, а калі ратаванне ажыццяўлялася не з судна, – права, пад дзеянне якога падпадае дагавор, заключаны паміж выратавальнікам і яго работнікамі.

Артыкул 325. Іпатэка

Да іпатэкі прымяняецца права дзяржавы рэгістрацыі іпатэк, калі іншае не вызначана пагадненнем бакоў.

РАЗДЗЕЛ XVI ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 326. Уступленне ў сілу гэтага Кодэкса

Гэты Кодэкс уступае ў сілу з 1 студзеня 2000 года.

Артыкул 327. Прывядзенне актаў заканадаўства ў адпаведнасць з гэтым Кодэксам

Да прывядзення заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з гэтым Кодэксам акты заканадаўства Рэспублікі Беларусь прымяняюцца ў частцы, якая не супярэчыць гэтаму Кодэксу, калі іншае не ўстаноўлена [Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь](#).

Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь на працягу аднаго года з дня ўступлення ў сілу гэтага Кодэкса прыняць меры для прывядзення заканадаўства Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з гэтым Кодэксам.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

А.Лукашэнка